

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)

ปริญญา

ปฐมวัยศึกษา	การศึกษา
สาขา	ภาควิชา
เรื่อง	ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย The Effects of Story Telling Activities with Using Questions on Analytical Thinking Skills of Preschool Children
نامผู้วิจัย	นางสาวพรรณทิพา มีสาวงษ์
ได้พิจารณาเห็นชอบโดย	
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	(รองศาสตราจารย์ไพฑูริยา เลี่ยมมงคล, Ph.D.)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	(อาจารย์อรพรรณ บุตรกัตัญญ, ค.ศ.)
หัวหน้าภาควิชา	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดารัตน์ สารสว่าง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะ
การคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

The Effects of Story Telling Activities with Using Questions on
Analytical Thinking Skills of Preschool Children

โดย

นางสาวพรรณทิพา มีสาวงษ์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พรรณทิพา มีสาวงษ์ 2554: ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม
ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(ปฐมวัยศึกษา) สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, Ph.D. 150 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้
คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยเพศชายและหญิงอายุระหว่าง 4 – 5 ปี
ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอนุบาล
จิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม และแบบทดสอบวัดทักษะ
การคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม
มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Phantipa Meesawong 2011: The Effects of Story Telling Activities with Using Questions on Analytical Thinking Skills of Preschool Children. Master of Education (Early Childhood), Major Field: Early Childhood Education, Department of Education. Thesis Advisor: Associate Professor Pattamavadi Lehmongkol, Ph.D. 150 pages.

The purpose of this research was to compare analytical thinking skills of preschool children before and after providing story telling activity with using questions on analytical thinking skills of preschool children.

Subjects use in this research consisted of 30 male and female preschool children ranging in age from 4 to 5 years old and were studying in kindergarten 2/2 in the second semester year of 2010. Subjects were selected by using purposive selection from Jidapa Kindergarten School, Bangrak, Bangkok. The instruments were 24 plans of story telling activities with using questions and test of analytical thinking skills of preschool children. The obtained data was analyzed by mean, standard deviation and t- test were used to analyze the obtained data.

The results of this research showed that children who participated in story telling activity with using questions had higher analytical thinking skills posttest scores than pretest scores at .05 level of significance.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยได้รับคำแนะนำ และความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เถ้ห่มมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ได้เสียสละเวลา ตรวจแก้ไขอย่างละเอียดด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำ และตรวจแก้ไขจากดร.อรพรรณ บุตรกัตัญญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อความสมบูรณ์ ของวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชานนท์ จันทรา ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์วิภา อธิพิงศ์ อาจารย์ศิริพร จันทโชติ และอาจารย์ชุตติกาญจน์ เบญจพรวัฒนา ที่ได้กรุณาพิจารณา ตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมืออย่างดียิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาปฐมวิทยาศึกษาทุกท่าน ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้ ความรู้และความเมตตาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนอนุบาลจิตาภาที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ศิริพร จันทโชติ ที่เป็นแรงบันดาลใจ คอยให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณคุณกษกร รัมย์ัสจจะที่เป็นกำลังใจและให้ คำแนะนำ ตลอดจนความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ จนส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ ในการศึกษานี้

พรรณทิพา มีสาวงษ์

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (4)

สารบัญภาพ (5)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

สมมติฐานการวิจัย 6

นิยามศัพท์เฉพาะ 6

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 8

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย 9

ความหมายของการเล่านิทาน 9

ความสำคัญของการเล่านิทาน 10

ประเภทของการเล่านิทาน 11

การเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย 15

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 17

การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย 18

ความสำคัญของการใช้คำถาม 18

ประเภทของการใช้คำถาม 21

เทคนิคและหลักการในการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิด 27

หลักในการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย 31

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย	34
ความหมายของการคิดวิเคราะห์	34
ลักษณะการคิดวิเคราะห์	35
ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์	37
องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
กรอบแนวคิดการวิจัย	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	56
ผลการวิจัย	56
ข้อวิจารณ์	57
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
ข้อเสนอแนะ	62
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	69
ภาคผนวก ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ	70
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	72
ภาคผนวก ค หนังสือขอความ	74
ภาคผนวก ง คู่มือและแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย	
อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย	76
ภาคผนวก จ บรรณานิต์สนหนังสือนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย	105
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้	
คำถามสำหรับปฐมวัยและบันทึกผลหลังการสอน	118
ภาคผนวก ช แบบประเมินความสอดคล้องและผลการประเมินความ	
สอดคล้อง	143
ภาคผนวก ซ ภาพตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้	
คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย	147
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	150

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย	53
2	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง	56
3	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายด้าน	57
ตารางผนวกที่		
1	แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย	144
2	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย	146

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	46
ภาพผนวกที่		
1	แบบทดสอบตอนที่ 1 เรื่อง การรับรู้ด้วยสายตา	81
2	แบบทดสอบตอนที่ 2 เรื่อง การจำแนก	88
3	แบบทดสอบตอนที่ 3 เรื่อง การเปรียบเทียบ	96
4	แบบทดสอบตอนที่ 4 เรื่อง การเรียงลำดับเหตุการณ์	99
5	แบบทดสอบตอนที่ 5 เรื่อง การหาความสัมพันธ์	102
6	เด็กปฐมวัย เข้าร่วมกิจกรรมการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่มี ต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย	148
7	เด็กปฐมวัย ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอาสาออกมาสรุปเรื่องราวในนิทาน ให้เพื่อนๆ ฟังอีกครั้งหลังจากครูเล่านิทานจบแล้ว	149

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

หัวใจสำคัญประการหนึ่งของข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ การพัฒนาคนไทยยุคใหม่ให้มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังปรากฏในวิสัยทัศน์ของข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ซึ่งเกี่ยวข้องกับสาระในกระบวนการเรียนรู้ที่ครูและสถานศึกษาจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การมีความสามารถในการคิดจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2552) ในยุคข่าวสารและเทคโนโลยีปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง การปูพื้นฐานการคิดและการส่งเสริมการคิดให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับสูงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการได้รับการพัฒนาการคิดตั้งแต่เยาว์วัยจะมีส่วนช่วยพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การคิดที่ถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต รวมถึงเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งมวลก็คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์คือความสามารถในการจำแนกเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว เนื้อหา หรือส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนและมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะการคิดระดับสูงที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

กิจกรรมการสอนของครูจะสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กได้ต่อเมื่อสิ่งที่เด็กกระทำนั้นท้าทายความคิด ครูแสดงออกถึงการนับถือในความคิดของเด็กให้เด็กเลือกและยอมรับสิ่งที่เด็กตัดสินใจ ให้โอกาสเด็กได้เล่นและกระทำอย่างสร้างสรรค์ การพูดการฟังระหว่างครูและเด็กเป็นปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสานการคิดอย่างลุ่มลึกให้กับเด็ก การแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน

การจะพัฒนาให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ได้นั้น ครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กตอบ ให้เด็กพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยให้ครูรู้ความคิด ความรู้ของเด็กจากการพูด การใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิด การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดวิเคราะห์นั้น เป็นวิธีการที่ได้การยอมรับว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547)

ในอดีตที่ผ่านมา เด็กปฐมวัยถูกมองว่ามีข้อจำกัดในด้านความสามารถทางด้านการคิด (นภเนตร ธรรมบวร, 2545) ซึ่งส่งผลให้เด็กขาดโอกาสที่จะนำทักษะทางสติปัญญาที่ตนมีอยู่ไปปรับใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ปัจจุบันมีงานวิจัยต่างๆ จำนวนไม่น้อยได้แสดงให้เห็นว่า เด็กเล็กๆสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ ถ้าปัญหานั้นถูกนำเสนอในบริบทที่มีความหมายกับตัวเด็ก เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการค้นหาคำตอบ ครูต้องสามารถใช้คำถามกับเด็กเพื่อให้เด็กเกิดการคิด คำถามที่เหมาะสมกับเด็กจะเป็นสิ่งเร้าให้เด็กพัฒนาศักยภาพทางการคิดที่เด็กมีอยู่ภายในตนให้ก้าวขึ้นสู่ขีดสูงสุด การส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้น สามารถทำได้หลากหลายวิธีโดยคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, 2551) การจัดกิจกรรมและประสบการณ์จะต้องจัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับการคิดของเด็กและแต่ละคน

องค์กรพัฒนาเอกชนด้านเด็กปฐมวัยและครอบครัว พบว่า สมอของเด็จะถูกกระตุ้นให้คิดและเรียนรู้ตลอดเวลาจากการที่เราอ่านหนังสือให้ฟัง การสัมผัส หรือจากการที่เด็กๆ เห็นรูปและได้ฟังก็จะเกิดความอยากรู้อยากเห็น เด็กๆ จะจินตนาการตามไปด้วย การคิดบ่อยๆเซลล์สมองยิ่งแตกแขนงออกไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากเซลล์สมองมีการแตกแขนงออกไปเป็นจำนวนมากยิ่งเกิดความฉลาดมาก นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้นิทานเป็นสื่อพัฒนาเด็กในหลายๆ ด้าน รวมถึงนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดและจินตนาการ (พัชรี หุตผ่อง, 2549) เพราะเรื่องราวที่เล่าให้ฟังจะทำให้เด็กคิดตาม แม้เป็นความคิดที่ไม่ซับซ้อนตามประสาเด็ก แต่ก็พื้นฐานสำคัญของความคิดหรือจินตนาการที่ซับซ้อนเมื่อเด็กโตขึ้น สอดคล้องกับโปรแกรมปรัชญาสำหรับเด็กของ Lipman (1982 อ้างใน นภเนตร ธรรมบวร, 2545) มุ่งเน้นที่การแนะนำให้เด็กได้รู้จักประเด็นต่างๆ ผ่านการอภิปราย พูดคุย เกี่ยวกับตอนใดตอนหนึ่งของหนังสือนิทานที่เด็กอ่าน ครูจะส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียนโดยการพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กต้องการสนทนา พูดคุย และกระตุ้นกระบวนการคิดของเด็กโดยการใช้คำถามปลายเปิด

หากพิจารณาถึงความสำคัญของการคิดวิเคราะห์และวิธีการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ดังที่ได้มีการกล่าวถึงมาแล้วนั้น การจะพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และอายุของเด็ก การเล่นนิทานประกอบกับการใช้คำถามที่เหมาะสมและสอดคล้องกับตัวเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กพูดคุยและสนทนาเป็นวิธีที่จะทำให้เด็กได้แสดงความคิดของตนเองออกมา

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังที่ได้กล่าวถึงมาแล้วนั้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลจิตภา มีความสนใจที่จะศึกษาผลของจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลจิตภาในปัจจุบันนั้น ครูผู้สอนประจำชั้นที่จัดการเรียนรู้ตามปกติได้มีการเล่นนิทานให้เด็กฟังเฉลี่ยสัปดาห์ละ 3-4 วัน โดยมีการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ส่งผลให้เด็กปฐมวัยซึ่งถือได้ว่าเป็นวัยที่มีความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวและชอบซักถามมากกว่าในช่วงวัยอื่นๆ มีพฤติกรรมไม่กล้าตอบคำถามหรือเลือกตอบคำถามที่มีลักษณะคำตอบ ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการแก้ไข อาจส่งผลต่อทักษะการคิดและการเรียนรู้ของเด็กในระดับสูงต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์และการคิดในระดับสูงด้านอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลจิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 2 ห้องเรียน มีเด็กปฐมวัยทั้งหมดจำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลจิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม คือ การดำเนินการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยประกอบการเล่าอย่างเป็นขั้นตอน แล้วใช้คำถามถามเรื่องราวในนิทาน ซึ่งคำถามดังกล่าวเป็นคำถามที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดวิเคราะห์ ค้นหาความจริงต่างๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ หรือให้รู้จักจำแนกเรื่องราวในนิทานออกเป็นส่วนย่อยๆ

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย คือ ความสามารถในการแสดงออกในการจำแนกองค์ประกอบย่อยๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบย่อยๆ เหล่านั้น ซึ่งพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถบ่งชี้ว่ามีทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ด้วยสายตา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้คุณสมบัติของสิ่งต่างๆ จากการใช้สายตา ได้แก่ สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด เป็นต้น
2. ด้านการจำแนก หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ได้แก่ สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด น้ำหนัก ประโยชน์
3. ด้านการเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการประมาณค่าสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งของ ได้แก่ รูปร่าง รูปทรง ขนาด น้ำหนัก
4. ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ หมายถึง ความสามารถในการลำดับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ฟังหรือดูได้ตามขั้นตอนตามลำดับก่อน – หลัง
5. ด้านการหาความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ตามประเภท ได้แก่ สิ่งที่อยู่กัน สิ่งที่ตรงกันข้าม หรือสิ่งที่เป็นเหตุผลกัน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ทุกวันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ

2. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัย ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอื่นๆต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กเพศชายและหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลจิดาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกในการจำแนกองค์ประกอบย่อยๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบย่อยๆ เหล่านั้น ซึ่งพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถบ่งชี้ว่ามีทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ด้วยสายตา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้คุณสมบัติของสิ่งต่างๆ จากการใช้สายตา ได้แก่ สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด เป็นต้น

2. ด้านการจำแนก หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ได้แก่ สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด น้ำหนัก ประโยชน์

3. ด้านการเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการประมาณค่าสิ่งต่างๆ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งของ ได้แก่ รูปร่าง รูปทรง ขนาด น้ำหนัก

4. ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ หมายถึง ความสามารถในการลำดับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ฟังหรือดูได้ตามขั้นตอนตามลำดับก่อน – หลัง

5. ด้านการหาความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ตามประเภท ได้แก่ สิ่งที่อยู่กัน สิ่งที่ตรงกันข้าม หรือสิ่งที่เป็นเหตุผลกัน

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม หมายถึง การดำเนินการเล่านิทานโดยการใช้หนังสือนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยประกอบการเล่าอย่างเป็นขั้นตอน แล้วใช้คำถามถามเรื่องราวในนิทาน ซึ่งคำถามดังกล่าวเป็นคำถามที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดวิเคราะห์ ค้นหาความจริงต่างๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ หรือให้รู้จักจำแนกเรื่องราวในนิทานออกเป็นส่วนย่อยๆ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุม ดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายของการเล่านิทาน

1.2 ความสำคัญของการเล่านิทาน

1.3 ประเภทของการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

1.4 การเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายและความสำคัญของการใช้คำถาม

2.2 ประเภทของการใช้คำถาม

2.3 เทคนิคและหลักการในการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิด

2.4 ลักษณะของคำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์

3.2 ลักษณะของทักษะการคิดวิเคราะห์

3.3 ความสำคัญของทักษะการคิดวิเคราะห์

3.4 องค์ประกอบของทักษะการคิดวิเคราะห์

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

ความหมายของการเล่านิทาน

ความหมายของการเล่านิทานนั้นได้มีผู้ที่กล่าวถึงตามทัศนะที่แตกต่างกันไป ดังนี้

เกริก ยूनพันธ์ (2542) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง นิทานมีอยู่กับตัวของผู้ใหญ่ทุกคน ดังนั้นเด็กๆ จะได้ฟังนิทานตั้งแต่อยู่กับครอบครัว เรื่องเล่าเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ความคิดแทรกเรื่องจริยธรรมและการปฏิบัติเพื่อให้ผู้ฟังได้รับแต่เรื่องที่ดีงาม ความประทับใจ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เล่า

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) ให้ความหมายของการเล่านิทานว่า หมายถึง การเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เป็นการปลูกฝังให้เด็กเกิดคุณธรรมจริยธรรม วิธีการที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้นในการเล่านิทานที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ สื่อ หนังสือนิทาน ภาพการ์ตูน สีสดสวย หรือนิทาน คำคล้องจอง ภาพการ์ตูน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่า

ศรินทร วิฑะสิรินันท์ (2550) กล่าวว่าการเล่นิทาน หมายถึง การที่ผู้คุณครูพูดเล่าเรื่องราวในนิทาน โดยที่ครูจะเล่าปากเปล่า หรือใช้ภาพในหนังสือประกอบการเล่าก็ได้ คำพูดที่ครูพูดจะไม่ตรงกับข้อความในหนังสือ แม้ว่าอาจจะมีบางส่วนเหมือนกันหรือคล้าย ๆ กัน และเหตุการณ์ที่เล่านั้นตรงกับในหนังสือ

สรุปได้ว่าการเล่นิทาน หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวในนิทาน โดยจะเล่าปากเปล่าหรือใช้ภาพในหนังสือประกอบการเล่าก็ได้ การเล่นิทานเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด รวมทั้งทักษะการคิดหลายๆ ด้าน

ความสำคัญของการเล่นิทาน

ภารดี ศรีประยูร (2542) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานต่อเด็กปฐมวัยดังนี้

1. ให้ความบันเทิงใจแก่เด็กๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กร่าเริงแจ่มใสสมวัย
2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน
3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดีหรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัวและสอนจริยธรรมให้แก่เด็ก
4. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังใช้กระบวนการคิดพิจารณาแก้ปัญหาได้
5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด
6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจมโนริยาบถของตนเอง
7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
8. ใช้นิทานเพื่อสร้างสัมพันธภาพใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็ก

สมศักดิ์ ปรีปนุณะ (2542) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีการหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล้าแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนั้นยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความล้มเหลว ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าวจะช่วยให้เด็กสมความปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานมีความสำคัญกับเด็กต่อไปนี้ นอกจากนี้นิทานยังมีประโยชน์และคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยและยังช่วยปลูกฝังบุคลิกภาพ แก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามตัวแบบของตัวละครในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเป็นการเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกลและยังมีสัมพันธภาพอันดีแก่บุคคลรอบข้างและการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

ศรินทร์ วิริยะสินธุ์ (2550) กล่าวถึงความสำคัญของการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยว่า การเล่านิทานช่วยให้เด็กๆ ได้เข้าใจเรื่องราว เป็นการขยายประสบการณ์ของเด็กเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ รอบตัว ช่วยให้เด็กมีคำศัพท์และสำนวนต่างมากขึ้น และการเล่านิทานยังเป็นการช่วยย่อยเรื่องราวหรือภาษายากๆ ในหนังสือนิทานหลายๆ เล่ม ให้เด็กปฐมวัยซึ่งยังมีความจำกัดทางด้านภาษาสามารถเข้าใจเรื่องนั้นได้ โดยการใช้คำง่ายๆ ประโยคสั้นๆ แทน ดังนั้นการเล่านิทานจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด รวมทั้งทักษะการคิดหลายๆ ด้าน

สรุปได้ว่า นิทานมีคุณค่าและความสำคัญกับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ฝึกให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออก เกิดความสนุกสนาน มีสมาธิ เป็นผู้รู้จักและมีสัมพันธอันดีกับบุคคลรอบข้างเป็นตัวละครต้น ให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม มีพฤติกรรมและเป็นที่ยอมรับอันจะนำมาซึ่งความสุขในการดำเนินชีวิต

ประเภทของการเล่านิทาน

เกริก ชื่นพันธ์ (2542) แบ่งประเภทของเล่านิทานออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นการเล่านิทานที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังด้วยน้ำเสียง
แววตาและลีลาท่าทางประกอบการเล่าของผู้เล่าที่สง่าและพอเหมาะพอดีกับเรื่องที่กำลังเล่าเรื่อยๆ
ไปจนจบเรื่องเล่านั้น

2. การเล่นกีตาร์โดยใช้เครื่องดนตรีประกอบ ในประเทศอินเดียมีนักเล่นกีตาร์ที่เล่นกีตาร์ประกอบเครื่องดนตรีบรรเลงที่เรียกว่า สุตระ นอกจากนี้ในประเทศอียิปต์ยุคแรกๆ นักเล่นกีตาร์จะคิดพินประกอบการเล่นกีตาร์ซึ่งส่วนมากมักเป็นคนตาบอด การเล่นกีตาร์โดยใช้เครื่องดนตรีประกอบนี้นักเล่นกีตาร์ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถมาก เนื่องจากขณะเล่นกีตาร์ พวกเขาจะต้องร้องเพลงและรำประกอบกับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย โดยไม่มีการเตรียมเพลงหรือเตรียมตัวมาก่อน แต่จะร้องและรำออกมาทันทีในขณะที่ดำเนินการเล่นกีตาร์

3. การเล่นกีฬาโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ เป็นรูปแบบการเล่นกีฬาที่นำเอาวัสดุหรืออุปกรณ์เข้ามาช่วยทำให้การเล่นมีความน่าสนใจมากขึ้น อุปกรณ์หรือสื่อส่วนใหญ่มักเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว

ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ (2544) กล่าวว่า การเล่นนิทานสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เล่าปากเปล่า การเล่าปากเปล่าผู้เล่าจะต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมพอสมควร เพราะ
จุดสนใจของเด็กที่กำลังฟังนิทานจะอยู่ที่ผู้เล่าเท่านั้น วิธีเตรียมตัวในการเล่านิทานมีดังนี้

1.1 เตรียมตัวด้านเนื้อหาของนิทานโดยการทำความเข้าใจนิทานเรื่องที่จะเล่า

1.2 ผู้เล่าต้องมีเสียงที่น่าฟัง และที่สำคัญคือการเว้นจังหวะ การเน้นเสียงให้ดูน่าสนใจ เพื่อเป็นการบ่งบอกอารมณ์ของนิทานได้เป็นอย่างดี

1.3 ผู้เล่านิทานต้องมีบุคลิกที่น่าสนใจสำหรับเด็กคือ ไม่นิ่งหรือหลุกหลิกจนเกินไป มีการเคลื่อนไหวและแสดงท่าทางที่สอดคล้องกับเนื้อหาของนิทานอย่างเหมาะสม และควรมีท่าทางที่ผ่อนคลายและเป็นกันเองกับเด็กฯ

1.4 เสื้อผ้าที่ผู้เล่าจะสวมใส่ควรเป็นเสื้อผ้าที่ทำให้มั่นใจในการเคลื่อนไหว สีของเสื้อผ้าไม่ควรเป็นสีที่ดึงดูดหรือเบนความสนใจไปจากนิทาน

1.5 บรรยากาศในการฟังนิทานต้องไม่วุ่นวายจนเกินไป อากาศต้องไม่ร้อนหรือแออัด และควรให้ผู้ฟังอยู่ในท่าที่นั่งสบายที่สุด

2. เล่าโดยใช้หนังสือประกอบการเล่า การเล่านิทานโดยใช้หนังสือประกอบการเล่า หมายถึง การใช้หนังสือที่มีภาพประกอบ ผู้ที่จะใช้หนังสือภาพต้องมีการเตรียมตัวดังนี้

2.1 อ่านนิทานให้ขึ้นใจ เวลาเล่าจะได้เปิดหนังสือภาพให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่า

2.2 ศึกษาถึงความหมายของสีที่ใช้ในภาพประกอบ เพราะหนังสือภาพสำหรับเด็ก มักจะใช้สีเป็นสื่ออารมณ์ของเรื่องด้วย

2.3 ศึกษาภาพประกอบที่เป็นปกหน้าปกหลัง เพราะบางเรื่องตอนเริ่มเรื่องอยู่ที่หน้าปก และตอนจบอยู่ที่ปกหลังก็มี

2.4 การถือหนังสือ ต้องอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ฟังสามารถมองเห็นภาพประกอบได้อย่างทั่วถึง

2.5 นิ้วมือต้องสอดเตรียมพร้อมที่จะเปิดหน้าถัดไป การใช้หนังสือประกอบการเล่า นิทานไม่จำเป็นต้องถือหนังสือนิ่งอยู่ตลอดเวลา

3. เล่าโดยใช้ภาพประกอบ ภาพประกอบที่ใช้ในการเล่านิทานไม่ใช่ภาพประกอบจากหนังสือนิทาน ผู้เล่าอาจเปิดภาพจากหนังสือให้เด็กดูพร้อมกับเล่าหรืออ่านได้ ถ้าเด็กที่ฟังนิทานมีจำนวนน้อย แต่ถ้าเด็กมีจำนวนกว่ายี่สิบ สามสิบ สี่สิบคนขึ้นไป ภาพในหนังสือจะเล็กลงไป เราต้องวาดภาพขึ้นมาใหม่ให้มีขนาดใหญ่ ให้ชัดเจนกว่าในหนังสือ ข้อดีของการใช้ภาพประกอบการเล่านิทาน นอกจากให้เด็กเห็นภาพชัดเจนกว่าในหนังสือก็คือช่วยให้ผู้เล่า ไม่สับสนเวลาเล่า พร้อมกับเปิดภาพในหนังสือ ผู้เล่าอาจเปิดไม่ตรงกับเหตุการณ์ที่เล่าหรืออาจเปิดข้ามหน้า เพราะหนังสือภาพมีจำนวนหน้าหลายหน้า อาจลดภาพให้เหลือ 3-4 ภาพเท่านั้น

4. เล่าโดยใช้สื่อใกล้ตัว สื่อใกล้ตัว หมายถึง สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน เมื่อผู้เล่าไม่ได้เตรียมอะไรมาเลย ก็สามารถหยิบเอาสิ่งที่มีวางอยู่ใกล้ๆ มาเป็นสื่อประกอบการเล่าได้ เช่น ครูอาจจะหยิบเอาชอล์กหรือแปรงลบกระดานมาประกอบการเล่าก็ได้ โดยไม่ต้องตกแต่งอะไรเพิ่มเติมทั้งสิ้น อย่าลืมว่าเด็กๆ มีจินตนาการแบบมีดิสนีย์พันธุ์อยู่แล้ว ง่ายแก่การสมมติซึ่งนำไปสู่จินตนาการที่สอดคล้องกับเนื้อหาของนิทานนั้นๆ

5. เล่าโดยใช้ศิลปะ การเล่าโดยใช้ศิลปะนั้น ผู้เล่าต้องมีความสามารถในทางศิลปะด้วย แต่ไม่ต้องถึงกับเก่งมากมาย เอาแค่ความรู้ทางศิลปะเบื้องต้นเท่านั้นก็พอ การเล่าโดยใช้ศิลปะพอจะแบ่งได้ดังนี้

5.1 เล่าไปพับไป การเล่าวิธีนี้ คือ การพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ แล้วแต่นิทานใส่เข้าไป ถ้าเรานำขั้นตอนของการพับมาพิจารณาว่า ในแต่ละขั้นตอนนั้นกระดาษที่พับมีรูปร่างลักษณะคล้ายกับอะไร ก็สมมติให้รูปนั้นๆ เป็นสถานที่หรือตัวละครของนิทาน

5.2 เล่าไปตัดไป วิธีการนี้จะใช้การตัดกระดาษตามนิทานนั้น แล้วแต่ว่าผู้เล่าจะตัดกระดาษให้ออกมาเป็นตัวละครของนิทาน หรือตัดออกมาให้เป็นฉากของนิทาน วิธีเล่าไปตัดไปนี้ ถ้าผู้เล่าสามารถตัดกระดาษออกมาเป็นรูปต่างๆ ได้มากมายก็จะทำให้นิทานสนุกมากยิ่งขึ้น และยังตัดออกมาได้รูปแปลกๆ ก็จะทำให้เป็นที่สนใจแก่เด็กๆ อีกด้วย

5.3 วาดไปเล่า วิธีการเล่าแบบวาดภาพประกอบไปด้วยนี้มี 2 แบบ คือ

5.3.1 วาดภาพประกอบการเล่า วิธีการนี้ผู้เล่าจะต้องมีความสามารถในการวาดรูปที่จับใจพอสมควร เพราะภาพที่วาดประกอบการเล่านิทานนั้น นอกจากฉากในนิทานแล้ว ยังต้องวาดตัวละครในนิทานด้วย และผู้เล่าควรเลือกนิทานที่มีตัวละครน้อยๆ หรือตัวละครที่ผู้เล่าเองมั่นใจว่าวาดได้ทันทีทันใด วิธีการเล่านิทานแบบวาดไปเล่าไปนี้ จะได้รับความสนใจจากเด็กๆ เป็นอย่างมากเพราะรูปที่ผู้เล่าวาดนั้น นอกจากจะสร้างความตื่นเต้นให้กับเด็กๆ แล้ว ยังเสริมสร้างจินตนาการของเด็กได้ดีอีกด้วย เพราะการที่ผู้เล่าวาดรูปสดๆ ให้เด็กๆ ดูอย่างทันทีทันควัน หมายถึง การปรากฏตัวของละครในเรื่อง ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์สำหรับเด็กๆ ที่ดูๆ ก็มีตัวละครที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นพร้อมกับนิทาน

5.3.2 วาดไปด้วยเล่าไปด้วย วิธีการเล่านิทานแล้ววาดรูปประกอบไปด้วยนี้ วิธีการนี้ เด็กจะสนุกกับการคาดเดารูปที่วาดไปด้วยระหว่างเล่านิทาน ผลสุดท้ายจะกลายเป็นรูปอะไร วิธีการนี้สามารถโยงกับกิจกรรมศิลปะได้ด้วย คือหลังจากที่เด็กฟังนิทานและรูปเสร็จแล้ว

สรุปได้ว่าการเล่านิทานให้เด็กปฐมวัยฟังนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี รวมถึงมีรูปแบบแตกต่างกันไป การเล่านิทานทั้งหมดนั้นจะน่าสนใจหรือไม่อยู่ที่วิธีการเล่า น้ำเสียง การเว้นจังหวะ และระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาของผู้เล่า เด็กทุกคนสนุกกับนิทานที่เขาชอบ เป็นความสนุกที่ประทับใจไปยาวนาน เป็นความสนุกที่เด็กๆ ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยไม่รู้ตัว

การเลือกหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

Nutbrown (1994 อ้างใน นกนเตร ธรรมบวร, 2544) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือนิทานที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ความดึงดูดใจ มีหลักในการพิจารณา คือ
 - 1.1 หนังสือมีลักษณะเชิญชวนให้อ่าน
 - 1.2 พิจารณารายละเอียดของหนังสือ สี สัน ภาพวาด และชื่อเรื่อง
2. เนื้อหาสาระ มีหลักในการพิจารณา คือ
 - 2.1 เนื้อหาของหนังสือนิทานมีคุณค่าแก่การอ่าน
 - 2.2 เนื้อหาของนิทานส่งเสริมจินตนาการ และพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก
 - 2.3 เนื้อหาของนิทานสัมพันธ์กับชีวิตและประสบการณ์ของเด็ก
 - 2.4 ครูหรือผู้ปกครองในฐานะผู้เลือกหนังสือนิทานสนุกกับเนื้อเรื่องในนิทาน

3. พัฒนาการ มีหลักในการพิจารณาคือ

3.1 หนังสือนิทานช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านของเด็ก

3.2 หนังสือนิทานช่วยพัฒนาความเข้าใจ และคำศัพท์ของเด็ก

3.3 หนังสือนิทานส่งเสริมการใช้คำถาม และการสะท้อนความคิดของเด็ก

4. ความยาก - ยากในการอ่าน

4. โครงสร้าง และรูปแบบของหนังสือช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น

4.2 ภาพประกอบของหนังสือสอดคล้อง และสัมพันธ์กับเนื้อหาของหนังสือ

4.3 เนื้อหาของหนังสือมีความหมายต่อตัวเด็ก และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้

4.4 ภาษาที่ใช้ในหนังสือเป็นธรรมชาติ

4.5 ขนาดของตัวหนังสือ ความยาวของเนื้อเรื่อง และการวางรูปแบบเหมาะสมกับวัยของเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545) ได้กล่าวถึงหลักในการคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้ นิทานต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก คำบรรยายเรื่องเข้าใจง่าย คำศัพท์ ภาษา และสำนวน ง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อน ใช้ประโยคสั้นๆ คำบรรยายเหมาะสมถูกต้องตรงกับภาพ รูปเล่มต้อง แข็งแรงทนทาน ไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป ควรเลือกหนังสือที่ได้รับรางวัลทั้งเรื่องและภาพ เพราะ เป็นหนังสือที่ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว นอกจากนี้ความยาวของนิทานควรเหมาะสมกับวัย รูปภาพ ชัดเจนสวยงาม เนื้อเรื่องดี และอยู่ในระดับที่เด็กจะเข้าใจได้ง่ายตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย ตัวละครอยู่ในวัยเดียวกับเด็ก รวมถึงแก่นของเรื่องควรเหมาะสมกับเด็ก ทำให้เด็กสามารถเข้าใจได้ และเป็นการสอนเด็กทางอ้อม

พรอนงค์ นิยมคำ (2547) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ว่า นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็ก ซึ่งหมายถึงหนังสือที่พ่อแม่แม่อ่านให้เด็กฟังไม่ใช่หนังสือสำหรับเด็กอ่าน ความเหมาะสมของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องคำนึง ความสนใจ การรับรู้ของเด็ก เด็กจะเริ่มรับรู้นิทานจากภาพที่มองเห็นและเสียงที่ได้ยิน โดยรู้ความหมายไปทีละเล็กทีละน้อยจนสามารถเชื่อมโยงภาพและคำบอกเล่าที่ได้ยิน ตลอดจนจดจำเนื้อหา และเรื่องราวต่างๆ ที่นำไปสู่การอ่านตัวหนังสือได้อย่างมีความหมายต่อไป

โดยสรุปความเหมาะสมของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องคำนึงถึงความสนใจ การรับรู้และความสามารถตามวัยของเด็ก เป็นสำคัญ จึงยังเกิดประโยชน์ที่แท้จริงต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะเริ่มรับรู้นิทาน จากภาพที่มองเห็นและเสียงที่ได้ยิน โดยรู้ความหมายไปทีละเล็กทีละน้อย จนสามารถเชื่อมโยงภาพ และคำบอกเล่าที่ได้ยิน ตลอดจนจดจำเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่นำไปสู่การอ่านตัวหนังสือได้อย่างมีความหมายต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนาธิป บุษปามาศ (2553) ศึกษาเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบคำถาม ผลการวิจัยพบว่า การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบคำถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบคำถาม ส่งผลให้เด็กมีการคิดเชิงเหตุผลสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยการคิดเชิงเหตุผลด้านการจัดประเภทสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการสรุปความ และด้านการเปรียบเทียบตามลำดับ

ทิพย์รัตน์ นันหัตถ์ (2553) ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจากผ้ากันเปื้อน ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจากผ้ากันเปื้อน ความสามารถด้านการฟังโดยรวม และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผลเฉลี่ยสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนความสามารถด้านการพูด เมื่อพิจารณาทุกด้านพบว่าผลเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้สื่อประกอบการเล่านิทานจากผ้ากันเปื้อนสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น

นภาพิช ลิวิกรกาญจนา (2553) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอนมีความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเอง และความสามารถของคนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหาในภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอนสามารถส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น

Morrow (1985) ได้ทำการศึกษาผลของการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำโดยไม่มีการชี้แนะในระดับเด็กวัยอนุบาล อายุเฉลี่ย 5 ปี 7 เดือน ผู้วิจัยและผู้ช่วยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิธีดำเนินการวิจัย ผู้ช่วยวิจัยเล่านิทานเรื่องเดียวกันให้เด็กฟัง ในช่วงเวลาเล่านิทานปกติหลังเล่านิทานให้กลุ่มควบคุมวาดภาพจากเรื่องที่ฟัง และกลุ่มทดลองเล่าเรื่องซ้ำให้ครูฟัง เป็นรายบุคคลโดยไม่มีการชี้แนะ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้เค้าโครงเรื่องสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลองเพียงร้อยละ 3.1

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน สรุปได้ว่านิทานเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการนำมาพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ความสามารถในการคิด ทักษะทางภาษา การเรียนรู้ทักษะวิชาต่างๆ เป็นต้น

การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการใช้คำถาม

คำถามเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมกระบวนการคิดให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนนั้นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ คำถาม การจัดการเรียนการสอนนั้นครูควรใช้คำถามทั้งส่วนที่เตรียมไว้และขณะจัดกิจกรรมนั้นจะต้องมีการใช้คำถามกับเด็ก

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูควรรู้อย่างไรจึงจะทำให้คำถามที่ถามนั้นเด็กได้ใช้ความคิด ในการที่จะตอบคำถามนั้นๆ ซึ่งทิกซ์วัลย์ สัจจันทร์ (2531 อ้างใน เขียวพรรณ ทิมทอง, 2549)

1. ใช้เป็นสื่อสำหรับสำรวจและทบทวนพื้นฐานความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนรู้การสอนบทเรียนใหม่และประสบการณ์ใหม่
2. ใช้กระตุ้นความสนใจของนักเรียน ครูอาจใช้คำถามเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนได้ ทุกขั้นตอนในการเรียนการสอน เช่น การใช้คำถามเพื่อเริ่มต้นบทเรียน ถามให้นักเรียนสังเกต ให้ ยกตัวอย่าง ใช้เป็นสื่อเชื่อมโยงหรือเริ่มต้นการสนทนาระหว่างครูกับนักเรียน เพราะนักเรียนจะตอบ คำถามของครูได้หากสนใจเรียนตลอดเวลา
3. ใช้เสริมสร้างความสามารถทางความคิดให้แก่เด็ก ช่วยให้นักเรียนฝึกคิดหาคำตอบ หาเหตุผล และหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
4. คำถามที่ดีจะช่วยให้มีการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิดและแนวทางในการ เรียนรู้และข้อสรุปหลักเกณฑ์ใหม่ๆ
5. การใช้คำถาม ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น ทำให้นักเรียนมี โอกาสตอบคำถาม เสนอความคิดเห็นและตั้งคำถาม รวมทั้งได้ร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย
6. ช่วยให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อที่จะนำมาตอบคำถามของครู
7. ใช้ช่วยทบทวนหรือสรุปบทเรียนให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน
8. ใช้ช่วยประเมินผลการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูการแบ่งระดับของคำถาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) กล่าวว่า โดยธรรมชาติของเด็ก ปฐมวัยแล้ว เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ช่างคิด ช่างพูด ช่างถาม ดังนั้นคำถามจึงเป็นส่วนสำคัญ ในการทำกิจกรรมสำหรับเด็กเพื่อให้โอกาสเด็กได้พัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล และให้ความสำคัญ กับการถามคำถามของเด็ก ซึ่งมีความสำคัญดังนี้

1. คำถามเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวและประสบการณ์ที่เด็กได้พบเห็นในแต่ละวัน
2. คำถามช่วยให้ทราบภูมิหลังของเด็กจากการคิดเรื่องราวต่างๆ และถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา
3. คำถามช่วยกระตุ้นให้เด็กกล้าคิด กล้าตอบโดยไม่ต้องกลัวคำตอบจะผิด
4. คำถามช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. คำถามช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความจำและความเข้าใจ
6. คำถามช่วยพัฒนาสมองและภาษาของเด็ก เพราะสมองและภาษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ถ้าสมองดีภาษาก็จะดีตามไปด้วย
7. คำถามช่วยให้เด็กได้เลียนแบบการใช้คำถามของครู
8. คำถามช่วยสร้างความสนใจให้เด็กอยากรู้อยากเห็น อยากได้มาซึ่งคำตอบ
9. คำถามช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้
10. คำถามช่วยให้เด็กได้คิดสังเคราะห์ และวิเคราะห์

สรุปได้ว่า คำถามมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่แล้ว หากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กทุกคนร่วมมือกันส่งเสริมความต้องการของเด็กอย่างถูกต้อง ให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่น และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยใช้คำถามเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กฝึกคิด หาคำตอบในหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งฝึกคิดอย่างสม่ำเสมอซึ่งถือเป็นการกระตุ้นระบบการทำงานของสมองและนำเด็กไปสู่การพัฒนาการคิดได้เหมาะสมตามวัย

ประเภทของคำถาม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอแนวคิดในการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยว่า คำถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมที่ชี้เด็กเป็นศูนย์กลาง เพราะคำถามจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิด และสนใจต่อสื่อและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว คำถามแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ คำถามระดับต่ำ และคำถามระดับสูง

1. คำถามระดับต่ำ เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ซึ่งได้จากความจำและการสังเกต คำถามประเภทนี้มักมีคำตอบเดียว คำถามระดับต่ำแบ่งได้เป็น 6 ชนิดคือ

1.1 คำถามให้สังเกต เป็นคำถามที่ต้องการใช้ประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วน รวบรวมข้อมูลในการตอบคำถาม แต่ผู้ตอบต้องไม่เพิ่มความรู้เดิม หรือความคิดเห็นส่วนตัวลงไป

1.2 คำถามให้ทบทวนความจำ เป็นคำถามที่ผู้ตอบสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาตอบคำถาม

1.3 คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความ เป็นคำถามที่ใช้ตรวจสอบประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องคำศัพท์และความหมายของคำ ก่อนการจัดประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เรียน

1.4 คำถามชี้บ่ง เป็นคำถามที่กำหนดข้อมูลไว้หลายอย่าง แล้วให้เลือกข้อมูลอย่างหนึ่งที่เด็กต้องการนำมาเป็นคำตอบ

1.5 คำถามถามนำ เป็นคำถามที่ใช้เน้นเรื่องที่ครูพูด และดึงความสนใจของเด็ก คำถามประเภทนี้มักนำไปสู่คำตอบ ใช่ จริง ถูก เป็นส่วนใหญ่

1.6 คำถามเร้าความสนใจ เป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบอย่างจริงจัง แต่ใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้

คำถามระดับต่ำทั้ง 6 ชนิดดังกล่าว ยังมีความจำเป็นในห้องเรียนอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้เพราะครูอาจเลือกใช้คำถามเพื่อทบทวนความจำ ใช้เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมไปสู่ประสบการณ์ใหม่ และเพื่อควบคุมกิจกรรมในห้องเรียนให้ดำเนินไปในทิศทางที่ต้องการ

2. คำถามระดับสูง เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้ตอบใช้ความคิด นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการคิดอย่างมีระบบ นอกจากนั้นยังเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นให้ได้ลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง คำถามระดับสูงแบ่งได้เป็น 7 ชนิดคือ

2.1 คำถามให้อธิบาย เป็นคำถามที่ผู้ตอบจะต้องนำความรู้ และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ

2.2 คำถามให้เปรียบเทียบ เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กใช้ความคิดเปรียบเทียบของสองสิ่งว่า มีคุณสมบัติหรือลักษณะคล้ายกันหรือต่างกันอย่างไร คุณสมบัติที่นำมาเปรียบเทียบนั้นได้แก่ รูปร่าง ลักษณะ สี ขนาด น้ำหนัก จำนวน ปริมาตร ความสูง ความยาว ความหนา รสชาติ กลิ่น ฯลฯ

2.3 คำถามให้จำแนกประเภท เป็นคำถามเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักจัดกลุ่ม จัดหมวดหมู่ โดยใช้เกณฑ์ของตนเองหรือของผู้อื่น หรือบอกเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มที่ผู้อื่นทำไว้เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มนี้อาจได้แก่ สี ขนาด รูปร่าง ประโยชน์ หรือวัสดุที่ใช้ หากเป็นภาพของสิ่งมีชีวิตอาจแบ่งตามอาหาร ที่อยู่อาศัย ลักษณะเช่น สัตว์ 2 เท้า สัตว์ 4 เท้า และประโยชน์ เช่น สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน เป็นต้น

2.4 คำถามให้ยกตัวอย่าง เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบบอกชื่อ หรือยกตัวอย่างของสิ่งที่กำหนดให้ โดยอาศัยทักษะการสังเกต และมีความรู้ความจำเรื่องต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการหาคำตอบ

2.5 คำถามให้วิเคราะห์ เป็นคำถามที่ให้เกิดค้นหาความจริงหรือแยกแยะเรื่องราวเพื่อหาสาเหตุและผลต่าง ๆ ของปัญหาที่เกิดขึ้น หรือให้นักเรียนได้คิดค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์

2.6 คำถามให้สังเคราะห์ สังเคราะห์ หมายถึง การผสมรวมสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปให้เกิดเป็นของใหม่ขึ้นมาเช่น การปรุงอาหาร การพูด การเขียนให้เป็นข้อความหรือเรื่องราวที่เป็นแนวคิดใหม่ หรือพัฒนาของเก่าให้ดีขึ้น ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น คำถามให้สังเคราะห์ เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยขึ้นเป็นหลักการ

ไพเราะห์ พุ่มม้น (2540) ได้กล่าวถึงคำถามที่นำมาใช้สำหรับเด็กปฐมวัยว่าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำถามระดับต่ำ คำถามระดับสูง และคำถามสร้างสรรค์ ดังนี้

1. คำถามระดับต่ำ เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทั่วไป ซึ่งได้จากความจำและการสังเกต แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ดังนี้

1.1 คำถามให้สังเกต

1.2 คำถามให้ทบทวนความจำ

1.3 คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความ

1.4 คำถามชี้บ่ง

1.5 คำถามถามนำ

1.6 คำถามเร้าความสนใจ

2. คำถามระดับสูง เป็นคำถามส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการคิดโดยนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และเกิดทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นให้ฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง คำถามระดับสูงแบ่งออกเป็น 7 ชนิด ดังนี้

2.1 คำถามให้อธิบาย

2.2 คำถามให้เปรียบเทียบ

2.3 คำถามให้จำแนกประเภท

2.4 คำถามให้ยกตัวอย่าง

2.5 คำถามให้วิเคราะห์

2.6 คำถามให้สังเคราะห์

2.7 คำถามให้ประเมินค่า

3. คำถามสร้างสรรค์ เป็นคำถามที่让孩子คิดหาคำตอบอย่างอิสระ หรือต้องใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ข้อมูลก่อนตอบคำถาม คำถามต้องใช้ประสบการณ์เดิม เด็กสามารถคิดหาคำตอบโดยใช้การแก้ปัญหาต่างๆ ได้ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

3.1 คำถามจินตนาการ

3.2 คำถามให้สังเกต

3.3 คำถามให้ตอบได้หลากหลาย

3.4 คำถามให้คาดคะเน

3.5 คำถามให้หาวิธีอื่นมาทดแทน

จินตนา ปริดานันต์ (2546) แบ่งประเภทของคำถามออกเป็น 2 ประเภท คือ คำถามระดับต่ำ และคำถามระดับสูง

1. คำถามระดับต่ำ

คำถามระดับต่ำหรือคำถามระดับเริ่มต้นเป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ซึ่งได้จาก ความจำและการสังเกต คำถามประเภทนี้มักมีคำตอบเดียวหรือคำตอบที่บอกได้ว่าถูกหรือผิดคำถาม ระดับต่ำแบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่ คำถามให้สังเกต คำถามให้ทบทวนความจำ คำถามให้บอก ความหมายหรือคำจำกัดความ คำถามชี้บ่ง คำถามถามนำ และคำถามเร้าความสนใจ ตัวอย่างของ คำถามระดับต่ำ มีดังนี้

1.1 คำถามให้สังเกต เป็นคำถามที่ต้องใช้ประสาทสัมผัส คือ ตา หู ลิ้น จมูก และผิวหนังเพียงส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนประกอบการตอบคำถาม การสังเกตด้วยตาและหู จะทำให้เด็ก ทราบว่ามีอะไรบ้าง เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น รูปร่างสิ่งของและลักษณะเสียงที่สังเกตเป็นอย่างไร

1.2 คำถามให้ทบทวนความจำ เป็นคำถามที่ผู้ตอบต้องอาศัยความรู้ความจำ และ ประสบการณ์ที่มีอยู่มาตอบคำถาม

1.3 คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความ เป็นคำถามที่ผู้ใหญ่ใช้เพื่อตรวจสอบ ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของคำศัพท์ และความหมายคำศัพท์ของเด็ก ๆ ก่อนจะพูดคุยและให้ ความรู้เรื่องใหม่

1.4 คำถามบ่งชี้ เป็นคำถามที่ผู้ถามกำหนดข้อมูลไว้หลายอย่าง แล้วให้ผู้ตอบเลือกว่า สิ่งใดเป็นคำตอบที่ต้องการ ข้อมูลที่ให้ผู้เด็กเลือกตอบจะต้องแน่ใจว่าเป็นสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์อยู่ ก่อน ผู้ถามอาจใช้สิ่งของหรือภาพประกอบการถามด้วย จะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

1.5 คำถามถามนำ มีจุดประสงค์เพื่อนำเรื่องที่พูดไปแล้วอีกครั้ง ถือเป็นวิธีการบอก หรือทบทวนข้อเท็จจริงเพื่อเร้าความสนใจของผู้ตอบ คำตอบที่ได้มักมีคำว่า ใช่ จริง ถูก เคย หรือคำตอบปฏิเสธ เช่น ไม่ใช่ ไม่จริง ไม่ถูก คำถามชนิดนี้ไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิด ผู้ใหญ่จึงควรหลีกเลี่ยงการใช้ หรือใช้คำถามถามนำให้น้อยที่สุด

1.6 คำถามเร้าความสนใจ มีจุดประสงค์เพื่อใช้ควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไป ด้วยความเรียบร้อยในช่วงแรกของการใช้คำถามพัฒนาสมอง เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการ สนทนา ได้ตอบ การใช้คำถามระดับต่ำบางชนิด เช่น คำถามให้สังเกตและคำถามให้ทบทวน ความจำ ก็ยังมีความสำคัญและความจำเป็นอยู่มีใช้น้อย อย่างไรก็ตาม หากคุณพ่อ คุณแม่ และ

คุณครูขาดทักษะในการใช้คำถาม มักจะใช้คำถามระดับต่ำกับเด็กเสมอ ก็จะพบว่า เด็กมีปฏิกิริยาโต้ตอบเชิงลบ เช่นว่า วางท่าเฉยคล้ายกับไม่ได้ยินคำถาม ไม่ยินดีที่จะตอบคำถาม หรือมีท่าทีเบื่อหน่ายไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการสนทนาและร่วมกิจกรรม ผู้ใหญ่อาจเข้าใจว่า เด็กตอบไม่ได้ ไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจเรื่องที่ถาม ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ตามธรรมชาติของเด็กแล้ว กระตือรือร้นที่จะตอบสนองในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และต้องการแสดงความคิดจินตนาการของตนเอง โดยตอบคำถามที่เปิดโอกาสให้คิดอย่างอิสระ มากกว่าคำถามที่จำกัดคำตอบ

2. คำถามระดับสูง เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้ตอบใช้ความคิด นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ ส่งเสริมให้ผู้ตอบมีความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นให้ได้ลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง คำถามระดับสูงแบ่งได้เป็น 7 ชนิด ได้แก่ คำถามให้อธิบาย คำถามให้เปรียบเทียบ คำถามให้จำแนกประเภท คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้วิเคราะห์ คำถามให้สังเคราะห์ และคำถามให้ประเมินค่า ตัวอย่างของคำถามระดับสูงแต่ละชนิด มีดังนี้

2.1 คำถามให้อธิบาย เป็นคำถามที่ผู้ตอบจะต้องนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานในการหาคำตอบ

2.2 คำถามให้เปรียบเทียบ เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็ก ๆ ใช้ความคิดเปรียบเทียบของสองสิ่งว่ามีคุณสมบัติคล้ายกันหรือต่างกันอย่างไร คุณสมบัติที่นำมาเปรียบเทียบ ได้แก่ รูปร่าง ลักษณะ สี ขนาด น้ำหนัก จำนวน ความสูง ความยาว รสชาติ กลิ่น หรือคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ

2.3 คำถามให้จำแนกประเภท เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบ่งพวกสิ่งของ และเรียงลำดับของ โดยใช้เกณฑ์ของตนเองหรือของผู้อื่น การฝึกให้เด็ก ๆ รู้จักจำแนกประเภทก็คือ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องของความคิดยืดหยุ่น นอกจากนั้น ความสามารถในการจำแนกประเภทถือเป็นทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อีกด้วย

2.4 คำถามให้ยกตัวอย่าง มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็ก ๆ บอกชื่อหรือยกตัวอย่างสิ่งของ การที่เด็กจะตอบคำถามให้ยกตัวอย่างได้ถูกต้อง ก็ต่อเมื่อเด็กมีทักษะการสังเกตและมีความจำเรื่องต่าง ๆ เป็นพื้นฐานคืออยู่แล้ว การฝึกให้เด็ก ๆ ได้ยกตัวอย่างสิ่งต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้ โดยให้ได้

คำตอบมากที่สุดภายในเวลาอันรวดเร็ว และเป็นคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน จะช่วยให้เขาเกิดความคิด คล่องแคล่ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่ความคิดที่มีคุณภาพ หรือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

2.5 คำถามให้วิเคราะห์ มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็ก ๆ คิดค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ หรือให้รู้จักแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย

2.6 คำถามให้สังเคราะห์ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ตอบได้ใช้กระบวนการคิดจากการวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลนั้นมาสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยต่าง ๆ ขึ้นเป็นหลักการ โดยเลือกคำตอบ ที่ดีที่สุด หรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุด (การสังเคราะห์ หมายถึง การผสมรวมสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สิ่ง ขึ้นไปให้เกิดเป็นของใหม่ขึ้นมา เช่น การปรุงอาหาร การประดิษฐ์สิ่งของ การพัฒนาของเก่าให้ดีขึ้น ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น) นอกจากนั้น คำถามให้สังเคราะห์มีความหมายรวมถึงคำถามประเภท สร้างสรรค์ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดแนวคิดที่แปลกใหม่และแตกต่างจากเดิมได้อีกด้วย

2.7 คำถามให้ประเมินค่า เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้ได้พิจารณาคุณค่าของสิ่งของ ก่อนตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักประเมินค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นจริง และเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว มาสนับสนุนความคิดเห็นของตนก่อนตัดสินใจ

สรุปได้ว่าการใช้คำถามนั้นมีหลายประเภทแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ สำหรับการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามที่อยู่ในประเภทคำถามระดับสูงนั่นคือคำถามที่ส่งเสริมให้เกิด ทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นคำถามมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็ก ๆ คิดค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ หรือให้รู้จักแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย

เทคนิคและหลักการในการใช้คำถามเพื่อพัฒนากระบวนการคิด

นกเนตร ชรรมบรร (2545) กล่าวว่า การคิดเป็นกิจกรรมด้านสติปัญญาซึ่งช่วยมนุษย์ใน การแก้ปัญหา ตัดสินใจ และเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต หากสังเกตการคิด ของมนุษย์แล้วพบว่าในขณะที่กำลังคิดสิ่งต่าง ๆ อยู่ นั้น เรามักจะตระหนักหรือรู้ตัว แต่อย่างไรก็ ตามการคิดก็สามารถดำเนินไปในขณะที่เราไม่รู้ตัวด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นยังพบอีกว่า การคิดเป็น กิจกรรมส่วนบุคคลและของแต่ละคน แต่การคิดที่ดีนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นตามลำพัง เราต้องการเพื่อน หรือกลุ่มมาช่วยคิด เราไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยว และจมอยู่ในโลกของความคิดของตนเองได้

ตลอดเวลา การคิดเกิดขึ้นในบริบทของสังคม และได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้น ๆ อาศัยอยู่ ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะคิดจึงไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว เด็กเรียนรู้ที่จะคิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตนเอง

จินตนา ปริदानันต์ (2546) กล่าวว่า การใช้คำถามให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กให้มากที่สุดนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการในการใช้คำถามดังต่อไปนี้

1. การสร้างบรรยากาศให้อบอุ่น ผ่อนคลายขณะใช้คำถาม หากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สบายใจแล้ว เขาก็พร้อมที่จะพูดคุย ตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นต่างๆ ด้วยความมั่นใจ และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข คำถามประเภทปริศนาท้าทาย อะไรเอ่ย... เป็นคำถามที่ช่วยสร้างบรรยากาศได้เป็นอย่างดีในทุกโอกาส
2. การเปิดโอกาสให้เด็กตอบและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ควรรบกวนหรือเร่งรัดที่จะเอาคำตอบ ควรให้เวลาเด็กคิดก่อนตอบและให้เด็กตอบด้วยความสมัครใจ เด็กไม่รู้สึกรู้สึกอึดอัดใจที่จะตอบ
3. การลำดับคำถามเริ่มจากง่าย การฝึกให้เด็กตอบคำถามควรเริ่มจากคำถามที่ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน และเมื่อไรก่อนสักระยะหนึ่ง เมื่อสังเกตว่าเด็กเริ่มคุ้นเคยกับการถาม ตอบ กล่าวพูดได้ตอบแล้วจึงใช้คำถาม อย่งไร ทำไม เพราะเหตุใด ถ้าสมมุติว่า.....
4. การหลีกเลี่ยงการแสดงอาการที่ทำให้เด็กอับอาย เสียหน้า ถ้าหากคำตอบของเด็กผิดไปจากความคาดหมายหรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงผู้ฟังไม่ควรแสดงอาการหัวเราะ ทักท้วง หรือล้อเลียน เพราะจะทำให้เด็กไม่กล้าพูด ไม่กล้าตอบคำถามในครั้งต่อไป
5. เด็กเป็นผู้ตั้งคำถาม เด็กปฐมวัยชอบการแสดงออก อยากรู้ อยากเห็นจึงมีสิ่งที่ต้องการหาคำตอบ เพื่อตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของตัวเองที่มีอยู่มากมาย ผู้ใหญ่จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นทั้งผู้ตั้งคำถามและผู้ตอบคำถาม เพื่อสร้างบรรยากาศการสนทนาได้ตอบให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

6. การประสานสายตาระหว่างกันได้ตอบกัน เวลาที่เด็กต้องการพูดคุยซักถามเป็นการส่วนตัว หากผู้ใหญ่ย่อตัวลงให้มีความสูงระดับเดียวกับเด็กและมองประสานสายตากับเด็ก ฟังเด็กพูดหรือซักถามด้วยความตั้งใจ และได้ตอบกับเด็กอย่างเป็นกันเอง ลองสังเกตว่าเด็กมีปฏิกิริยาอย่างไร แววตาของเด็กเป็นอย่างไร

7. วิธีตอบคำถามเด็กด้วยการโยนคำถาม บางครั้งไม่จำเป็นต้องตอบคำถามของเด็กทันที แต่ใช้วิธีย้อนถามความคิดของเด็กก่อน เช่น เด็กถามว่า ทำไมทะเลจึงเค็ม ลองพูดย้อนคำถามนั้นกลับไปให้เด็กตอบว่า นั่นซิ! แล้วหนูคิดว่าทำไมล่ะ เป็นต้น เมื่อฟังคำตอบจากความคิดของเด็กแล้ว จึงค่อยขยายความพอสังเขป เด็กยังไม่จำเป็นต้องรู้ข้อมูลดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง แต่สิ่งที่เด็กได้เรียนรู้มากกว่านั้นคือ การได้แสดงความคิดและเกิดความภาคภูมิใจ รวมถึงมีความสุขที่ผู้ใหญ่ยอมรับในความคิดและให้ความสำคัญต่อตัวเขา

8. การสร้างทางเลือก ควรหลีกเลี่ยงการบังคับหรือออกคำสั่งให้เด็กทำตาม ใช้เทคนิคการสร้างทางเลือกให้กับเด็กเป็นการลดความหงุดหงิด ความอึดอัดและการต่อต้านโดยเปิดโอกาสให้เด็กเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่ในขอบเขตที่เราจะให้กับเด็กได้

9. การเสริมแรงเด็กเมื่อตอบคำถาม เช่น คำชม การโอบกอด

รัชนีกร หงส์พนัส (2551) เสนอเทคนิคในการใช้คำถามอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. พูดเสียงดังชัดเจน ใช้ภาษาถูกต้อง ออกเสียง ร ล ว คำควบกล้ำถูกต้องตามไวยากรณ์
2. ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ใช้คำง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ควรใช้คำที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก
3. ใช้คำถามประเด็นเดียว ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการถาม
4. เมื่อถามแล้ว ควรเว้นระยะเวลาเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสคิดหาเหตุผลเพื่อตอบคำถาม

5. การถามที่ไม่ทวนคำถามและไม่ทวนคำตอบ สามารถช่วยฝึกให้เด็กสนใจที่จะฟังคำถามและคำตอบด้วยตนเอง
6. ควรให้เด็กตอบคำถามด้วยความสมัครใจ จะช่วยลดความกังวลใจในเด็กที่เรียนรู้ได้ช้าหรือไม่กล้าแสดงออกมีโอกาสดำเนินการคิดหาคำตอบ
7. ให้เด็กตอบคำถามทีละคน เพื่อฝึกให้เด็กคิดก่อนตอบ และครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กได้อีกด้วย
8. เปิดโอกาสให้เด็กหลายคนตอบในข้อคำถามเดียวกัน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายต่อเนื่อง และขยายแนวทางการคิดอีกด้วย
9. ควรมีการเสริมแรงเด็กเมื่อสามารถตอบคำถามได้ เช่น คำชมเชย เสียงปรบมือ เป็นต้น
10. ฝึกให้เด็กถาม – ตอบกันเอง เป็นการฝึกให้เด็กมีส่วนร่วมและเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนรู้
11. ถ้าพบว่าเด็กไม่ยอมตอบคำถาม ครูควรส่งเสริมโดยการใช้คำถามง่ายๆ และค่อยเพิ่มคำถามที่ยากขึ้นตามลำดับ
12. เมื่อเด็กตอบผิด ไม่ควรตำหนิหรือลงโทษ เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกผิดและไม่กล้าตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นอีกต่อไป

ลักษณะของคำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

1. ลักษณะของคำถามที่ควรนำมาถามเด็กปฐมวัยควรเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางการคิดอย่างสร้างสรรค์ คำถามจึงควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

2. ลักษณะของคำถามควรเปิดโอกาสให้เด็กคิดและจินตนาการสามารถถ่ายทอดความคิดด้วยวิธีการที่เด็กเลือกด้วยตนเอง
3. ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถค้นหาคำตอบโดยผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า
4. ควรเป็นคำถามที่เปิดกว้างให้เด็กมีอิสระทางความคิดโดยไม่คำนึงถึงคำตอบว่าจะต้องเป็นจริงเสมอไป
5. ควรเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้แสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเริ่มจากสิ่งที่ย้ำไปสู่สิ่งที่ยากขึ้นตามลำดับ
6. ควรเป็นคำถามที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นทางธรรมชาติตามวัย

หลักในการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

1. การใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย ครูควรคำนึงถึงธรรมชาติตามวัย ความเหมาะสมสอดคล้องกับเวลาและโอกาส
2. ครูควรใช้คำถามที่มีภาษาเข้าใจง่ายโดยเริ่มถามจากเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวเด็กก่อน
3. ครูควรใช้คำถามที่น่าสนใจชวนให้ติดตามและอยากค้นหาคำตอบ
4. ครูควรใช้คำถามที่เด็กได้คิดและจินตนาการก่อนตอบ
5. คำถามที่ครูถามควรนำมาเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ต้องการให้เด็กรู้และเข้าใจ
6. ครูควรแสดงความสนใจในการตอบคำถามของเด็กด้วยความเต็มใจและยอมรับฟังคำตอบที่อาจมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยซึ่งถือเป็นเรื่องปกติ

7. ครูควรใช้คำถามที่มีหลายระดับสลับกันไปโดยถามให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เด็กทำอย่างมีความหมาย

8. ครูควรใช้คำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระทางความคิดสามารถตอบได้หลายคำตอบ

9. ครูควรใช้คำถามที่เหมาะสมกับวัยและกิจกรรมที่เด็กกำลังให้ความสนใจ

10. ครูควรใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กทุกคนมีโอกาสตอบคำถามของครูอย่างทั่วถึง

11. ครูควรใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการคิดของเด็กเพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามทางสมองของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่าคำถามมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะการสอนมีการใช้คำถามอยู่ตลอดเวลา การใช้คำถามจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นกระบวนการคิด การเรียนรู้ของเด็ก ทั้งนี้คำถามจะเกิดประโยชน์สูงสุดได้ ครูจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้คำถามที่ดีด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรุง อินทมาตร (2541) ศึกษาผลของการใช้คำถามระดับสูงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 106 คน ในระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์สูง ปานกลาง และต่ำ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการใช้คำถามระดับสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 ที่กำหนดไว้ทุกด้าน

2. นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 ที่กำหนดไว้ ส่วนด้านการวิเคราะห์ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์ปานกลาง และต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 85 ที่กำหนดไว้ทุกด้าน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ หลังเรียนจากการใช้คำถามระดับสูง สูงกว่า ก่อนการเรียนทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนทางคณิตศาสตร์ปานกลางและระดับต่ำ ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์ปานกลางและระดับต่ำในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์ปานกลางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทางคณิตศาสตร์ต่ำในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน

โสริญา เอียดจู (2548) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้คำถามเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้คำถามมีความสามารถในการคิด ทุกลักษณะการคิด เฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 90.90 ซึ่งอยู่ในระดับผลการเรียนดีมาก และผู้เรียนมีความสามารถในการคิด สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกลักษณะการคิด

เบญจมาศ นิยมมาลี (2550) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์โดยใช้คำถามระดับสูง ประกอบแนวทางพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ของฟรายวิลลิกที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์โดยใช้คำถามระดับสูงประกอบแนวทางพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ของฟรายวิลลิก มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ คือร้อยละ 50 ที่กำหนดโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์โดยใช้คำถามระดับสูงประกอบแนวทางพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ของฟรายวัลลิก มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์โดยใช้คำถามระดับสูงประกอบแนวทางพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ของฟรายวัลลิก มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์โดยใช้คำถามระดับสูงประกอบแนวทางพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ของฟรายวัลลิก มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

Dewey (1933) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง การคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง โดยอธิบายขอบเขตของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยาก และสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

Bloom (1956) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

Russell (1956) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่ง โดยผู้คิดจะต้องใช้การพิจารณาตัดสินใจในเรื่องราวต่างๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการประเมินหรือการจัดหมวดหมู่ โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อนๆ แล้วสรุปหรือพิจารณาตัดสิน

Good (1973) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

เพ็ญศรี จันทร์ดวง (2545) อธิบายว่า การคิดวิเคราะห์เป็นวิธีการคิดแยกแยะองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งต่างๆ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ การคิดในระดับนี้ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อมูลทางทฤษฎีมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จึงสามารถอธิบายได้ว่า เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านั้นอยู่ในสภาพใด และอาจบอกได้ว่ามีแนวโน้มไปในทางใด

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) กล่าวว่าไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549) กล่าวว่า การวิเคราะห์ คือ การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาค้นคว้าว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร และเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้อย่างไร เพียงไร

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการคิดวิเคราะห์ได้ว่า หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์หรือเรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์สิ่งใด และส่วนย่อยๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร และเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจจนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจอย่างถูกต้องเหมาะสม

ลักษณะการคิดวิเคราะห์

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์มีลักษณะเป็นการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่จะวิเคราะห์ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายลงไปว่าจะวิเคราะห์เพื่ออะไร ด้วยการใช้ทฤษฎีใดๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมมาเป็นกรอบในการคิดวิเคราะห์ และต้องสรุปผลรายงานให้ชัดเจน สำหรับการคิดวิเคราะห์จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานหลายประการในการที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่

1. ลักษณะการคิดที่เป็นหัวใจของการคิด คือ เป้าหมายของการคิด ไม่ว่าจะคิดเกี่ยวกับเรื่องใดก็ตาม การตั้งเป้าหมายของการคิดให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากการคิดนั้นหากเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ถึงแม้จะมีความคิดที่มีคุณภาพดีเพียงไรอาจจะมี การคิดให้เกิดความเสียหายและมีผลก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ส่วนรวมได้ ดังนั้นหากไม่มีทิศทางที่ถูกต้องคอยกำกับหรือควบคุมไว้ ความคิดนั้นก็ไร้ประโยชน์ การคิดที่เหมาะสมและถูกต้องจึงเป็นการคิดที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ในระยะยาวด้วย

2. ลักษณะการคิดระดับพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกระดับ ซึ่งเป็นลักษณะเบื้องต้นที่จะนำไปใช้ในการคิดที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น ได้แก่ การคิด 4 ลักษณะ ประกอบด้วย การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดละเอียดลออ และการคิดให้ชัดเจน

3. ลักษณะการคิดระดับกลาง 4 ลักษณะ ประกอบด้วย การคิดกว้าง การคิดลึกซึ้ง การคิดไกล และการคิดอย่างมีเหตุผล

4. ลักษณะการคิดระดับสูง ได้แก่ การคิดที่ต้องมีกระบวนการ มีขั้นตอนที่มากและซับซ้อนขึ้นที่เรียกว่า กระบวนการคิด และกระบวนการคิดที่มีความสำคัญและจำเป็นมาก คือ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งหากบุคคลใดสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณก็จะได้สานความคิดที่ผ่านการกลั่นกรองมาดีแล้วและนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การนำไปใช้แก้ปัญหา การตัดสินใจทำหรือไม่ทำ การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ หรือการปฏิบัติการสร้างและการผลิตสิ่งต่างๆ รวมทั้งการที่จะนำไปใช้ในการด้านการศึกษาวิจัย

การคิดวิเคราะห์ตามแนวของ Bloom (1956) เป็นลักษณะของการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล และที่เป็นเหตุอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร การวิเคราะห์แบ่งแยกเป็นประเด็นที่สำคัญออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ว่าอะไรสำคัญ หรือจำเป็นหรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาว่าความสำคัญย่อยๆ ของเรื่องราว หรือ เหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

3. วิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่างๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้เนื่องจากอะไร โดยยึดอะไร เป็นหลักเป็นแกนกลาง มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง ยึดถือหลักการใด มีเทคนิคอย่างไร หรือยึดคติใด

จากแนวคิดข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้น สามารถสรุปเกี่ยวกับลักษณะของการคิดวิเคราะห์ได้ ว่า ลักษณะของการคิดวิเคราะห์นั้นเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะใช้สมองขบคิดแยกแยะ เพื่อหาสาเหตุและผล หรือความเป็นไปของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถในด้านอื่นๆ เหนือกว่าบุคคลอื่นทั้งทางด้านสติปัญญา และการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะการคิดระดับสูงที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของ กระบวนการคิดทั้งหมด การปูพื้นฐานและส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้แก่เด็กจึงเป็น สิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง นับตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับสูง การได้รับการพัฒนาการคิด วิเคราะห์ตั้งแต่เยาว์วัยจะช่วยพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลม เป็นคน รอบคอบ ตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ดี เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข ผลจากการฝึกให้เด็กมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะช่วยให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549)

1. ทำให้เด็กรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา เด็กสามารถคิดย้อนกลับว่าอะไรคือสาเหตุ อะไรคือ ผล ด้วยการตอบคำถาม อะไรเกิดขึ้น เกิดขึ้นอย่างไร ทำไมจึงเกิด เพื่อค้นหาคำตอบ และหา ความสัมพันธ์ของเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นคืออะไร

2. การที่เด็กๆ กระบวนการคิดวิเคราะห์ที่ดี ก็จะทำให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผล มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง และชอบที่จะเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเด็กประสบผลสำเร็จในการคิดสิ่ง

หนึ่งสิ่งใด จะเป็นแรงจูงใจให้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จนเกิดเป็นทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เขาต้องเผชิญ ส่งผลให้มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

จากความหมายของความคิดวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการพิจารณาถึงองค์ประกอบของการคิดในเชิงวิเคราะห์ ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประการ คือ

1. ความสามารถในการตีความ การตีความ หมายถึง การพยายามทำความเข้าใจ และให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการจะวิเคราะห์เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ โดยสิ่งนั้นไม่ได้ปรากฏโดยตรงคือ ตัวข้อมูลไม่ได้บอกโดยตรง แต่เป็นการสร้างความเข้าใจที่เกินกว่าสิ่งที่ปรากฏ อันเป็นการสร้างความเข้าใจบนพื้นฐานของสิ่งที่ปรากฏในข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ เกณฑ์ที่แต่ละคนใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสิน ซึ่งแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์ และค่านิยมของแต่ละบุคคล ดังนี้

1.1 การตีความจากความรู้ บุคคลที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาย่อมเกิดความเข้าใจได้ว่าทำไมถึงมีการเกณฑ์ทหารบุคคลเพศชายที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ด้วยเหตุที่วัยรุ่นเป็นช่วงที่อยู่ในระหว่างการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมในการอบรม และฝึกฝนให้ชายวัยรุ่นมีความรู้ วินัย ความรักชาติ และการปกป้องรักษาชาติบ้านเมืองยามมีข้าศึกมารุกรานก็จะได้ทุ่มเทกำลังรบได้ไม่ลังเลใจนั่นเอง

1.2 การตีความจากประสบการณ์ การตีความจากประสบการณ์เป็นการคิดโดยอาศัยการระลึกถึงเหตุการณ์ที่เป็นผลที่ได้รับจากการประสบพบเห็นด้วยตนเองโดยตรง ถ้าเป็นผลดีจะคงไว้แต่ถ้าเป็นผลเสียจะไม่คิดเช่นนั้นอีกต่อไป เช่น การยืมเข็มแจ่มใสแสดงถึงความมีอารมณ์ดี ดังนั้นถ้าจะเข้าพบหัวหน้าในเรื่องที่เป็นปัญหาก็จะเข้าพบได้ แต่ถ้าเขาแสดงถึงภาวะอารมณ์เสียก็จะไม่เข้าพบในเวลานั้น เป็นต้น

1.3 การตีความจากค่านิยม ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่เป็นความคิดว่าดีเหมาะสมและจะปฏิบัติตาม เช่น เด็กวัยรุ่นมักจะชอบต่างกายตามแบบอย่างกัน ใช้ภาษาแปลกๆ ใหม่ ๆ และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตามกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติ เป็นต้น

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ได้ดึ้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะความรู้จะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ แจกแจงและจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อยๆ อะไรบ้าง มีทั้งหมดหมู่ จัดลำดับความสำคัญอย่างไร และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร ซึ่งการวิเคราะห์จะไม่สมเหตุสมผลเลยหากไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ดังนั้นจึงมีจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการคิด

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างถาม องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ช่วยให้สามารถค้นพบความผิดปกติท่ามกลางสิ่งที่คุณคิดว่าเหมือนแล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ต้องเป็นคนช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติไม่ละเลยไป แต่หยุดพิจารณา ขบคิดไตร่ตรอง และต้องเป็นคนช่างถาม ชอบตั้งคำถามกับตัวเอง และคนรอบๆ ข้างเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ การตั้งคำถามจะนำไปสู่การสืบค้นความจริงและเกิดความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์ สำหรับขอบเขตคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ จะยึดหลักการตั้งคำถามโดยใช้หลัก 5 W 1 H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) คำถามเหล่านี้อาจไม่จำเป็นต้องใช้ทุกข้อ เพราะการตั้งคำถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจน ครอบคลุม และตรงประเด็นที่ต้องการสืบค้น

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การคิดวิเคราะห์จะต้องมีความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถค้นหาคำตอบได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งต่างๆ และเชื่อมโยงกับเรื่องต่างๆ ได้อย่างไร มีใครเกี่ยวข้องบ้าง เกี่ยวข้องกันอย่างไร และเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นจะส่งผลกระทบต่ออย่างไรบ้าง ดังนั้นการคิดวิเคราะห์จึงต้องประกอบด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผล จำแนกแยกแยะได้ว่าสิ่งใดคือความจริง สิ่งใดคือความเท็จ และสิ่งต่างๆ เหล่านั้นมีองค์ประกอบในรายละเอียดเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

Bloom (1956) แบ่งองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลต่างๆ ที่ได้นั้นสามารถแยกเป็นส่วนย่อยได้ ข้อความบางข้อความอาจเป็นจริง บางข้อความอาจเป็นคำนิยาม และบางข้อความเป็นความคิดของผู้เขียน ซึ่งการคิดวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆ

1.2 ความสามารถในการแยกแยะความจริงออกจากสมมติฐาน

1.3 ความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่นๆ

1.4 ความสามารถในการพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลและของกลุ่ม

1.5 ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลสรุปจากข้อความปลีกย่อย

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นทักษะในการตัดสินความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลักๆ ได้ทั้งความสัมพันธ์ของสมมติฐาน และความสัมพันธ์ระหว่างข้อสรุป รวมไปถึงความสัมพันธ์ในชนิดของหลักฐานที่นำมาแสดงด้วย ในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์สามารถแยกได้ดังนี้

2.1 ความสามารถในการเข้าใจความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทความและข้อความต่างๆ

2.2 ความสามารถในการระลึกได้ว่าสิ่งใดเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น

2.3 ความสามารถในการแยกความจริง หรือสมมติฐานที่เป็นความสำคัญ หรือข้อโต้แย้งที่นำมาสนับสนุนข้อสมมติฐานนั้น

2.4 ความสามารถในการตรวจสอบข้อสมมติฐานที่ได้มา

2.5 ความสามารถในการแบ่งแยกความสัมพันธ์ และแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญได้

2.6 ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้ง แบ่งแยกสิ่งที่ตรงและไม่ตรงกับข้อมูล

2.7 ความสามารถในการสืบหาความจริงของข้อมูล

2.8 ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ และแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญได้

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างและหลักการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แนวคิด จุดประสงค์ และมโนทัศน์ ซึ่งการวิเคราะห์หลักการสามารถแยกได้ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความและความหมายขององค์ประกอบต่างๆ

3.2 ความสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบในการเขียน

3.3 ความสามารถในการวิเคราะห์จุดประสงค์ ความเห็นหรือลักษณะการคิด ความรู้สึกที่มีในผลงานต่างๆ

3.4 ความสามารถในการวิเคราะห์ทัศนคติในด้านต่างๆ

3.5 ความสามารถในการวิเคราะห์เทคนิคโฆษณาชวนเชื่อ

3.6 ความสามารถในการรู้แ่งคิดและทัศนคติ

กล่าวโดยสรุป การคิดวิเคราะห์ช่วยให้ได้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ว่าอะไรเป็น

อะไร ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมิน และการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

Marzano (2001) พัฒนารูปแบบจุดมุ่งหมายทางการศึกษารูปแบบใหม่ (A New Taxonomy of Education Objectives) ประกอบด้วยความรู้ 3 ประเภทและกระบวนการจัดกระทำข้อมูล 6 ระดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเภทของความรู้ ได้แก่

1.1 ข้อมูล เน้นการจัดระบบความคิดเห็น จากข้อมูลง่ายไปสู่ข้อมูลยาก เป็นระดับความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง ลำดับเหตุการณ์ สมเหตุและผล เฉพาะเรื่องและหลักการ

1.2 กระบวนการ เน้นกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ จากทักษะสู่กระบวนการอัตโนมัติ อันเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่สั่งสมไว้

1.3 ทักษะ เน้นการเรียนรู้ที่ใช้ระบบโครงสร้างกล้ำเนื้อ จากทักษะง่ายสู่กระบวนการที่ซับซ้อนขึ้นโดยมีกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูล 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ขั้นรวบรวม เป็นการคิดทบทวนความรู้เดิม รับข้อมูลใหม่และเก็บเป็นคลังข้อมูลไว้ เป็นการถ่ายโยงความรู้จากความรู้ความจำการสู่ความจำนำไปใช้ในการปฏิบัติการโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจโครงสร้างของความรู้นั้น

ระดับที่ 2 ขั้นเข้าใจ เป็นการเข้าใจสาระที่เรียนรู้ สู่การเรียนรู้ใหม่ในรูปแบบการใช้สัญลักษณ์ เป็นการสังเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานของความรู้นั้นโดยเข้าใจประเด็นสำคัญ

ระดับที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ เป็นการจำแนกความเหมือนและความแตกต่างอย่างมีหลักการ การจัดหมวดหมู่ที่สัมพันธ์กับความรู้ การสรุปอย่างสมเหตุสมผลโดยสามารถบ่งชี้ข้อผิดพลาดได้ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยใช้ฐานความรู้และการคาดการณ์ผลที่ตามมาบนพื้นฐานของข้อมูล

ระดับที่ 4 ขั้นใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ไม่มีคำตอบที่ชัดเจน การแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยาก การอธิบายปรากฏการณ์ที่แตกต่าง และการพิจารณาหลักฐานสรุปสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน การตั้งข้อสมมติฐานและการทดลองสมมติฐานนั้นบนพื้นฐานของความรู้

ระดับที่ 5 ขั้นบูรณาการความรู้ เป็นการจัดระบบความคิดเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนด การกำกับติดตามการเรียนรู้และการจัดขอบเขตการเรียนรู้

ระดับที่ 6 ขั้นจัดระบบแห่งตน เป็นการสร้างระดับแรงจูงใจต่อภาวะการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายในการเรียนรู้ รวมทั้งความตระหนักในความสามารถของการเรียนรู้ที่ตนมี

Guilford (1967 อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) มีความเชื่อว่าความสามารถทางสมองสามารถปรากฏได้จากการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในลักษณะของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เรียกว่า องค์ประกอบ และสามารถตรวจสอบความสามารถนี้ด้วยแบบสอบถามที่มีมาตรฐาน รวมถึงได้เสนอโครงสร้างทางสติปัญญาโดยอธิบายว่า ความสามารถทางสมองของคนเรามี 3 มิติ คือ

1. มิติด้านเนื้อหา หมายถึง วัตถุหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่รับรู้ใช้เป็นสื่อก่อให้เกิดความคิดแบ่งเป็น 5 ชนิด คือ

1.1 เนื้อหาที่เป็นรูปภาพ เช่น วัตถุที่เป็นรูปธรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส

1.2 เนื้อหาที่เป็นเสียง เช่น สิ่งที่อยู่ในรูปของเสียงที่มีความหมาย

1.3 เนื้อหาที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น ตัวเลข ตัวอักษร และสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้น เช่น พยัญชนะ ระบบจำนวน

1.4 เนื้อหาที่เป็นภาษา เช่น สิ่งที่อยู่ในรูปของภาษาที่มีความหมายหรือความคิดที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

1.5 เนื้อหาที่เป็นพฤติกรรม เช่น สิ่งที่ไม่ใช่อ้อยคำแต่เป็นการแสดงออกของมนุษย์ เจตคติ ความต้องการ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือสติปัญญาทางสังคม

2. มิติด้านปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการคิดต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ชนิด คือ

2.1 การรับรู้และเข้าใจ เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการรับรู้และทำความเข้าใจ

2.2 การจำ เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการสะสมเรื่องราว หรือข่าวสาร และสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป

2.3 การคิดแบบอนกณัย เป็นความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแสดงออกมาได้หลาย ๆ แบบ หลายวิธี

2.4 การคิดแบบเอกณัย เป็นความสามารถในการสรุปข้อมูลที่ดีที่สุด และถูกต้องที่สุดจากข้อมูลหลากหลายที่มีอยู่

2.5 การประเมินค่า เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการตัดสินใจที่รับรู้ จำได้ หรือกระบวนการคิดอย่างมีคุณค่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม หรือความเพียงพอ

3. มิติด้านผลผลิต หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานมิติด้านเนื้อหาและด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกัน เป็นผลผลิต เมื่อสมองรับรู้วัตถุ / ข้อมูล ทำให้เกิดความคิดในรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งให้ผลออกมาต่างกัน 6 ชนิดคือ

3.1 หน่วย เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และมีความแตกต่างจากสิ่งอื่น

3.2 จำพวก เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และมีความแตกต่างจากสิ่งอื่น

3.3 ความสัมพันธ์ เป็นการเชื่อมโยงสิ่งสองสิ่งเข้าด้วยกัน เช่น เชื่อมโยงคำ เชื่อมโยงความหมาย เชื่อมโยงข้อมูล

3.4 ระบบ เป็นแบบแผนหรือรูปแบบจากการเชื่อมโยงสื่อหลาย ๆ สิ่งเข้าด้วยกัน

3.5 การประยุกต์ เป็นการเปลี่ยนแปลง การหมุนกลับ การขยายความข้อมูลจากสภาพหนึ่งไปยังอีกสภาพหนึ่ง

3.6 การประยุกต์ เป็นผลการคิดที่คาดหวังหรือการทำนายจากข้อมูลที่กำหนดให้

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์และการคิดที่ถูกต้องถึงมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานในการคิดกิจกรรมการฝึกให้เด็กคิดให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของเด็กได้ต่อไปและคงไม่มีวิธีการหรือแนวคิดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ที่จะเป็วิธีการตายตัวที่จะฝึกให้เด็กคิดเป็นได้ นอกจากจะใช้กิจกรรมที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียนเท่านั้น แต่การได้รู้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดและการสอนคิดก็จะทำให้ครูสามารถสอนเด็กให้คิดเป็นได้ง่ายขึ้นมีแนวทางที่ชัดเจนขึ้น และมีหลักการที่จะสร้างความมั่นใจแก่ตนเองในการที่จะฝึกเด็กให้คิดเป็นได้มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปริญวาท น้อยคล้าย (2553) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทักษะในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการเล่นเกมการศึกษาประกอบภาพ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และพบว่า ทักษะในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นเกมการศึกษาประกอบภาพ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 33.98 ของความสามารถพื้นฐานก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมการศึกษาประกอบภาพมีการเปลี่ยนแปลงทักษะในการคิดวิเคราะห์ด้านการเชื่อมโยงมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการคาดคะเน ด้านการจำแนก ด้านการสังเกต

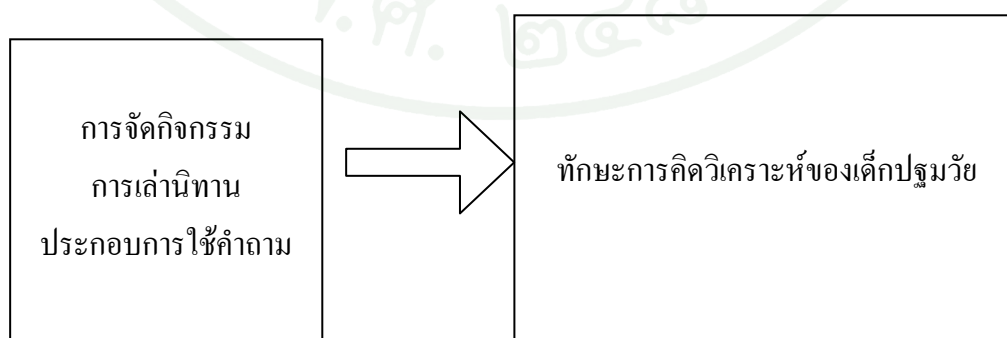
ตามลำดับ และด้านการเปรียบเทียบมีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรม การเล่นเกมการศึกษาประกอบภาพ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีทักษะในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

Lumpkin (1991 อ้างใน จงรักษ์ ตั้งละมัย, 2545) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิด วิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนใน เนื้อหาวิชาสังคมของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อได้สอนทักษะการคิด วิเคราะห์แล้ว นักเรียนเกรด 5 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทน ในเนื้อหาวิชาสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนเกรด 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถที่พัฒนาได้ หาก เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมด้วยกิจกรรม เทคนิควิธีการ และสื่อที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจอยาก เรียนรู้ ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว ยังเป็นการพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมี ความพร้อมในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย แต่เนื่องด้วยในประเทศไทยยังมีการศึกษาทักษะ การคิดวิเคราะห์ในระดับปฐมวัยค่อนข้างน้อย จึงทำให้แหล่งข้อมูลที่เป็นผลงาน วิจัยในการศึกษา ครั้งมีค่อนข้างจำกัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการ วิจัย ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยทดลองกับเด็กปฐมวัยเพศชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอนุบาลจิตาภา โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลจิตาภา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 2 ห้องเรียน มีเด็กปฐมวัยทั้งหมด 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลจิตาภา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะพิเศษตรงกับปัญหาวิจัย รวมถึงกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาวิจัยของผู้วิจัยเอง เนื่องจากเวลาทำการเรียนการสอนตามปกตินั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมการอ่านในระดับชั้นที่กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม
2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม เป็นแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยของ Bloom (1984) นกเนตร ธรรมบวร (2545) ทิสนา แจมมณี (2546) และปริยาวาท น้อยคล้าย (2553) แล้วนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ด้วยสายตา ด้านการจำแนก ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ และด้านการหาความสัมพันธ์

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยของ จินตนา ปรีดานันต์ (2546) ทิสนา แจมมณี (2546) คงรัฐ นวลเป่ง (2547) พิมพ์ เดชะคุปต์ (2551) และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) แล้วพิจารณาการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อนำมากำหนดลักษณะของคำถามในกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งคำถามที่สัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย นั้นเป็นคำถามที่กระตุ้นให้สังเกต จำแนกแยกแยะเรื่องราวต่างๆ ว่าประกอบไปด้วยส่วนย่อยอะไรบ้าง โดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี ที่มาของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยของ ปรีดา ปัญญาจันทร์ (2544) พรอนงค์ นิยมคำ (2547) วราลี ถนอมชาติ (2549) และศรินทร วิริยะสินันท์ (2550) แล้วพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในวางแผนการจัดกิจกรรม

การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย และเพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็กจาก คู่มือ “พัฒนาลูกน้อยด้วยการอ่าน” โดยมูลนิธิซีเมนต์ไทย (2548) ได้แก่ เนื้อเรื่องสนุก มีความยาวเหมาะสมกับความสนใจและวัยของเด็ก โครงเรื่อง แนวคิดและภาษาไม่ซับซ้อน ภาพประกอบสีสันสวยงาม ชัดเจน สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของนิทาน และเนื้อเรื่องของนิทานต้องส่งเสริมการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดหาคำตอบหรือแสดงความคิดเห็น

1.4 คัดเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประกอบ เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 24 เรื่อง

1.5 วางแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามให้สัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ด้วยสายตา การจำแนก การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และการหาความสัมพันธ์

1.6 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน จากนิทาน 24 เรื่อง เรื่องละ 1 แผน ประกอบด้วย จุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการเล่า และขั้นสรุป สื่ออุปกรณ์ การประเมินผล และบันทึกหลังการสอน

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย และความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน โดยปรับปรุงในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเพิ่มเติมในส่วนของบันทึกหลังการสอนเพื่อให้มีความชัดเจนในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

1.9 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย และนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดจากแบบฝึกหัด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยของ ประเสริฐ อรุณศิริ (2544) หนังสือแบบฝึกหัด ชุดอัจฉริยะ ปั่นได้ สมองซึกซาย...พัฒนาได้ไร้ขีดจำกัด สำหรับเด็กอายุ 4-5 ปี (2551) และปรียาบาท น้อยคล้าย (2553) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบชนิดไม่ใช้ภาษา (Non-Verbal Test) แต่เป็นรูปภาพ ซึ่งในแต่ละข้อเป็นรูปภาพ ให้เด็กได้มีโอกาสในการเลือกตอบ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยมีทั้งหมด 5 ตอน จำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านการรับรู้ด้วยสายตา	จำนวน 8 ข้อ
ตอนที่ 2 ด้านการจำแนก	จำนวน 8 ข้อ
ตอนที่ 3 ด้านการเปรียบเทียบ	จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 4 ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์	จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 5 ด้านการหาความสัมพันธ์	จำนวน 3 ข้อ

2.3 สร้างคู่มือประกอบการใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจง คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ และขั้นตอนการดำเนินการทดสอบ

2.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเพื่อปรับปรุงเนื้อหา รูปภาพ คำถาม คำตอบ มีการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หรือไม่ เพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย มาแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ แก้ไขด้านรูปภาพของแบบทดสอบให้มีความสัมพันธ์กับภาพประกอบในหนังสือนิทานที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและแก้ไขความเหมาะสมของภาษา

2.7 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมิน ให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข โดยมีการปรับด้านภาษาที่ใช้ในแต่ละคำสั่ง ควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด และภาพในแบบทดสอบต้องมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วปรับปรุงแก้ไข

2.8 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เสนอผู้ทรงคุณวุฒิทั้งตรวจสอบพิจารณาทำการประเมินแบบทดสอบดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่มีการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้

2.9 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้สูตร IOC เพื่อหาผลรวมของคะแนนของข้อสอบแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องและพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีคะแนนเฉลี่ย 0.67–1.00 ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ไม่ต้องทำการปรับปรุง

2.10 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงจนเรียบร้อย จึงนำไปใช้ทดสอบ

2.11 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ของโรงเรียนอนุบาลจิตาภา เพื่อความเข้าใจเรื่องภาษา คำสั่ง และระยะเวลาการทำแบบทดสอบและนำผลมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) ด้วยวิธี Kuder Richardson 20 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .84 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ถือว่าแบบทดสอบฉบับนี้สามารถนำไปใช้ทดสอบกับเด็กได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากโครงการภาคพิเศษ สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อขออนุญาตจากผู้อำนวยการของโรงเรียนอนุบาลจิตาภา โรงเรียนอนุบาลจิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ระยะเวลาการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยนำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้ไปตรวจให้คะแนน และนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

4. ระยะเวลาทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2553 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2554 เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมทุกวันพุธ พฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 1 แผนรวมทั้งสิ้น 24 แผน ในช่วงเวลา ตั้งแต่ 10.40 - 11.20 น. วันละ 40 นาที

ตารางที่ 1 การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ ที่	วัน	นิทาน	ทักษะการคิดวิเคราะห์
1	พุธ	เรื่อง คุณฟองนักร้องเพลง	การจำแนก
	พฤหัสบดี	เรื่อง เพื่อนใหม่ของลุงหมี่	การหาความสัมพันธ์
	ศุกร์	เรื่อง เจ้าหนูหนุ่ย	การรับรู้ด้วยสายตา
2	พุธ	เรื่อง ฉันอยากกินทุเรียน	การเปรียบเทียบ
	พฤหัสบดี	เรื่อง กระต๊อกระดิกกระต๊อกระดิก	การเรียงลำดับเหตุการณ์
	ศุกร์	เรื่อง ตีตี่ขี้แย	การรับรู้ด้วยสายตา
3	พุธ	เรื่อง กาดำผู้โหดเหี้ยม	การเปรียบเทียบ
	พฤหัสบดี	เรื่อง บิ๊กซ่าหิโมโห	การหาความสัมพันธ์
	ศุกร์	เรื่อง ขาวผ่องหิโมโห	การรับรู้ด้วยสายตา
4	พุธ	เรื่อง แมวขี้กลัวกับแม่มดตัวเล็ก	การเปรียบเทียบ
	พฤหัสบดี	เรื่อง แม่มดกับนางฟ้า	การจำแนก
	ศุกร์	เรื่อง ก๊อ ก๊อ ขอคำงคินหนึ่งนะ	การรับรู้ด้วยสายตา
5	พุธ	เรื่อง กระรอกน้อยไม่มีระเบียบ	การเรียงลำดับเหตุการณ์
	พฤหัสบดี	เรื่อง เหมียว เหมียว ไม่อยากเหมียว	การจำแนก
	ศุกร์	เรื่อง แฮร์รี่หมามอมแมม	การเปรียบเทียบ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	วัน	นิทาน	ทักษะการคิดวิเคราะห์
6	พุธ	เรื่อง คุณแม่นักซักผ้า	การหาความสัมพันธ์
	พฤหัสบดี	เรื่อง ลิงน้อยขอโทษ	การหาความสัมพันธ์
	ศุกร์	เรื่อง หมูน้อยขี่หาว	การเรียงลำดับเหตุการณ์
7	พุธ	เรื่อง เมี้ยว	การจำแนก
	พฤหัสบดี	เรื่อง กูจิ กูจิ	การจำแนก
	ศุกร์	เรื่อง เบ๊มเมวใหญ่กับจ้อยเมวเล็ก	การเปรียบเทียบ
8	พุธ	เรื่อง ราชสีห์ขนปุยกับหนูจืดตัวจ้อย	การเปรียบเทียบ
	พฤหัสบดี	เรื่อง งานแรกของมีจิง	การหาความสัมพันธ์
	ศุกร์	เรื่อง น่องหนูอยู่ไหน	การรับรู้ด้วยสายตา

5. ระยะเวลาหลังการทดลอง หลังจากกลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบคำถามครบกำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างมาทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม

6. หลังจากนั้นนำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้ไปตรวจให้คะแนน แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

7. นำคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
4. ค่า t-test

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและหลังการทดลองมาตรวจให้คะแนนและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานการวิจัย เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการใช้คำถามมีทักษะการคิดวิเคราะห์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง

(n = 30)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D	t	Sig
ก่อนการทดลอง	11.70	3.23	18.83	.000
หลังการทดลอง	20.87	3.54		

$P < .05$

จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เท่ากับ 11.70 และหลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เท่ากับ 20.87 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติทางทดสอบค่า t พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่นิทานประกอบการใช้คำถาม ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายด้าน

(n = 30)

ทักษะการคิดวิเคราะห์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ด้านการรับรู้ด้วยสายตา	0.70	1.48	4.90	2.33	10.75
2. ด้านการจำแนก	0.83	0.91	2.77	0.62	10.43
3. ด้านการเปรียบเทียบ	0.27	0.52	2.30	1.02	10.77
4. ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์	2.37	0.71	2.90	0.54	5.11
5. ด้านการหาความสัมพันธ์	7.53	1.50	8.0	.00	1.70
รวม	11.70	3.23	20.87	3.54	18.83

P< .05

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ในด้านการรับรู้ด้วยสายตา การจำแนก การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และการหาความสัมพันธ์ หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการเล่นิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า

จากการทดลองจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการใช้คำถามในเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 จำนวน 30 คน โรงเรียนอนุบาลจิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ทางสายตา ด้านการจำแนก ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ และด้านการหาความสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการการเล่นิทานประกอบการใช้คำถาม เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า

การเล่นนิทานประกอบการใช้คำถามสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กปฐมวัยได้ โดยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเล่นนิทานถือเป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ต่างชื่นชอบ สาเหตุที่เด็กๆ ชอบฟังนิทานนั้น ไม่ใช่เพราะว่านิทานมีโลกจินตนาการเท่านั้น แต่นิทานหลายเรื่องสนองความต้องการของเด็กแฝงอยู่ด้วย เด็กๆ มีความต้องการมากมาย (ปริดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ, 2544) สรุปได้ดังนี้ ต้องการความรัก ต้องการให้คนอื่นสนใจ ต้องการให้ความรักแก่คนอื่น ต้องการเล่น ต้องการกิน ต้องการสิ่งพิเศษ มหิศจรรย์ ต้องการความสวยงาม ต้องการสิ่งลึกลับ และต้องการความขบขัน ดังนั้นการเล่นนิทานให้เด็กฟังเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงรอยต่อความผูกพัน สานสายใยระหว่างผู้เล่าที่ทำหน้าที่เหมือนผู้ดำเนินเรื่องกับผู้ฟังที่คอยติดตามเรื่องราวอย่างเป็นฉากเป็นตอน ทั้งสองฝ่ายซึ่งก็คือครูและเด็กสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด จินตนาการระหว่างกันได้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีในหลายด้านตามมา สอดคล้องกับ เวธกา แก้วอ่อน (2549) ได้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ได้จากการเล่นนิทานให้เด็กฟังว่า การเล่นนิทานให้เด็กฟังจะช่วยพัฒนาสมอง โดยที่เซลล์สมองของเด็กจะเชื่อมต่อกัน เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย ใกล้ตัวโดยผ่านสื่อกลางการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสคิด และแสดงออกซึ่งความคิดของตนเอง

2. การใช้คำถาม อาจกล่าวได้ว่าการใช้คำถามที่ดี เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การตั้งคำถามจะช่วยดึงดูดเด็กให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และช่วยให้ครูรู้ว่าเด็กๆ มีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้น้อยเพียงใด นอกเหนือไปจากนี้ในระหว่างที่เด็กคิดหาคำตอบ ควบคู่ไปกับการฝึกตั้งคำถามไปพร้อมกับครูนั้น เด็กจะสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ต่อไป สอดคล้องกับ นกนเตร ธรรมบวร (2544) ที่กล่าวว่า คำถามเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาความคิดให้กับเด็กปฐมวัย หากเด็กปฐมวัยได้รับการกระตุ้นและมีการเตรียมความพร้อมด้วยการใช้คำถามอย่างถูกวิธีจะส่งผลให้พัฒนาการทางสติปัญญาเจริญงอกงาม ดังนั้นคำถามนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการคิดของเด็กปฐมวัย เพราะการคิดของเด็กในช่วงวัยดังกล่าวจะเกิดขึ้นต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เด็กปฐมวัยจึงนำความรู้เดิมมาเป็นพื้นฐานในการทำ ความเข้าใจกับความรู้ใหม่ คำถามจึงมีส่วนช่วยพัฒนากระบวนการคิด ครูควรส่งเสริมให้เด็กเป็นคนคิดอย่างมีเหตุผล ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กสนใจสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างความคิด การใช้คำถามจึงช่วยส่งเสริมและท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

ดี แต่ในการใช้คำถามให้เกิดประโยชน์และช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ครูควรมีเทคนิคในการเลือกใช้คำถามที่หลากหลาย และควรเป็นคำถามปลายเปิด ขณะใช้คำถาม ครูควรสร้างบรรยากาศให้อบอุ่น ผ่อนคลาย ไม่ปิดกั้นความคิดของเด็ก และที่สำคัญควรมีการส่งเสริมให้เด็กเป็นทั้งผู้ตั้งคำถาม และผู้ตอบคำถาม เพื่อตอบสนองความต้องการของในช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น และสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว จินตนา ปรีดานันต์ (2546)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการใช้คำถาม เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้ โดยเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น กล้าคิด และรักการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการคิดในหลายทักษะให้ดียิ่งขึ้น เพราะเด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกผ่านการตอบคำถามจากเรื่องราวในนิทานที่ฟัง การใช้คำถามที่เน้นให้เด็กฝึกความสามารถด้านการรับรู้ทางสายตา การจำแนก การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และการหาความสัมพันธ์ ประกอบการเล่นิทานที่เหมาะสมกับความสนใจและวัยของเด็กสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้านสูงขึ้นได้ ซึ่งผลของการใช้คำถามประกอบการเล่นิทานนี้มีความสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ที่เกริก ยूनพันธ์ (2542) กล่าวไว้ว่า การเล่นิทานให้เด็กฟังแตกต่างจากการเล่าเรื่องให้ผู้ใหญ่ฟัง เพราะการเล่นิทานให้เด็กฟังต้องคำนึงถึงอายุ สภาพแวดล้อม และระดับความเข้าใจของเด็กแต่ละคน หากนิทานเรื่องที่เล่า นั้นเหมาะสมกับเด็กที่เป็นผู้ฟัง เด็กจะรู้สึกสนใจและถูกดึงดูดเข้าไปสู่โลกของนิทาน เมื่อได้ฟังนิทานอยู่เสมอด้วยภาษาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เด็กจะพัฒนาความสามารถในการคิดและเข้าใจสิ่งต่างๆ อย่างง่ายดาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการเล่นิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการใช้คำถาม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยเพศชายและหญิงอายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอนุบาลจิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 2 ห้องเรียน มีเด็กปฐมวัยทั้งหมด 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลจิตาภา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการใช้คำถาม จำนวน 24 แผน
2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์มีทั้งหมด 5 ตอน จำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านการรับรู้ด้วยสายตา	จำนวน 8 ข้อ
ตอนที่ 2 ด้านการจำแนก	จำนวน 8 ข้อ
ตอนที่ 3 ด้านการเปรียบเทียบ	จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 4 ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์	จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 5 ด้านการหาความสัมพันธ์	จำนวน 3 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มทดลอง มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) ของเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มทดลอง วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test แบบ Paired Sample

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4. ค่า t-test

ผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมการเล่นประกอบการใช้คำถาม มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะหลังจากได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ดังนี้

1. การเลือกนิทานมาจัดกิจกรรม ควรมีการเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกนิทาน เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกว่าเขามีส่วนร่วมและนิทานที่นำมาจัดกิจกรรมมาจากความสนใจและความต้องการของเด็ก
2. ควรมีการกระตุ้นความคิดของเด็กปฐมวัยจากการใช้คำถามของครูที่มีความหลากหลาย เช่น การวาดรูป การแต่งนิทาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมประเภทอื่นๆ เช่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เกมการศึกษา การทดลองทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาผลของการเล่นประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนของรัฐ ระดับชั้นอื่นๆ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541. “การเล่านิทาน”. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2 (6): 10 -19.

_____. 2547. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพรสโปรดักส์ จำกัด.

เกริก ยूनพันธ์. 2539. การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชส มีเดีย จำกัด.

คงรัฐ นวลแบ่ง. 2547. การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อประเมินทักษะการสื่อสารและการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จินตนา ปรีดานันต์. 2546. คำถามพัฒนาสมอง. กรุงเทพมหานคร: ชรรมรักษ์.

จรงค์ ตั้งละมัย. 2545. ผลการฝึกคิดเอกชนัยในเนื้อหาต่างกันที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉวีวรรณ กินาวงศ์. 2542. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2545. วรรณกรรมสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553. เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ชมชุงพับลิชิ่ง คอมพานี. 2551. **สมองซีกซ้ายพัฒนาได้เร็วที่สุดจำกัด 4-5 ปี**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ทาดาชิ มัตซึอิ. แปลและเรียบเรียงโดย พรอนงค์ นิยมคำ. 2547. **พัฒนาลูกน้อยด้วยการอ่าน**.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิริชเมนต์ไทย.

ทิสนา แจมมณี และคณะ. 2536. **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย**.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2546. **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร: ไอเดียสแควร์.

นัยนา ตรงประเสริฐ. 2544. **การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และ
ความสามารถในการตั้งคำถามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนวิชา
วิทยาศาสตร์โดยมีและไม่มีการฝึกตั้งคำถามเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภเนตร ธรรมบวร. 2545. **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภาพิช สิริกรกาญจน. 2553. **ผลของการจัดกิจกรรมนิทานคำกลอนที่มีต่อความสามารถในการ
แก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เบญจมาศ นิมมาลี. 2550. **ผลของการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์โดยใช้คำถามระดับสูงประกอบ
แนวทางพัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ของฟรายวิลลิกที่มีต่อความสามารถในการ
แก้ปัญหาคณิตศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2551. การพัฒนาการคิด. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิค พรินต์ติ้ง.

_____. 2552. การคิดวิเคราะห์เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิค พรินต์ติ้ง.

ประเสริฐ อรุณศิริ. ม.ป.ป. แบบฝึกหัดเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนหรือชั้นอนุบาล
เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: ชีรสาส์น.

ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ. 2544. เล่นทานอย่างไรให้สนุก. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: แพรวเพื่อนเด็ก.

ปรีชา น้อยคล้าย. 2553. ทักษะในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ
เล่นเกมการศึกษาประกอบภาพ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรุง อินทมาตร. 2541. ผลของการใช้คำถามระดับสูงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรีย์ คุ่มชาติ. 2553. การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ฟังนิทานประกอบการปั้น. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. 2551. การสอนคิดด้วยโครงงาน: การเรียนการสอนแบบบูรณาการ.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไพเราะ พุ่มม้น. 2544. การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสู่ผลงานทางวิชาการ.
ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.

ภพ เลหาไพบูลย์. 2540. แนวการสอนวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา
พานิช.

รัชนิกร หงส์พนัส. 2551. สอนเด็กให้เข้าใจ ด้วยการใช้คำถาม กลยุทธ์พัฒนาการคิด.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ลัดกษณา สรวิวัฒน์. 2549. การคิด. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วราลี ถนอมชาติ. 2549. ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อ
ความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระ สดสังข์. 2550. การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์.
กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

ศรินทร วิทชะสิรินันท์. 2550. “เล่นิทานกับอ่านนิทานต่างกันอย่างไร”. คู่มือครู กิจกรรมเสริม
ประกอบนิทานเรื่อง ของขวัญของแม่. 6 (67): 9.

สมศักดิ์ ปริบูรณ์. 2542. นิทานความสำคัญและประโยชน์. ราชบุรี: ราชภัฏจอมบึง.

โสริญา เอียดจ้อย. 2548. การพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้คำถาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534. แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อน
ประถมศึกษาชั้นเด็กเล็ก 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. กระบวนการสร้างนิทานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). 2551. มาตรฐาน
ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานรอบที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. **สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี: แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์.** กรุงเทพมหานคร: แพลน ฟอรั คิดส์.

Ausubel, D.P. 1963. **The Psychology of Meaningful Verbal Learning.** New York: Gruner and Stratton Inc. อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540. **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสแควร์.

Bloom, B. S. 1984. **Taxonomy of Educational Objectives: The classification of Education Goals.** While Plains, New York: Longman.

Clay, M. 1985. **Reading: The Pattern of Complex Behavior.** Auckland: Heinemann. อ้างใน วราลี ถนอมชาติ. 2549. ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Dewey, J. 1993. **How to Think.** Boston: D.C. Heath Company.

Fisher, R. 1992. **Teaching Children to Think, Great Britain:** Simon and Schuster Education.

Good, C.V. 1973. **Dictionary of Education.** New York: McGraw – Hill.

Guilford, J. P. 1967. **The Nature of Human Intelligence.** New York: McGraw – Hill Book.

Lipman M. 1980. **Philosophy for Children.** New Jersey: Montclair State University.

Marzano, R.J., R.S. Brandt, C.S. Hughes., B.F. Jones, B.Z. Presseisen, S.C. Rankin and C. Suhor. 1988. **Dimensions of Thinking: A Framework for Curriculum and Instruction.** Alexandria, VA: ASCD.

Nutbrown, C. 1994. **Threads of Thinking: Young Children Learning and The Role of Early**

Education. London: Paul Chapman Publishing. อ้างใน นกนต ธรรมบวร. 2544.

การพัฒนาระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Schiever, S.W. 1991. **A Comprehensive Approach to Teaching Thinking.** Boston, MA:

Allyn and Bacon. อ้างใน นกนต ธรรมบวร. 2545. การพัฒนาระบวนการคิดในเด็ก

ปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Torrance, E. P. and R.E. Myers. 1967. **Creative Learning and Teaching.** New York: Holt,

Rinehart and Winston.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์วิภา อธิพิงศ์
ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลจิดาภา
เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์ศิริพร จันทโชติ
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจิดาภา
เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์ชุตिकाญจน์ เบญจพรวัฒนา
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเปล่งประสิทธิ์ สีลม
เขตสีลม กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ 0513.10902/ปฐว.093

โครงการปริญญาโท

สาขาวิชาปฐมวศึกษ ภาคพิเศษ

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

สิงหาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวพรรณทิพา มีสาวงษ์ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาปฐมวศึกษ ภาคพิเศษ
ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังทำการวิจัย เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเล่า
นิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก คือ รศ.ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความ
สามารถในการเรื่องนี้ โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นิสิตต่อไป

โครงการปริญญาโทสาขาวิชาปฐมวศึกษ ภาคพิเศษ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาครั้งนี้ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็น
อย่างดี โครงการปริญญาโทฯ ขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล)

ประธานโครงการปริญญาโท

สาขาวิชาปฐมวศึกษ ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโทฯ

โทร. 02-579-7114

ที่ ศธ 0513.10902/ปฐว.093

โครงการปริญญาโทสาขาวิชาปฐมวศึกษ
ภาคพิเศษ ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจิดาภา

ด้วย นางสาวพรรณทิพา มีสาวงษ์ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาปฐมวศึกษา ภาคพิเศษ
ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังทำการวิจัย เรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมการเล่า
นิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมววัย” ภายใต้การควบคุมการทำ
วิทยานิพนธ์ของ

1. รศ.ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

2. ดร.อรพรรณ บุตรกตัญญู

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อ
การประกอบการทำวิทยานิพนธ์ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2553 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2554 เป็น
เวลา 8 สัปดาห์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยแก่นิสิตด้วย จัก
เป็นพระคุณยิ่งและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล)

ประธานโครงการปริญญาโท

สาขาวิชาปฐมวศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโทฯ

โทร. 02-579-7114

คู่มือการใช้ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 (อายุ 4 – 5 ปี)
2. แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบประเภทคำถามเชิงรูปภาพที่เป็นรูปภาพประกอบในหนังสือนิทาน จำนวน 5 ตอน ทั้งหมด 25 ข้อ
3. การดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการทดสอบจะทดสอบทีละข้อ และมีผู้ช่วยดำเนินการทดสอบช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบได้ทำแบบทดสอบอย่างถูกต้องตามคำสั่งและขั้นตอน เมื่อทำการทดสอบครบทั้ง 25 ข้อ นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์

คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ

1. ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยแยกเป็นรายด้าน 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ดังนี้

แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการรับรู้ทางสายตา	จำนวน 8 ข้อ
แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนก	จำนวน 8 ข้อ
แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบ	จำนวน 3 ข้อ
แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์	จำนวน 3 ข้อ
แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการหาความสัมพันธ์	จำนวน 3 ข้อ

2. การตรวจให้คะแนน

ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

3. การเตรียมตัวก่อนการทดสอบ

3.1 ผู้ดำเนินการทดสอบศึกษาแบบทดสอบและคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด ใช้ภาษาที่ชัดเจนในการอ่านข้อคำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อ โดยอ่านข้อละ 2 ครั้ง

3.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ

3.2.1 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว โดยเขียนชื่อ – สกุล ของผู้รับการทดสอบไว้ให้พร้อม

3.2.2 คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

3.2.3 ดินสอสำหรับทำเครื่องหมายในแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์

3.3 สถานที่ / ห้องสอบ

สถานที่สอบควรเป็นห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อผู้รับการทดสอบ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มีขนาดพอเหมาะกับผู้รับการทดสอบ จัดได้อย่างเหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงดังรบกวน

3.4 ผู้เข้ารับการทดสอบ

ก่อนเริ่มการทดสอบควรให้ผู้เข้ารับการทดสอบทำธุระส่วนตัวให้เรียบร้อย เช่น เข้าห้องน้ำ ดื่มน้ำ ให้เรียบร้อย และเมื่ออยู่ในห้องที่ทำการทดสอบให้ผู้เข้ารับการทดสอบนั่งประจำที่ให้เรียบร้อย

ขั้นตอนการสอบ

ในการทดสอบให้ผู้ดำเนินการสอบปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แจกแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และดินสอดำให้ผู้เข้ารับการทดสอบตามลำดับชื่อ – สกุล ที่เตรียมไว้ให้ตรงกับผู้เข้ารับการทดสอบ
2. อธิบายการเลือกคำตอบ ซึ่งเลือกได้เพียง 1 ตัวเลือก โดยทำเครื่องหมาย X โดยสาริตให้ผู้เข้ารับการทดสอบดูจนเข้าใจ
3. ผู้ทำการทดสอบอ่านคำถามในแต่ละข้อให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังทีละข้อ ข้อละ 2 ครั้ง
4. สังเกตว่าผู้เข้ารับการทดสอบทำเครื่องหมาย X ครบทุกคนในแต่ละข้อคำถาม แล้วจึงอ่านข้อคำถามข้อต่อไป

แบบทดสอบ

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ชื่อ - นามสกุล _____

เลขที่ _____ ชั้น _____

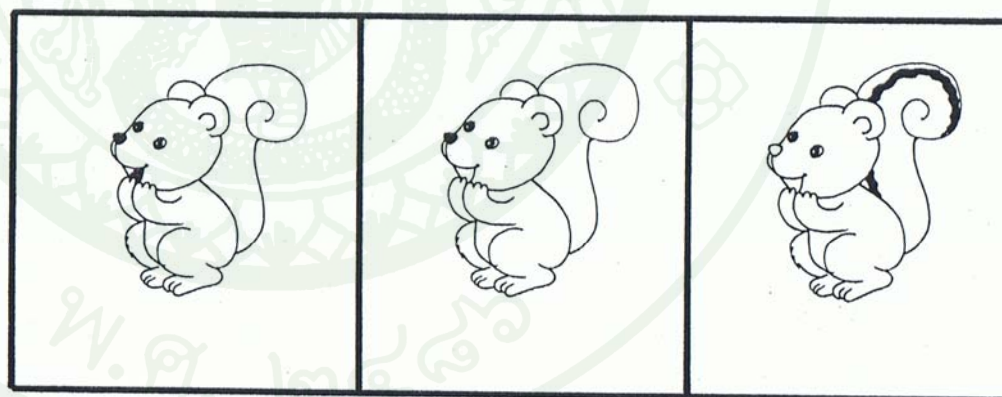

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่เหมือนกับภาพที่อยู่ด้านหน้า

ข้อ

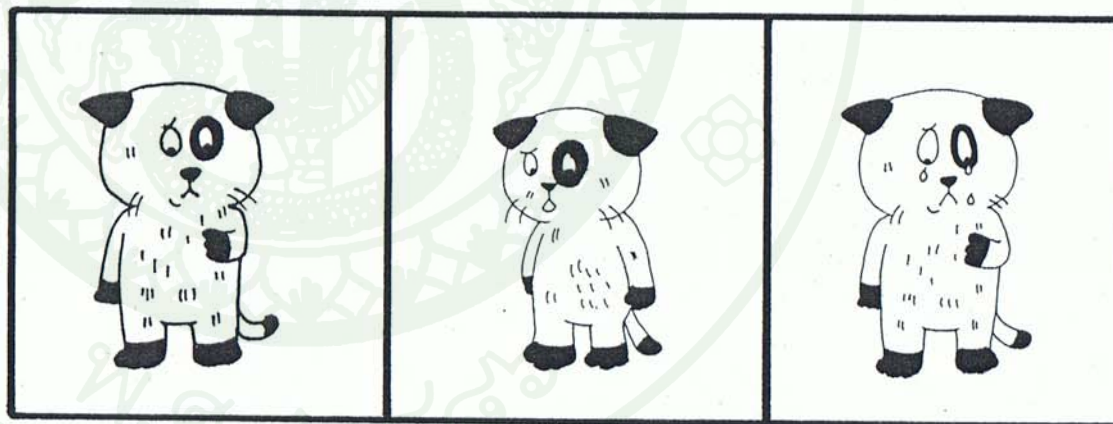

ภาพผนวกที่ 1 แบบทดสอบตอนที่ 1 เรื่อง การรับรู้ด้วยสายตา

ตอนที่ 1 ความสามารถในการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่เหมือนกับภาพที่อยู่ด้านหน้า

ข้อ

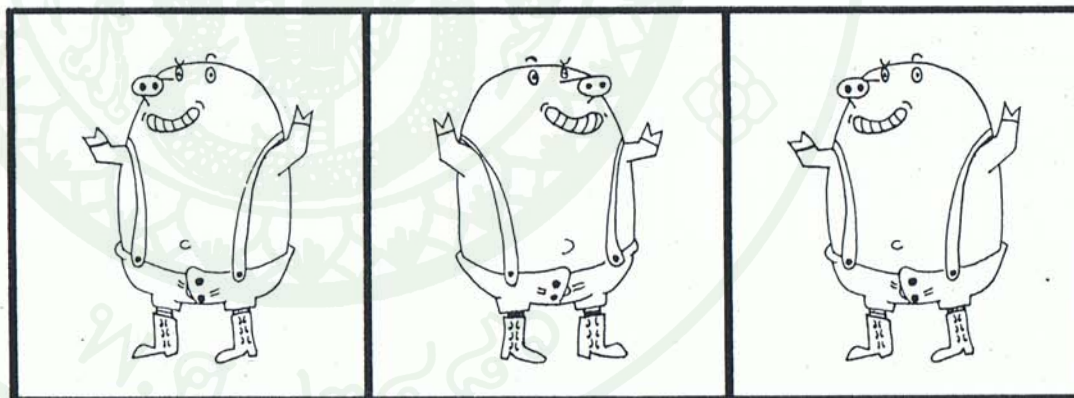
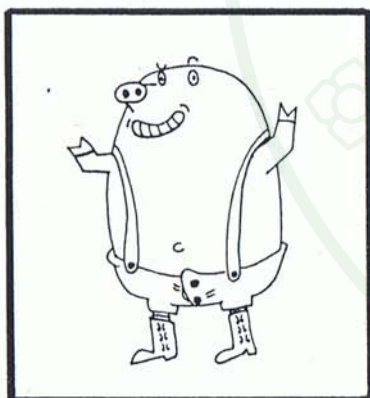

ภาพผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่ 1 ความสามารถในการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่แตกต่างจากภาพแรก

ข้อ

ภาพผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่ 1 ความสามารถในการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพเงาที่เป็นเงาของภาพแรก

ข้อ

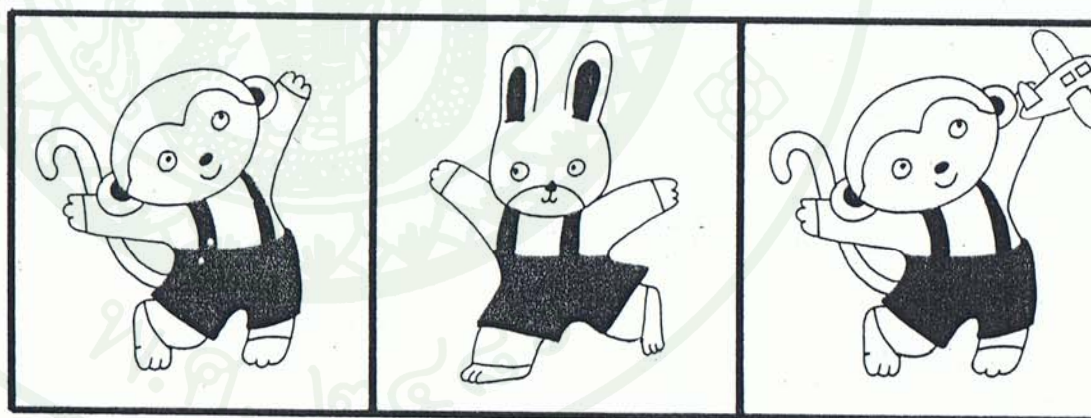
ภาพผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่เป็นเงาของภาพแรก

ข้อ

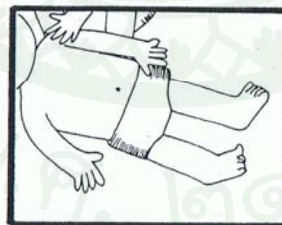

ภาพผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่หายไป ในภาพใหญ่ให้ถูกต้อง

ข้อ

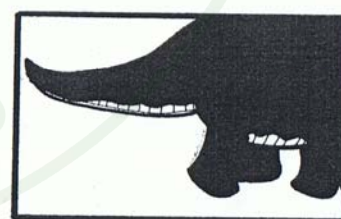
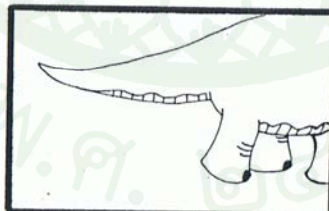
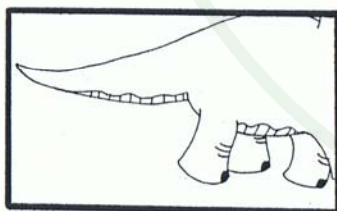
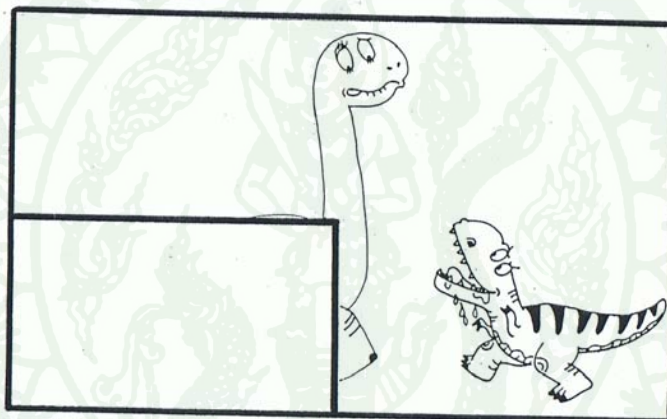

ภาพผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการรับรู้ด้วยสายตา

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่หายไป ในภาพใหญ่ให้ถูกต้อง

ข้อ

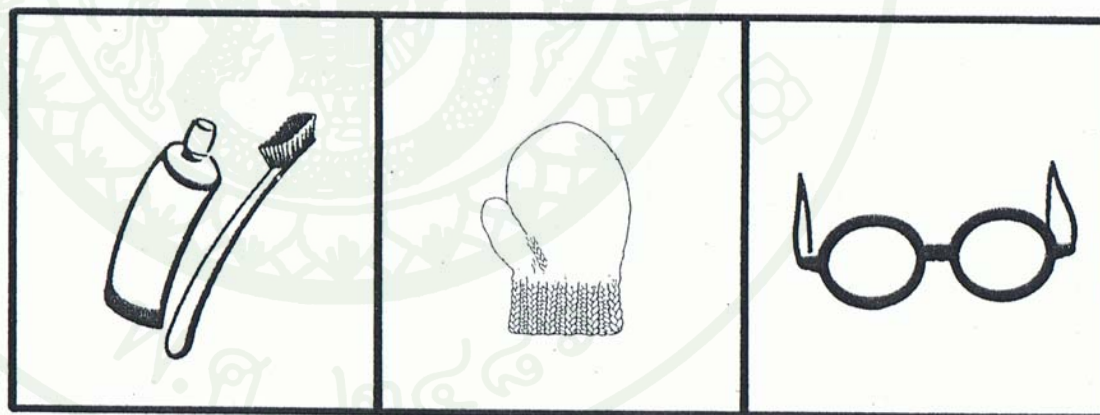

ภาพผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถในการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกับภาพแรก

ข้อ

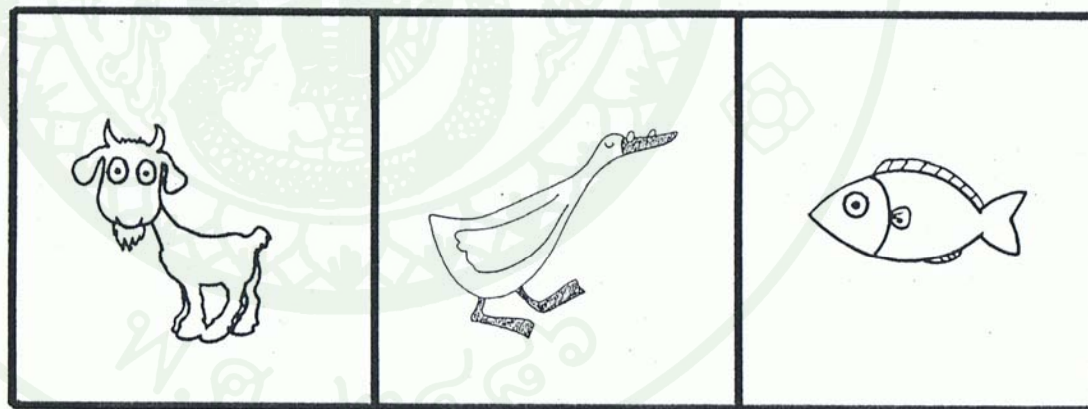
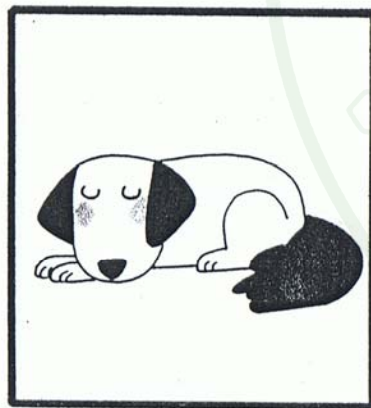

ภาพผนวกที่ 2 แบบทดสอบตอนที่ 2 เรื่อง การจำแนก

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกับภาพแรก

ข้อ

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถในการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น

ข้อ

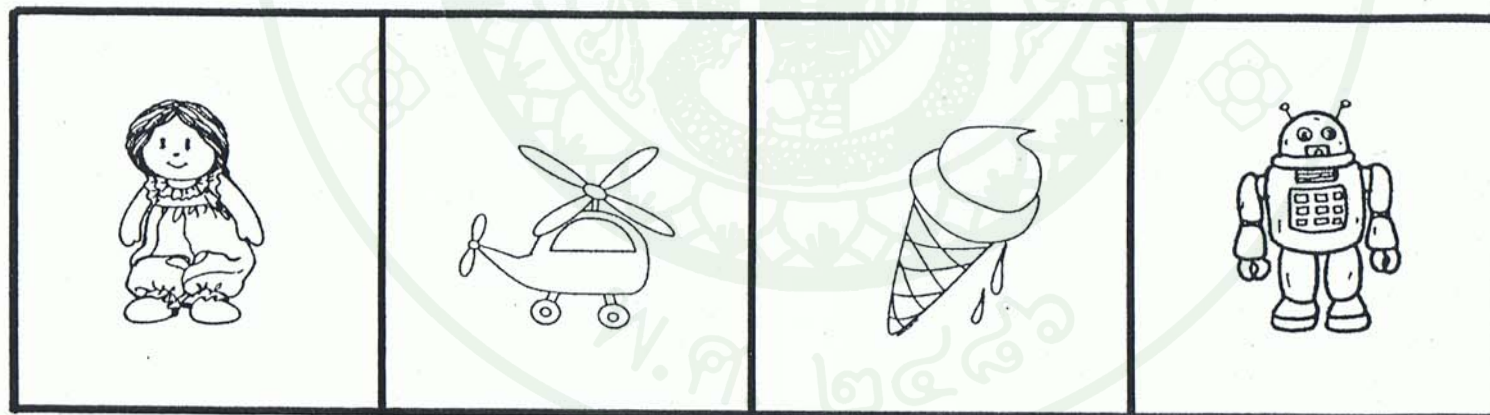

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น

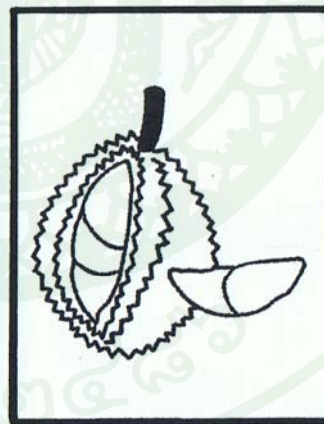
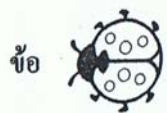
ข้อ

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (x) ทับภาพที่ไม่มีในภาพแรก

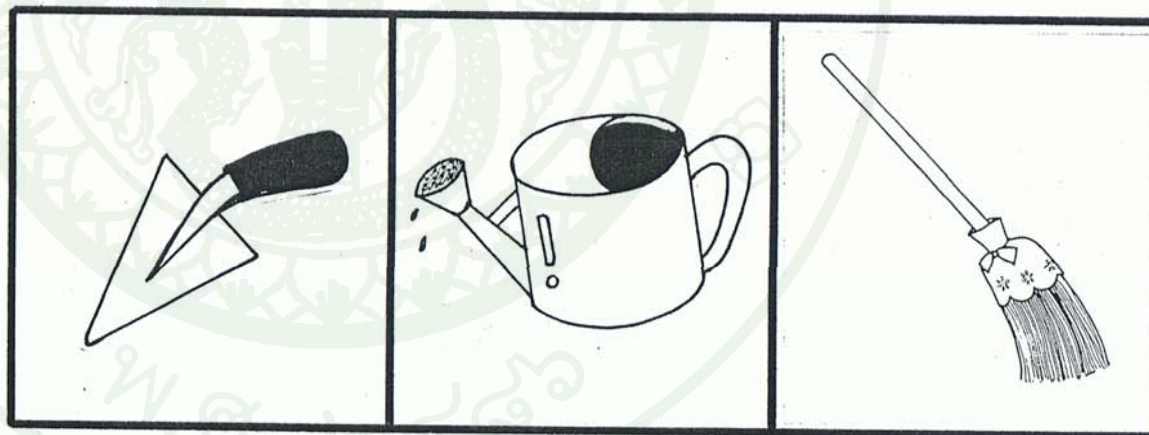

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถในการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาพแรก

ข้อ

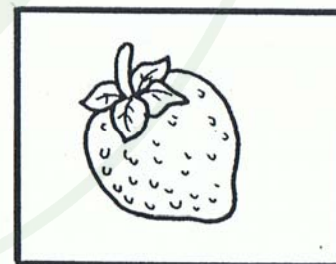
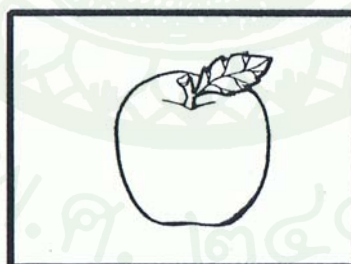
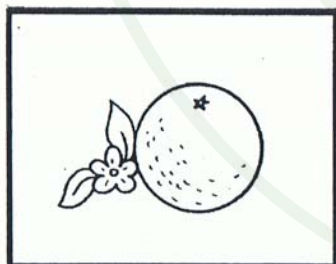

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพด้านล่างที่เกี่ยวข้องกับภาพด้านบน

ข้อ

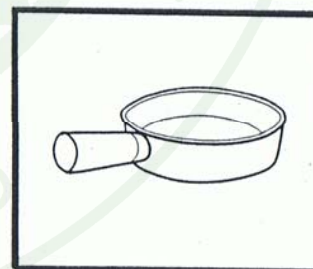
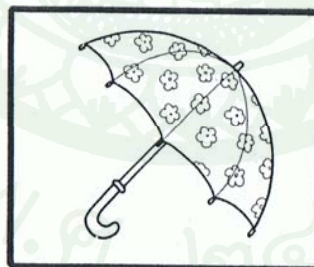
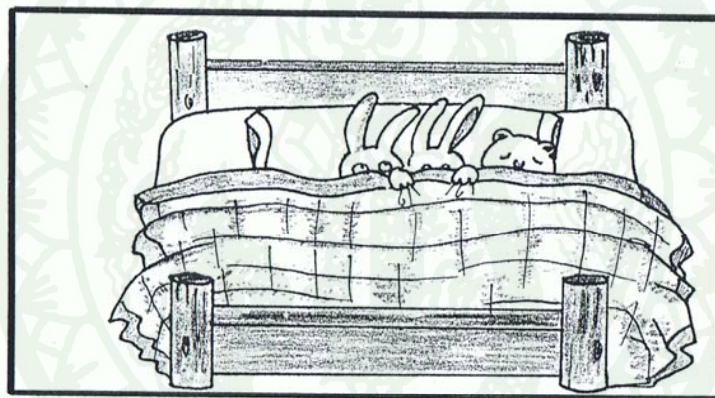

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการจำแนก

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพด้านล่างที่เกี่ยวข้องกับภาพด้านบน

ข้อ

ภาพผนวกที่ 2 (ต่อ)

ตอนที่ 3 ความสามารถในการเปรียบเทียบ

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพเด็กที่ถือตะกร้าที่มีฝาน้อยที่สุด

ข้อ

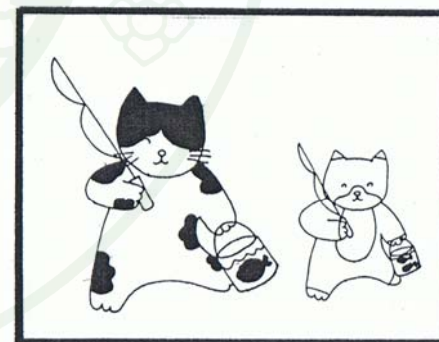
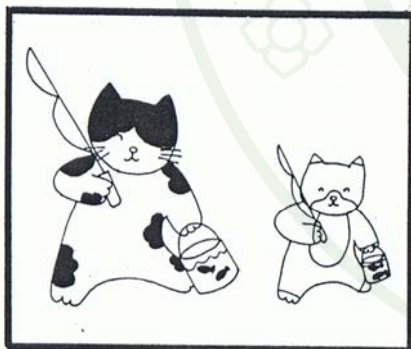

ภาพผนวกที่ 3 แบบทดสอบตอนที่ 3 เรื่อง การเปรียบเทียบ

ตอนที่ 3 ความสามารถในการเปรียบเทียบ

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับข้อความ “เบ๊มแมวใหญ่ถือถังใบใหญ่ใส่ปลาตัวเล็ก จ้อยแมวเล็กถือถังใบเล็กใส่ปลาตัวเล็ก”

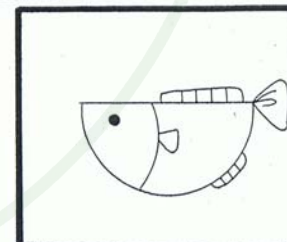
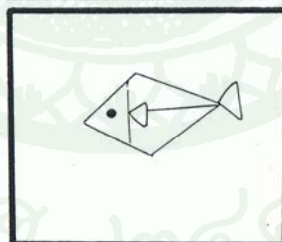
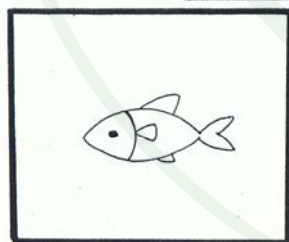
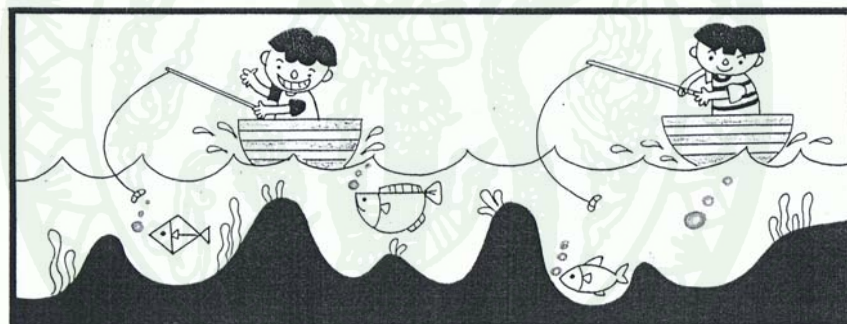
ข้อ

ภาพผนวกที่ 3 (ต่อ)

ตอนที่ 3 ความสามารถด้านการเปรียบเทียบ

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพปลาที่อยู่ลึกเป็นอันดับที่ 2

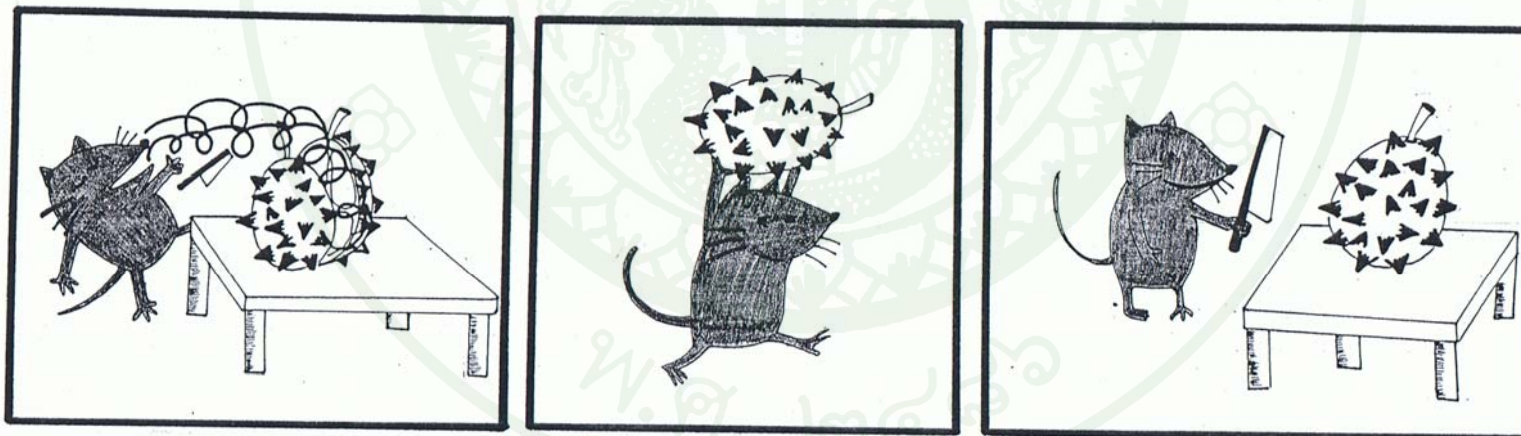
ภาพผนวกที่ 3 (ต่อ)

ตอนที่ 4 ความสามารถด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลำดับแรก

ข้อ

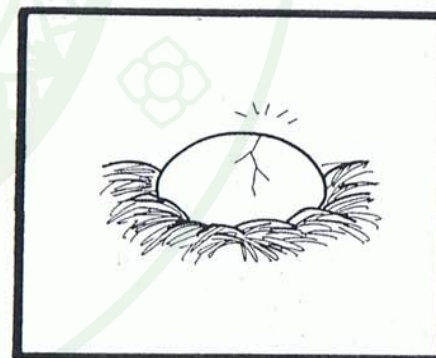
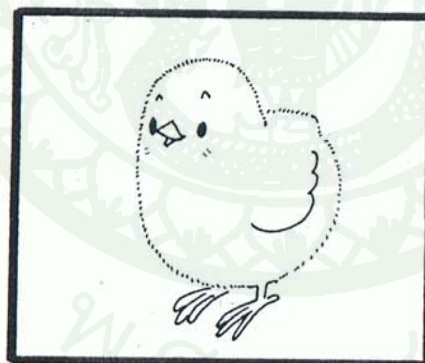

ภาพผนวกที่ 4 แบบทดสอบตอนที่ 4 เรื่อง การเรียงลำดับเหตุการณ์

ตอนที่ 4 ความสามารถในการเรียงลำดับเหตุการณ์

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย

ข้อ

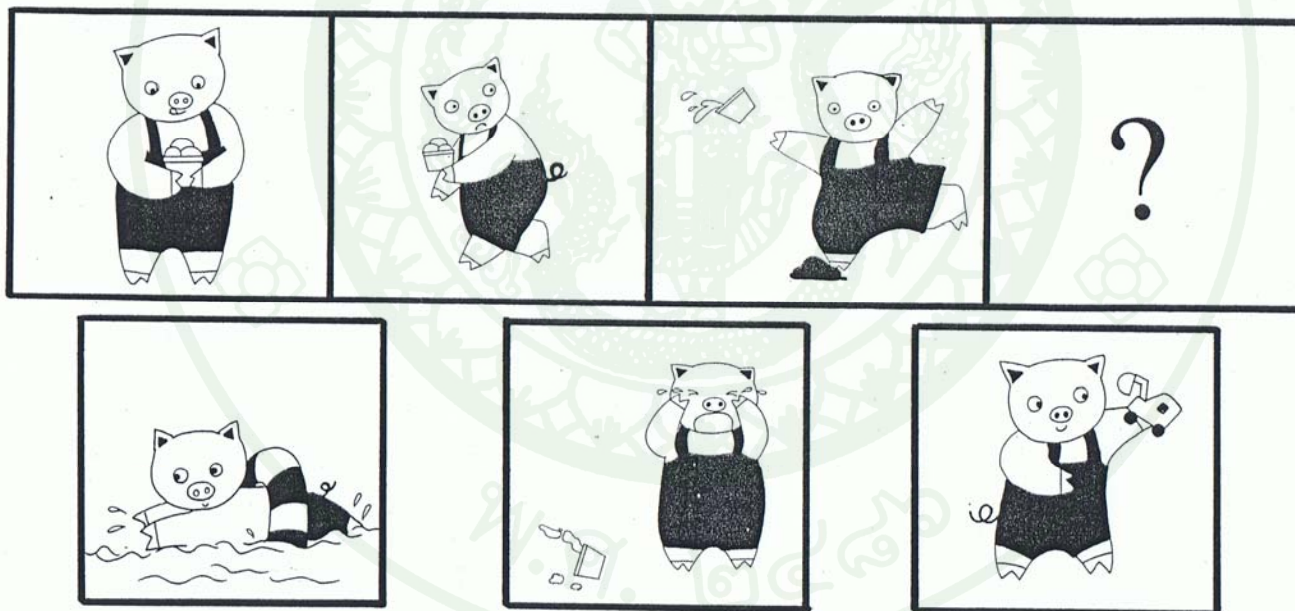

ภาพผนวกที่ 4 (ต่อ)

ตอนที่ 4 ความสามารถในการเรียงลำดับเหตุการณ์

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) กับภาพด้านล่างที่สัมพันธ์กับลำดับเหตุการณ์ด้านบน

ข้อ

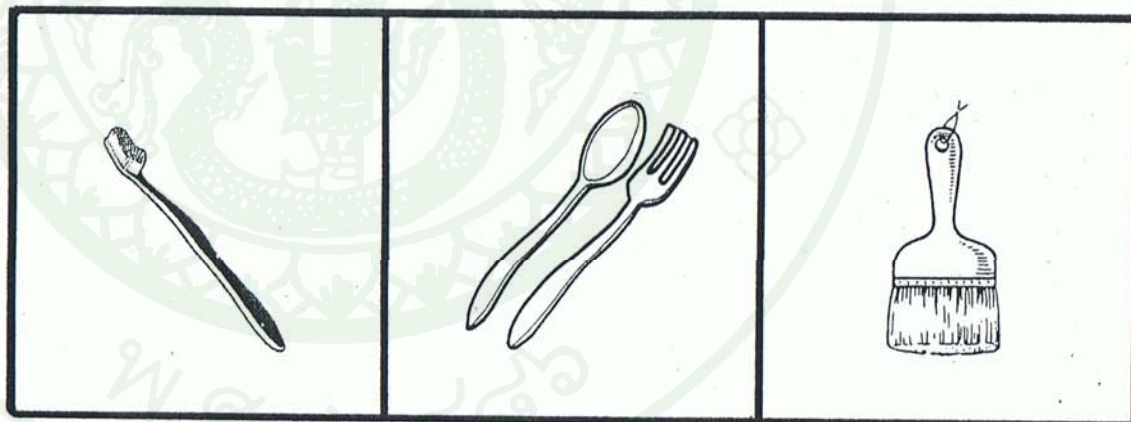

ภาพนวนกที่ 4 (ต่อ)

ตอนที่ 5 ความสามารถในการหาความสัมพันธ์

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับภาพแรก

ข้อ

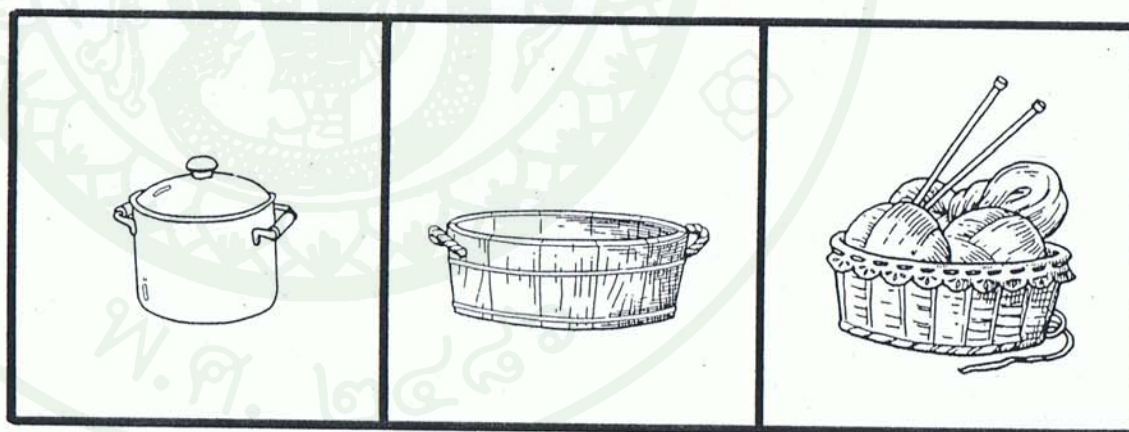
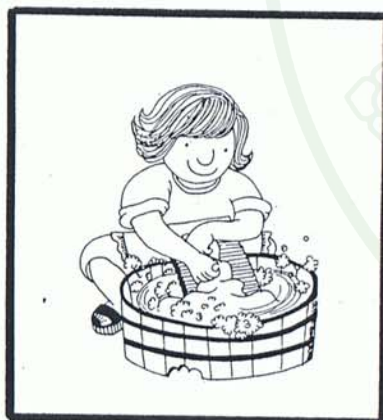

ภาพผนวกที่ 5 แบบทดสอบตอนที่ 5 เรื่อง การหาความสัมพันธ์

ตอนที่ 5 ความสามารถในการหาความสัมพันธ์

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) ทับภาพที่สัมพันธ์กับภาพแรก

ข้อ

ภาพผนวกที่ 5 (ต่อ)

★

ตอนที่ 5 ความสามารถด้านการหาความสัมพันธ์

คำสั่ง : ให้กากบาท (X) กับภาพที่มีความสัมพันธ์เหมือนกันกับภาพตัวอย่าง

ข้อ

ตัวอย่าง

ภาพผนวกที่ 5 (ต่อ)

กาดำผู้โดดเดี่ยว

เรื่องและภาพ เลโอ ทิมเมอร์ส แบล น้านกฮูก

เรื่องย่อ

กาดำผู้โดดเดี่ยว เขาไม่มีเพื่อนเลย จนมาวันหนึ่งเขาได้ยินเสียงของนกคิ๊ด นกแก้ว และนกฟินช์ เขาจึงเข้าไปทักทาย แต่ด้วยตัวที่ดำจึงไม่มีใครเล่นกับเขา กาดำจึงคิดหาหนทางเปลี่ยนสีให้เหมือนนกตัวอื่น โดยเอาสีมาทาตัว แต่พอนกทั้งสามเห็นก็ยิ่งกลัวและหนีไป กาดำนั่งร้องไห้เสียใจจนสีที่ทาไว้หลุดกลายเป็นสีดำดั้งเดิม พวกนกทั้งสามกลับมาทักทายอีกครั้ง เพราะคิดว่ากาดำได้ปัสสาวะจนไป แล้วทั้งหมดก็กลายเป็นเพื่อนกัน

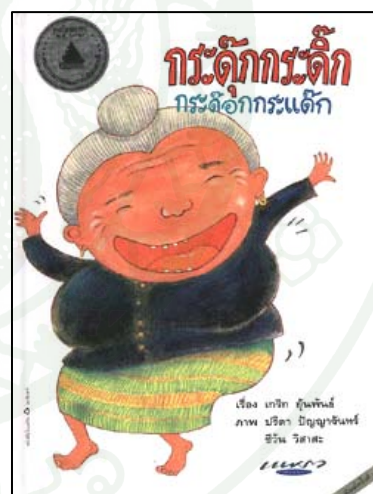
กระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากกระต๊าก

เรื่อง กรีก ยุ้นพันธ์

ภาพ ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชิววัน วิสาสะ

เรื่องย่อ

ยายเข้าตัวอ้วนใหญ่ที่มักจะอ้าปากกว้างเวลาหาหรือหัวเราะ วันหนึ่งจึงมีต๊กแตนกระโดดเข้าไปในปาก ยายเข้กลืนต๊กแตนลงไปในห้อง แต่ต๊กแตนไม่ตายมันคืบกระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากกระต๊ากอยู่ในท้องของยายเข้ ยายเข้ตกใจจึงไปถามเพื่อน เพื่อนของยายเข้ให้ยายเข้กินนกแมว หมา เสือ และช้าง แต่ต๊กแตนก็ยังไมตาย ยายเข้เริ่มแน่นท้องและเริ่มสะอึกเพราะสัตว์หลายตัวลงไปอยู่ในท้องของตน เพื่อนของยายเข้ให้ยายเข้ดื่มน้ำ 10 แก้ว น้ำจึงท่วมท้องของยายเข้ สัตว์ทุกตัวจึงกระโดดออกมาจากท้องของยายเข้รวมทั้งเจ้าต๊กแตนด้วย ตั้งแต่นั้นมาเวลายายเข้จะหาหรือหัวเราะยายเข้ก็จะเอามือปิดปาก เพราะกลัวว่าเจ้าต๊กแตนจะกระโดดเข้าไปในปากของตนเองอีก

กระรอกน้อยไม่มีระเบียบ

เรื่องและภาพ ปิติพร วาทิยาภรณ์

เรื่องย่อ

กระรอกน้อยมีของเล่นเยอะแยะและชอบเอามาเล่นจนเต็มบ้าน เวลาที่มีเพื่อนมาชวนกระรอกน้อยไปเล่นข้างนอกบ้าน กระรอกน้อยก็ไม่ยอมเก็บของเล่น และชอบวางเกะกะบนพื้นเต็มไปหมด แล้วกระรอกน้อยก็ต้องเจ็บตัวร้องไห้แงๆ เพราะเหยียบของเล่นของตนเองที่วางไว้ไม่เป็นระเบียบนั่นเอง

กูจิ กูจิ

เรื่องและภาพ เฉินจื่อหยวน

แปล ปรีดา อัครจันทโชติ

เรื่องย่อ

กูจิ กูจิ คือชื่อของจระเข้น้อยที่มีแม่เป็ดเป็นผู้ฟักไข่ และเฝ้าถนอมเลี้ยงดูร่วมกับลูกเป็ดเล็กๆ อีก ๓ ตัวจนกระทั่งจระเข้น้อยเติบโตใหญ่ ขณะที่ลูกเป็ดก็เติบโตเป็นเป็ดที่อ้วนท้วนสมบูรณ์ท่ามกลางความรักอย่างเท่าเทียม บวกความเอาใจใส่ที่แม่เป็ดมีให้แก่กูจิ กูจิและลูกเป็ดทุกตัว วันหนึ่งกูจิ กูจิ ได้รับรู้ความจริงว่าตนเองคือจระเข้ร้าย ที่กินเนื้อเป็นอาหาร กูจิ กูจิ ถูกจระเข้ร้ายสามตัวชักจูงให้พาครอบครัวเป็ดของเขาไปเป็นอาหารให้กับพวกมันทั้งสาม กูจิ กูจิ เสียใจ สับสนที่ตนเองไม่ใช่เป็ด แต่แล้วด้วยความรัก ความอบอุ่นที่กูจิ กูจิ ได้รับจากครอบครัวเป็ด ทำให้กูจิ กูจิ และครอบครัวเป็ดของเขา ร่วมกันวางแผนจัดการกับเจ้าจระเข้ร้ายทั้งสามตัวอย่างสาสม

ก๊อก ก๊อก ขอค้างคืนหนึ่งนะ

เรื่อง ทัน โคอิเดะ ภาพ ยาสุโกะ โคอิเดะ

แปล พรอนงค์ นิยมค้า

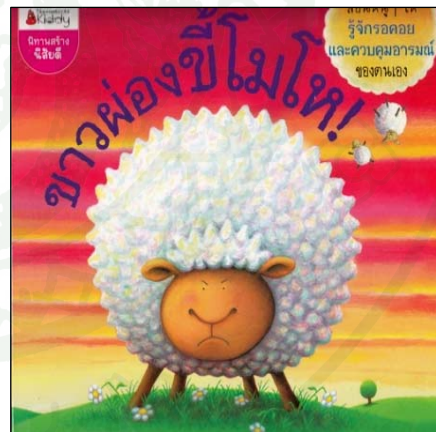
ก๊อกก๊อก ขอค้างคืนหนึ่งนะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์เล็กๆ หลายตัวที่หลงทางในป่าตอนกลางคืนอันหนาวเหน็บ ทุกตัวจึงเข้าไปในบ้านหลังใหญ่กลางป่าเพื่อค้างคืน โดยไม่รู้ว่าเป็นบ้านของใครและอยู่ที่ไหน แต่สัตว์ทุกตัวพากันเบียดนอนบนเตียงมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งหมีใหญ่เข้ามาในบ้านทำให้สัตว์ทุกตัวตกใจกลัว ภายหลังถึงได้รู้ว่าหมีเป็นเจ้าของบ้านใจดีนั่นเอง

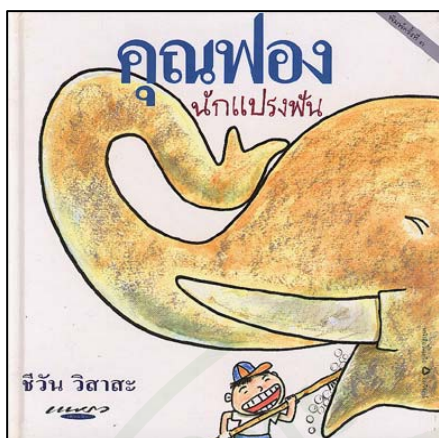
ชาวฟ่องชีโมโห

เรื่องและภาพ โจเซฟ ทีบออลด์

แปล รุ่งอรุณ สัมปชชิต

ชาวฟ่อง แกะน้อยชีโมโหเพียงแค่มัวไม่ได้แอบเปิดลูกที่ต้องการเท่านั้น มันก็โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยง และพาลเอากับทุกคนที่อยู่ใกล้ๆ และเมื่อความโกรธพุ่งถึงขีดสุด ชาวฟ่องก็ได้รับบทเรียนสำคัญที่ทำให้มันค่อยๆ สงบลง และกลับมาเป็นแกะน้อยน่ารักตัวเดิม

คุณฟองนักแปรงฟัน

เรื่องและภาพ ชีวัน วิสาสะ

เรื่องย่อ

คุณฟองเป็นนักแปรงฟัน คุณฟองตื่นเช้าทุกวัน หลังจากคุณฟองแปรงฟันจนฟันขาวสะอาดดี คุณฟองออกจากบ้านทันทีเพื่อไปแปรงฟันให้เพื่อนๆ ได้แก่ เจ้าหมีตัวดำ คุณปลาฟันแหลม คุณฮิปโปตัวใหญ่ คุณจระเข้ตัวยาว และคุณช้างตัวโต ทุกครั้งที่คุณฟองแปรงฟันให้ตัวเองหรือเพื่อนๆ คุณฟองจะร้องเพลงไปพร้อมๆ กับการแปรงฟัน และทุกครั้งที่คุณฟองแปรงฟันให้กับเพื่อนๆ เพื่อนจะพูดคำว่า “ขอบใจ ขอบใจ” ซึ่งคุณฟองก็จะตอบกลับไปทุกครั้งเช่นกันว่า “ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร พรุ่งนี้จะมาแปรงฟันให้อีกนะ”

คุณแม่ชักผ้า

เรื่องและภาพ วาติโกะ ซาโต้

แปล พรอนงค์ นิยมคำ และมารินา โสริคาวา

เช้าวันที่อากาศแจ่มใส คุณแม่แสนขยันนำ

เสื้อผ้า ลูกเท้า ผ้าปูที่นอน ผ้า màn ออกมาซัก เธอซักทุกอย่างแม้กระทั่งลูก ๆ ของเธอ จนไม่มีอะไรเหลือให้ซักอีกแล้ว เมื่อคุณแม่ตากผ้าเสร็จ ท้องฟ้าก็มีดครีมน้ำพร้อมกับมีเสียงฟ้าผ่า และมีเทพเจ้าสายฟ้าตนหนึ่งร่อนลงมา ตั้งใจว่าจะมากินสะดือลูก ๆ ของคุณแม่ชักผ้า แต่เทพเจ้าสายฟ้าหล่นลงมาติดอยู่ที่ราวตากผ้า คุณแม่เห็นเทพเจ้าสายฟ้าเกร่ หยาบคาย และสกปรกมอมแมม เธอจึงจับไปซักจนสะอาด แต่พอแห้งแล้ว หน้าตาของเทพเจ้าสายฟ้ากลับหายเกลี้ยง คุณแม่จึงให้ลูก ๆ ช่วยกันวาดใบหน้าให้เทพเจ้าสายฟ้า เมื่อเทพเจ้าสายฟ้ามองดูตัวเองในกระจก ก็รู้สึกประหลาดใจ เพราะหน้าตาดูดีขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ จากนั้นก็รีบหนีขึ้นไปทันที เช้าวันใหม่คุณแม่ก็จัดการซักทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนเมื่อก่อน แต่ทันใดนั้น เมฆดำกลุ่มใหญ่ก็ลอยมาเต็มท้องฟ้า และพายุเข้าหาคุณแม่อย่างรวดเร็ว

งานแรกของมีจัง

เรื่อง โยริโกะ มุซุอิ ภาพ อาคิโกะ ฮายาชิ

แปล พรอนงค์ นิยมคำ

เรื่องย่อ

มีจัง เด็กหญิงอายุ 5 ขวบที่ได้รับการฝึกจากคุณแม่ให้ไปซื้อนมที่ร้านขายของ เนื่องจากคุณแม่กำลังยุ่งกับงานบ้านและการเลี้ยงน้อง มีจังสัญญา

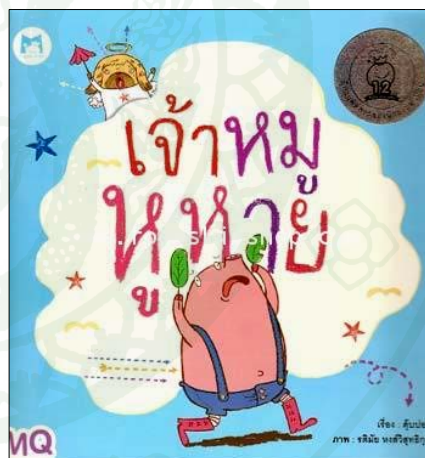
กับคุณแม่ไว้สองข้อก่อนออกจากบ้านว่าจะระวังรถและจะไม่ลืมเงินทอน งานแรกของมีจังต้องพบกับอุปสรรคต่างๆ มากมาย แต่มีจังก็มีความอดทนและตั้งใจจริง จนกระทั่งสามารถซื้อนมให้คุณแม่ได้สำเร็จและรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับคุณแม่ได้อย่างดีเยี่ยม

เจ้าหนูห่วย

เรื่อง ตูบปอง

ภาพ รติมัย หงส์วิสุทธกุล

หมูด้อยมีนิสัยเกรและชอบเอะอะโวยวายเสียงดัง ทำให้เพื่อน ๆ พากันเอือมระอาและเบื่อหน่าย เมื่อนางฟ้าหมาจูรู้เข้าก็สาปหมูด้อยว่า ต่อไปนี้ถ้าหมูด้อยแกล้งใคร ขอให้หูของหมูด้อยหายไป วันหนึ่งหมูด้อยแกล้งดึงหูซ้ายของแมวเหมียว ทันใดนั้น หูซ้ายของ

หมูด้อยก็หายวับไปทันที พอหมูด้อยมาเจอนกแก้วก็ปาก้อนหินใส่ แล้วหูขวาของหมูด้อยก็หายวับไปอีกข้าง เมื่อเพื่อนๆ เห็นหมูด้อยไม่มีหูก็พากันล้อ หมูด้อยอับอายมากจึงไปหานางฟ้าหมาจู และขอให้ช่วยเสกหูกกลับมาเหมือนเดิม นางฟ้าหมาจูบอกว่าหมูด้อยต้องทำความดีให้ครบสิบอย่าง จึงจะคืนหูทั้งสองข้างให้ หมูด้อยรีบลงมือทำความดีตามที่นางฟ้าหมาจูบอกทันที แล้วหมูด้อยจะได้หูคืนใหม่นะ

ฉันอยากกินทุเรียน

เรื่องและภาพ หลิว ชวี กง

แปล น้านกฮูก

เรื่องราวของหนูน้อยตัวหนึ่งที่จู้ ๆ ก็นึกอยากกินทุเรียนขึ้นมา ทั้ง ๆ ที่ยังไม่รู้เลยว่าทุเรียนมีรสชาติเป็นอย่างไร หนูน้อยถึงถามบรรดาเพื่อนสัตว์ในป่า ปรากฏว่าเพื่อน ๆ ซึ่งไม่มีใครเคยกินทุเรียนเลย ต่างมีคำตอบให้หนูน้อยแตกต่างกัน ถึงโตบอกรสชาติเหมือนแตงโม แพะบอกเหมือนฝรั่ง ฮิปโปบอกเหมือนสับปะรด หนูน้อยจึงไปตลาดและซื้อทุเรียนเพื่อ

มาพิสูจน์รสชาติของทุเรียน แต่แล้วหนูน้อยก็ต้องเป็นลมเพราะกลิ่นของทุเรียน พอฟื้นขึ้นมา หนูน้อยจึงตัดสินใจชิมรสชาติของทุเรียน แล้วก็รู้ว่าทุเรียนมีรสชาติหอมๆ หวานๆ กินแล้วสุขใจยิ่งงี้ละ

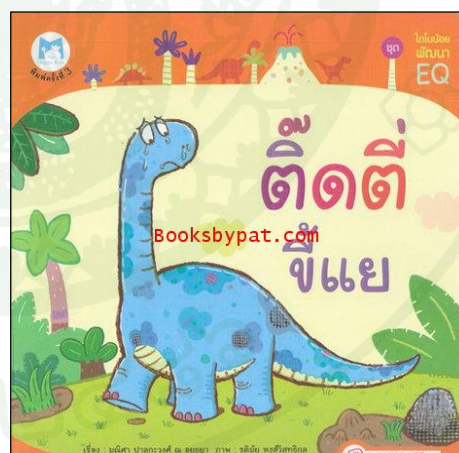
ดีดดี๊จี้แย

เรื่อง มณิศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

ภาพ รติมัย หงส์วิสุทติกุล

ดีดดี๊ เป็นชื่อของลูกไดโนเสาร์ที่มีนิสัยอ่อนโยนและเรียบร้อย แต่จี้แยมาก จึงโดนพวกไดโนเสาร์จอมเกราะแกล้งเป็นประจำ จนกระทั่งดีดดี๊ได้พบกับจี้ดจี้ดลูกไดโนเสาร์ที่มีขนาดเล็กกว่าดีดดี๊มากแต่ไม่มีใครกล้ามารังแกจี้ดจี้ด เพราะจี้ดจี้ดเข้มแข็งและไม่จี้แย

จี้ดจี้ดแนะนำดีดดี๊ว่าหากเจอพวกไดโนเสาร์จอมเกราะอีกเมื่อไร ให้ท่องในใจว่า “ฉันจะไม่ร้องไห้ ฉันไม่ได้ทำผิดอะไร เขาไม่มีสิทธิ์มาแกล้งฉัน” เมื่อเจอกับไดโนเสาร์จอมเกราะอีกครั้งดีดดี๊ผลอตะโกนสิ่งที่จี้ดจี้ดแนะนำมา ทำให้ไดโนเสาร์จอมเกราะวิ่งหนีร้องไห้ไปอย่างหัวซุกหัวขุน เพราะวันนี้ดีดดี๊ไม่จี้แยอีกซะแล้ว

น้องหนูอยู่ไหน

เรื่อง โยริโกะ มุขุอิ ภาพ อาคิโกะ ฮายาชิ

แปล พรอนงค์ นิยมคำ

เรื่องย่อ

น้องหนูอยู่ไหน เป็นหนังสือที่แสดงออกถึง ความห่วงใย และความรับผิดชอบของเด็กเล็กๆ ได้อย่างชัดเจน เมื่อคุณแม่ได้ฝากอาซาอะจังให้คอย

ดูแลน้องสาวตัวน้อย เพราะแม่ต้องออกไปทำธุระนอกบ้าน อาซาอะจังรับปากแม่เป็นมั่นเหมาะ และตั้งใจอย่างยิ่งที่จะดูแลน้องสาว

อาซาอะจังหันหน้าก้มตาวาดเส้นเป็นรางรถไฟให้น้องเล่น เมื่อเงยหน้าขึ้นมา ปรากฏว่าน้องสาวตัวน้อยหายไปจากตรงที่เคยยืนอยู่เสียแล้ว อาซาอะจังตกใจหน้าตื่น รีบวิ่งตามหาน้อง และระหว่างนั้น ดูเหมือนว่าอาซาอะจังจะได้พบน้องสาว แต่ก็กลับไม่ใช่ น้องของตัวเองทุกครั้งไป และบางครั้งยังได้ยินเสียงรถยนต์หยุดกะทันหัน พาลทำให้อาซาอะจังยิ่งเพิ่มกังวลมากขึ้นทุกที อาซาอะจังพยายามคิดว่าน้องสาวตัวเล็กจะเดินไปไหนได้บ้าง และสุดท้ายก็ไปพบน้องสาวตัวน้อยกำลังเล่นอยู่ในกระเบทรายที่สวนสาธารณะ

บ๊ิกซ่าจี้โมโห

เรื่อง มณิศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

ภาพ รติมัย หงส์วิสุทธิกุล

เรื่องย่อ

ลูกไดโนเสาร์ที่มีชื่อว่า บ๊ิกซ่า ที่มีนิสัยจี้โมโห เวลาโมโหที่ไรบ๊ิกซ่าจะแผลงฤทธิ์อาละวาด ฟุ้งชน ไล่ขวิด ตะ และกระเทีบบทุกอย่างที่ขวางหน้า จนกระทั่งวันหนึ่งบ๊ิกซ่าโกรธแม่สุดๆ เขาจึงวิ่งเตลิดออกจากฝูงและฟุ้งไล่ทุกอย่างที่ขวางทางแล้วยังผลอไปเตะรังของแม่ไดโนเสาร์ปากเป็ดจนไข่ในรังกระเด็นไปคนละทิศคนละทาง แม่ไดโนเสาร์ปากเป็ดเสียใจมากเมื่อพบว่าไข่ของเธอหายไป บ๊ิกซ่ารู้สึกเสียใจในสิ่งที่ตัวเองทำ เขาจึงตัดสินใจออกมาขอโทษแม่ไดโนเสาร์ปากเป็ดและช่วยหาไข่จนครบทุกฟอง บ๊ิกซ่ารู้สึกดีที่แม่ไดโนเสาร์ปากเป็ดไม่โกรธบ๊ิกซ่าเลยสักนิดเขาจึงกลับไปหาแม่และสัญญากับแม่ว่าจะไม่จี้โมโหอีกต่อไป

เบิ้มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็ก

เรื่องและภาพ ปิติพร วาทิยาภรณ์

เรื่องย่อ

เบิ้มแมวใหญ่กับจ้อยแมวเล็กเป็นเพื่อนรักกัน เข้าวันหนึ่งทั้งคู่ชวนกันไปตกปลาทำเป็นอาหารเย็น เบิ้มมีเบ็ดคันใหญ่และถึงน้ำใบใหญ่ จ้อยมีเบ็ดคันเล็กและถึงน้ำใบเล็ก เบิ้มตั้งใจเอาไว้ว่าจะตกปลาตัวใหญ่ให้ได้เท่านั้น เมื่อตกได้ปลาตัวเล็กก็ปล่อยลงน้ำไป

ในขณะที่จ้อยไม่สนใจว่าจะตกปลาได้ตัวใหญ่หรือตัวเล็ก เมื่อตกได้ปลาตัวเล็กก็ใส่ไว้ในถังน้ำ เวลาผ่านไปจนถึงบ่าย เบิ้มยังตกปลาตัวใหญ่ไม่ได้ ส่วนจ้อยตกปลาได้หลายตัว เบิ้มจึงเปลี่ยนใจว่าถ้าตกปลาตัวเล็กได้อีกก็จะเก็บไว้ แต่จนถึงเวลาเย็นเบิ้มก็ยังตกปลาไม่ได้เลย เบิ้มร้องไห้เพราะกลัวว่าจะไม่มีอาหารเย็น จ้อยแบ่งปลาตัวเล็กของตัวเองให้เบิ้ม เบิ้มดีใจมากที่มีปลาไปทำเป็นอาหารเย็น จ้อยก็ดีใจมากที่แบ่งปลาให้เบิ้ม ทั้งสองเดินกลับบ้านอย่างมีความสุข

เพื่อนใหม่ของลุงหมี

เรื่องและภาพ ลำพูน แสงลก

เรื่องย่อ

เพื่อนใหม่ของลุงหมี เป็นเรื่องราวของลุงหมีที่เพิ่งย้ายบ้านมาอยู่ใหม่ทำให้ไม่มีเพื่อน ลุงหมีรู้สึกเหงาจึงออกไปทำอะไรเพื่อให้ตนเองหายเหงา ทุกเย็นจะมีตะกร้าใส่ผัก ผลไม้ต่างๆ วางไว้หน้าบ้านของลุงหมี

โดยที่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้นำมาให้ วันเวลาผ่านไปสตรอเบอร์รี่ที่ลุงหมีปลูกไว้ออกผลจนเต็มไร่ ลุงหมีนำสตรอเบอร์รี่มาทำเค้กและแยมสตรอเบอร์รี่ ลุงหมีนำเค้กและแยมไปแบ่งให้กับเพื่อนๆ ในหมู่บ้าน แต่ก็ไม่มีใครสักคน ลุงหมีจึงวางแยมสตรอเบอร์รี่ไว้บ้านละ 1 ขวด จากนั้นจึงเดินกลับบ้านด้วยความเศร้าที่ต้องกินเค้กเพียงลำพัง ขณะที่ลุงหมีกำลังจะกินเค้กก็ได้ยินเสียงเคาะประตู ซึ่งเป็นเสียงเคาะประตูของเพื่อนใหม่ของลุงหมีนั่นเอง วันนั้นลุงหมีกับเพื่อนๆ กินเค้กอย่างเอร็ดอร่อยและไม่รู้สึกเหงาอีกต่อไป

แม่แมดกับนางฟ้า

เรื่องและภาพ เอวา มอนทานารี แพล น้านกสูง

เรื่องย่อ

เรื่องราวของโคลทิลดา ผู้ซึ่งไม่เหมือนทั้งนางฟ้า และเหล่าแม่มด บ่อยครั้งที่เธอได้แต่ยืนมองเหล่านางฟ้าและเหล่าแม่มดแบ่งพวกเล่นกันอย่างสนุกสนาน คืบหน้าเธอได้เป็นผู้ตัดสินการต่อสู้เป็นพิธีมิดที่สูงที่สุด ผลปรากฏว่าทั้งสองฝ่ายต่อสู้ได้สูงเท่ากัน ต่างฝ่ายจึงร้องเรียกให้โคลทิลดาป็นขึ้นไปบนพิธีมิดของตนเพื่อจะได้เป็นผู้ชนะ เธอจึงต้องปีนสูงขึ้นไปบนพิธีมิดของทั้งสองฝ่ายจนยอดหมวกของเธอไปจึกจืดดวงดาว จนดวงดาวตกลงมาติดชุดของนางฟ้า และแม่มดทำให้แยกไม่ออกว่าใครเป็นใคร ทั้งหมดหัวเราะให้กันอย่างมีความสุขที่เห็นว่าตอนนี้ไม่มีใครแตกต่างจากใครแล้ว หลังจากคืบนั้นทั้งนางฟ้าและแม่มดก็ยังสนุกสนานกับการเล่นที่ต่างกัน แต่เกมที่ทั้งสองฝ่ายชอบเล่นมากที่สุด คือการเล่นเป็นโคลทิลดาที่เป็นนางฟ้านิดหน่อยและเป็นแม่มดนิดหนึ่งไงละ

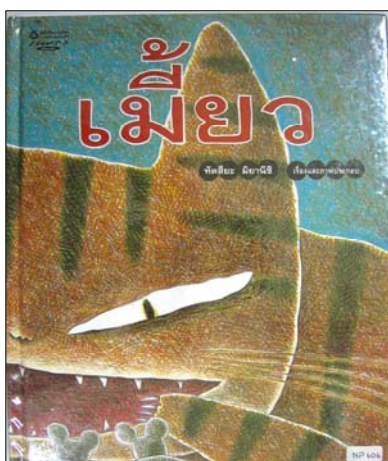
แมวขี้กลัวกับแม่มดตัวเล็ก

เรื่องและภาพ สุกโศภ เมืองไทย

เรื่องย่อ

เรื่องราวของ เจ้าคำ แมวสายตาสั้นที่ต้องสวมแว่นตาอันโต เจ้าคำอาศัยอยู่กับแม่มดตัวเล็กที่ชอบแกล้งเจ้าคำอยู่เป็นประจำ สิ่งที่เจ้าคำกลัวที่สุดคือ หนู วันหนึ่งแม่มดตัวเล็กใช้ให้เจ้าคำไปซื้อสิ่งของที่มีขนาดเล็กที่สุดในตลาดมาให้ตนเองส่งอย่าง โดยเจ้าคำต้องนำของทั้งหมดมาให้แม่มดตัวเล็กก่อนเที่ยงวัน มิฉะนั้นจะถูกทำโทษและอดกินอาหารกลางวัน เจ้าคำกลัวมากไม่ทันระมัดระวังจึงทำให้สะดุดล้มแว่นตาแตก ด้วยเหตุนี้เจ้าคำจึงต้องขอความช่วยเหลือจากเด็กๆ ในการช่วยกันสังเกตว่าสิ่งของชิ้นใดที่มีขนาดเล็กที่สุด จนกระทั่งได้ของครบ แต่ก็พบปัญหาอีกว่าจะต้องทำอะไรเจ้าจึงจะนำของทั้งหมดกลับไปให้แม่มดตัวเล็กก่อนเวลาเที่ยงวัน เจ้าคำพยายามลองฝึกลงกุกในการถือของทั้งสี่อย่างกลับไปให้กับแม่มด และแล้วในที่สุดเจ้าคำก็สามารถนำของทั้งหมดกลับไปให้แม่มดตัวเล็กได้ทันเวลาพอดี

แมว

เรื่องและภาพ ทัดสียะ มียานจิ แพล เมธินี นุชนาคา

เรื่องย่อ

แมว เป็นเรื่องราวของลูกหมูสามตัวที่ยังไม่รู้จัก “แมว” ศัตรูตัวฉกาจของหนู วันหนึ่งหมูน้อยทั้งสามพบแมวใหญ่เข้า จึงชวนไปเก็บลูกพืชด้วยกัน แมวใหญ่แปลกใจที่ลูกหมูไม่รู้จักตน แต่ก็ตกลงปลงใจไปกับหมูน้อยเพื่อหวังจะกินหมูน้อยทั้งสามตัว พอหมูน้อยสามตัวและแมวใหญ่กินลูกพืชเสร็จ ก่อนกลับลูกหมูทั้งสามจึงนำลูกพืชที่เหลือสี่ลูกติดกลับมาด้วย ระหว่างทางแมวใหญ่ตัดสินใจจะกินลูกหมูทั้งสามจึงร้องเสียงดังแมว แต่หมูน้อยไม่รู้ความหมาย นึกว่าเจ้าแมวต้องการกล่าวลา จึงร้องแมวตอบพร้อมกับมอบลูกพืชลูกหนึ่งให้กับแมวใหญ่เพื่อเป็นของฝากแก่พี่น้องของแมวใหญ่ เจ้าแมวบอกว่าตนไม่มีพี่น้องแต่มีลูกสี่ตัว ลูกหมูทั้งสามจึงมอบลูกพืชที่จะนำไปฝากน้องชายและน้องสาวให้เจ้าแมวไป เพราะเจ้าแมวมีลูกตั้งสี่ตัวพร้อมกับชวนเจ้าแมวให้มาเก็บลูกพืชกันอีกในโอกาสต่อไป แล้วโบกมือลา เจ้าแมวจึงส่งเสียงเบาๆ ตอบลูกหมูทั้งสามตัวออกไปว่า “เมี้ยว”

หมูน้อยขี้หวง

เรื่องและภาพ ปิติพร วาทยิยาภรณ์

เรื่องย่อ

เรื่องราวของหมูน้อยที่หวงไอศกรีมรสชาติโปรดของตนโดยวางแผนที่จะแอบไปกินไอศกรีมตามลำพัง เพราะกลัวว่าเพื่อนๆ จะมาแย่งกินไอศกรีม ในขณะที่เพื่อนๆ ของหมูน้อยแบ่งกันกินไอศกรีมรสชาติต่างๆ ที่แตกต่างกัน แต่แล้วหมูน้อยก็อดกินไอศกรีมเมื่อสะดุดกับก้อนหินทำให้ไอศกรีมในถ้วยหกจนหมด หมูน้อยเสียใจและเสียใจจึงนั่งร้องไห้ เพื่อนๆ ของหมูน้อยเข้ามาปลอบใจและแบ่งปันไอศกรีมให้กับหมูน้อย หมูน้อยดีใจที่เพื่อนๆ แบ่งไอศกรีมให้ และที่สำคัญหมูน้อยดีใจที่มีเพื่อนๆ ที่น่ารักและมีน้ำใจ หมูน้อยจึงสัญญากับตัวเองว่าจะไม่ขี้หวงอีกแล้วละ

เหมียว เหมียว ไม่อยากเหมียว

เรื่อง ศุภปอง ภาพ รัตมัย หงส์วิสุทธิกุล

เรื่องย่อ

เหมียวเหมียวไม่อยากเหมียว ถ่ายทอดเรื่องราวของลูกแมวเหมียวเหมียวคิดว่าเสียงของตนไพเราะ จึงร้องเหมียวเหมียว ทั้งวัน เพื่อนบ้านต่างเอือมระอาและขอให้เหมียวเหมียวหยุดร้อง เหมียวเหมียวน้อยใจที่ถูกดุจึงตั้งใจว่าจะไม่ร้องอีกแล้ว แต่ระหว่างเดินคอตกลับบ้าน เหมียวเหมียว

เห็นหมาป่ามาด้อม ๆ มอง ๆ อยู่ใกล้ ๆ ลูกแมวน้อยจึงตัดสินใจร้องเหมียวเหมียวอีกครั้ง จนทำให้หมาป่าตกใจหนีไป พ่อไก่ แม่ไก่ และลูกเจี๊ยบจึงรอดพ้นจากกรงเล็บของหมาป่ามาได้ เพราะเสียงร้องของเหมียวเหมียวนี่เอง

ราชสีห์ขนปุยกับหนูจิ๊ดตัวจ้อย

เรื่อง ศุภปอง ภาพ ณัฐพล ชัยวัฒน์

เรื่องย่อ

ราชสีห์ขนปุยกับหนูจิ๊ดตัวจ้อย นิทานคำกลอนที่ดัดแปลงมาจากนิทานอีสปเรื่องราชสีห์กับหนู ที่นำเสนอเรื่องราวของหนูจิ๊ดที่เคยได้รับความเมตตาจากราชสีห์ขนปุย เมื่อถึงคราวที่ราชสีห์ขนปุยได้รับความเดือดร้อน หนูจิ๊ดจึงมีโอกาสดำเนินการตอบแทนบุญคุณราชสีห์ขนปุย โดยการช่วยชีวิตราชสีห์ขนปุยให้รอดพ้นจากบ่วงดักสัตว์ของนายพราน แม้หนูจิ๊ดจะเป็นแค่หนูตัวเล็กๆ ก็ตาม

ลิงน้อยขอโทษ

เรื่องและภาพ ปิติพร วาทิยาภรณ์

เรื่องย่อ

เรื่องราวของลิงน้อยที่ขอยืมของเล่นมาจาก กระต่ายน้อยเพื่อนรักของลิงน้อย แต่ด้วยความไม่ระมัดระวังทำให้ของเล่นที่ขอยืมมาจากกระต่ายน้อยหายไป ลิงน้อยรู้สึกไม่สบายใจจนกล้าออกไปเล่นกับเพื่อนๆ เมื่อเพื่อนๆ และกระต่ายน้อยมาหาถึงบ้าน ลิงน้อยดีใจมากจึง

ขอโทษและบอกความจริงแก่กระต่ายน้อย กระต่ายน้อยยิ้มพร้อมกับบอกว่าไม่เป็นไรและชวนลิงน้อยไปเล่น ระหว่างที่ลิงน้อยและเพื่อนๆ กำลังเล่นกันอย่างสนุกสนานก็พบว่าของเล่นที่ลิงน้อยทำหายตกอยู่ที่พุ่มไม้ในสนามหญ้านั่นเอง เพื่อนๆ ดีใจกันใหญ่เพราะหาของเล่นเจอแล้ว แต่ลิงน้อยดีใจมากกว่าใครๆ เพราะกระต่ายน้อยไม่โกรธลิงน้อยเลยนี่นา

แฮร์รีหมามอมแมม

เรื่อง จิน ไซอัน ภาพ มาร์กาเร็ต บลอย เกรแฮม
แปล ระพีพรรณ พัฒนาเวช

"แฮร์รี หมามอมแมม" เรื่องราวของแฮร์รีหมาที่ไม่ชอบอาบน้ำ วันหนึ่งเมื่อมันรู้ว่าจะต้องโดนจับอาบน้ำ มันจัดแจงคาบแปรงอาบน้ำไปซ่อน แล้วมันก็หนีออกจากบ้าน ไปท่องเที่ยว ไปเล่นจนเนื้อตัวสกปรกมอมแมมจนจำไม่ได้ จนกระทั่งมันเหนื่อยและหิว มันจึงกลับบ้าน แต่ไม่มีใครจำแฮร์รีได้เลย มันจึงพยายามทำทุกวิธีเพื่อให้ใครๆ จำมันได้ แต่ก็ไม่มีใครจำได้อยู่ดี ท้ายสุดมันจึงนึกขึ้นได้ว่าต้องไปขูดเอาแปรงที่มันไปซ่อนไว้ออกมาเพื่อแสดงให้เห็นว่า มันนี่แหละคือ แฮร์รี

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 วันพุธ ที่ 3 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 10.40 – 11.20 น.

นิทานเรื่อง คุณฟองนักแปร่งฟัน เรื่องและภาพ ชีวัน วิสาสะ

เรื่องย่อ

คุณฟองเป็นนักแปร่งฟัน ทุกเช้าหลังจากคุณฟองแปร่งฟันจนขาวสะอาดดีแล้ว คุณฟองจะออกจากบ้านเพื่อไปแปร่งฟันให้กับเพื่อนๆ ได้แก่ เจ้าหมี คุณปลา คุณฮิปโป คุณจระเข้ และคุณช้างตัวโต ขณะที่คุณฟองแปร่งฟันให้กับเพื่อนๆ นั้นคุณฟองจะร้องเพลงไปด้วยอย่างสนุกสนาน เมื่อคุณฟองแปร่งฟันให้เพื่อนๆ เสร็จแล้ว เพื่อนๆ ของคุณฟองจะกล่าวคำว่า “ขอบใจ ขอบใจ” ซึ่งคุณฟองก็จะตอบกลับไปด้วยว่า “ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร เดี่ยวพรุ่งนี้มาแปร่งฟันให้อีกนะ”

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังนิทานและการตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกจากการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูนำหนังสือนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กดู แล้วใช้คำถามดังต่อไปนี้

1.1 เด็กๆ เคยฟังนิทานเรื่องนี้หรือไม่ ถ้าใครเคยฟังบอกคุณครูได้ไหมคะว่านิทานเรื่องนี้ชื่อเรื่องว่าอะไร (แนวการตอบคำถาม : คุณฟองนักแปร่งฟัน)

1.2 เด็กๆ คิดว่าจากภาพหน้าปกของนิทานที่เด็กๆ เห็น บอกคุณครูได้ไหมคะว่านิทานที่เราจะฟังกันวันนี้ น่าจะเกี่ยวกับเรื่องอะไร (แนวการตอบคำถาม : การแปร่งฟัน)

2. ครูแนะนำหนังสือนิทานให้เด็กๆ รู้จักเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ผู้แต่งและผู้วาดภาพ รวมถึงให้เด็กสังเกตภาพบนปกหน้าและปกหลังของหนังสือนิทาน

ขั้นตอนการเล่า

3. เด็กฟังนิทาน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการเล่าประกอบการใช้หนังสือนิทาน

4. เด็กตอบคำถามจากนิทานที่ฟังจบไป โดยครูใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 อุปกรณ์ที่คุณฟองใช้สำหรับการแปร่งฟันให้กับเพื่อนๆ ได้แก่อะไรบ้าง (แนวการตอบคำถาม : แปรงสีฟัน และยาสีฟัน)

4.2 คุณฟองชอบทำอะไรไปพร้อมๆ กับการแปร่งฟัน (แนวการตอบคำถาม: ร้องเพลง)

4.3 เพื่อนตัวใดของคุณฟอง ที่สามารถแปร่งฟันได้ด้วยตัวเอง (แนวการตอบคำถาม : คุณช้างตัวโต)

4.4 เด็กๆ คิดว่าเพื่อนของคุณฟองตัวใดที่มีฟันแตกต่างจากพวก (แนวการตอบคำถาม : คุณจระเข้)

4.5 คุณฟองแปร่งฟันให้กับเพื่อนตัวใด หลังจากที่เขาแปร่งฟันให้คุณปลาเสร็จเรียบร้อยแล้ว (แนวการตอบคำถาม: คุณฮิปโป)

4.6 คุณฟองลืมทำอะไรก่อนที่จะเข้านอน (แนวการตอบคำถาม: แปรงฟัน)

ขั้นสรุป

5. เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับนิทานโดยใช้คำถามดังนี้

5.1 เด็กๆ คิดว่าทำไมนิทานจึงมีชื่อเรื่องว่า “คุณฟองนักแปร่งฟัน” (แนวการตอบ

คำถาม: เพราะคุณฟองชอบแปร่งฟัน)

5.2 ถ้าเด็กๆ อยากตัวโตเหมือนคุณช้าง จะต้องทำอะไร (แนวการตอบคำถาม: แปร่งฟันเอง)

5.3 เด็กๆ คิดว่าคุณฟองและเพื่อนๆ รู้สึกอย่างไรขณะแปร่งฟัน (แนวการตอบคำถาม: สนุก)

สื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

หนังสือนิทานเรื่อง คุณฟองนักแปร่งฟัน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในฟังและการตอบคำถามจากนิทานที่ฟัง
2. สังเกตการนำคำตอบคำถามที่เป็นการจำแนกสิ่งของต่างๆ และอธิบายเหตุผลในการจำแนก

บันทึกผลหลังการสอน

จากการสังเกตพบว่า เด็กไม่กล้าในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น มีเด็กเพียง 3-4 คนที่กล้าตอบ แต่ลักษณะการตอบจะตอบเบาๆ เมื่อสอบถามเด็กในกลุ่มได้คำตอบว่า เด็กส่วนใหญ่กลัวคำตอบที่ตนเองตอบออกมานั้นจะเป็นคำตอบที่ไม่ถูกต้อง และอาจถูกตำหนิที่ตนเองตอบผิด

ผู้สอนจึงสร้างบรรยากาศในการใช้คำถามที่ผ่อนคลาย โดยไม่ตัดสินว่าคำตอบที่เด็กตอบนั้นผิดหรือถูก และให้แรงเสริมสำหรับเด็กที่มีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการตอบคำถามมากขึ้น

ลงชื่อ พรรณทิพา มีสาวงษ์ ผู้สอน

3 พฤศจิกายน 2553

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 4 วันพุธ ที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 10.40 – 11.20 น.

นิทานเรื่อง นันอยากกินทุเรียน เรื่องและภาพ หลิว ชวี กง แปล น้านกฮูก

เรื่องย่อ

เรื่องราวของหนูน้อยตัวหนึ่งที่จู่ๆ ก็นึกอยากกินทุเรียนขึ้นมา ทั้งที่ยังไม่รู้เลยว่าทุเรียนมีรสชาติเป็นอย่างไร หนูน้อยถามบรรดาเพื่อนสัตว์ในป่าเผื่อจะมีใครรู้บ้าง ปรากฏว่าเพื่อนๆ ของหนูน้อยไม่มีใครเคยกินทุเรียนมาก่อนเลย แต่ต่างก็มีคำตอบให้แก่หนูน้อย สิงโตบอกว่าทุเรียนรสชาติเหมือนแตงโม แพะภูเขาบอกว่ารสชาติเหมือนฝรั่ง ส่วนฮิปโปบอกว่าอร่อยเหมือนลับประด จากนั้นหนูน้อยจึงไปซื้อทุเรียนมาหนึ่งลูก แล้วชวนเพื่อนๆ กินทุเรียนด้วยกัน เมื่อหนูน้อยจัดการผ่าทุเรียน กลิ่นอันรุนแรงของมันก็ทำเอาบรรดาสัตว์ต่างๆ หันกันกระเจิง ส่วนหนูน้อยเป็นลมอยู่ตรงนั้นเอง พอฟื้นขึ้นมาก็พยายามรวบรวมความกล้าลงชิมทุเรียนคำเล็กๆ ก่อน แล้วหนูน้อยก็พบว่าทุเรียนรสชาติอร่อยทีเดียว สัตว์ตัวอื่นๆ ก็พากันกลับมารวมวงกินทุเรียนกับหนูน้อยอย่างเอร็ดอร่อยและมีความสุข

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังนิทานและการตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบจากการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูนำหนังสือนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กดู แล้วใช้คำถามดังต่อไปนี้

1.1 จากภาพหน้าปกของนิทานเรื่องนี้ เด็กๆ เห็นอะไรบ้าง (แนวการตอบคำถาม: หนู
ทุเรียน)

1.2 สิ่งที่เขาหนูกินเด็กๆ รู้หรือไม่ว่ามันคืออะไร (แนวการตอบคำถาม: ทุเรียน)

2. ครูให้เด็กๆ ลองทายชื่อเรื่องนิทานแล้วดำเนินการเล่านิทาน โดยที่ยังไม่บอกชื่อเรื่องให้
เด็กๆ ฟัง

ขั้นดำเนินการเล่า

3. ครูเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบการเล่า

4. เด็กตอบคำถามจากนิทานที่ฟังจบไป โดยครูใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิด
วิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ใครเคยกินผลไม้ที่มีลักษณะเหมือนกับผลไม้ที่เขาหนูกินบ้าง (แนวการ
ตอบคำถาม: เปิดโอกาสให้เด็กตอบตามอิสระ)

4.2 สัตว์ตัวใดที่บอกกับเขาว่า ทุเรียนมีรสชาติเหมือนฝรั่ง (แนวการตอบคำถาม:
แพะภูเขา)

4.3 สิ่งใดบอกกับเขาว่าทุเรียนมีรสชาติเหมือนอะไร (แนวการตอบคำถาม: แดงโม)

4.4 เขาหนูกินอย่างไรเพื่อจะพิสูจน์รสชาติของทุเรียน (แนวการตอบคำถาม: ไปซื้อ
ทุเรียนมากิน)

4.5 เด็กๆ คิดว่าระหว่างทุเรียนกับแดงโม มีสิ่งใดเหมือนกันและแตกต่างกันบ้าง
(แนวการตอบคำถาม : เหมือนกัน เช่น เป็นผลไม้ มีรสหวาน มีเมล็ด) (แนวการตอบคำถาม: ต่างกัน
เช่น เปลือก สี กลิ่น รูปทรง)

4.6 หลังหนูน้อยจากชิมทูเรียนแล้ว ทูเรียนมีรสชาติอย่างไร (แนวการตอบคำถาม: หอมๆ หวานๆ กินแล้วสุขใจ)

ขั้นสรุป

5. รุณเดชซื้อเรื่องนิทานพร้อมแนะนำชื่อผู้แต่ง ผู้วาดภาพ และผู้แปลให้เด็กๆ ฟัง จากนั้น ทบทวนชื่อเรื่องที่เด็กๆ ทายไว้ก่อนเฉลย เพื่อเปรียบเทียบว่าใครทายชื่อเรื่องนิทานได้ใกล้เคียงที่สุด

สื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

หนังสือนิทานเรื่อง หนูน้อยกินทูเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในฟังและการตอบคำถามจากนิทานที่ฟัง
2. สังเกตจากการตอบคำถามที่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆ และอธิบายเหตุผลในการเปรียบเทียบ

บันทึกผลหลังการสอน

เด็กส่วนมากในกลุ่มยังไม่คุ้นเคยกับคำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบในระยะแรกของกิจกรรม และเลียนแบบคำตอบที่เพื่อนตอบไปแล้ว

ครูทบทวนคำถามและเว้นระยะเวลาในการตอบคำถามของเด็ก รวมถึงหาสื่อเข้ามาเสริมเพื่อให้เด็กเข้าใจคำถามและสามารถเปรียบเทียบได้ดีกว่าการเปรียบเทียบจากคำถามหรือสื่อเพียงอย่างเดียว ส่วนการเลียนแบบคำตอบของเด็กนั้น ครูได้กำหนดข้อตกลงกับเด็กเรื่องการตอบคำถามซึ่งได้ข้อตกลงว่าคำตอบที่เด็กๆ จะตอบคำถามนั้นต้องเป็นคำตอบไม่ซ้ำกับเพื่อนที่ตอบไปแล้ว

ลงชื่อ พรรณทิพา มีสาวงษ์ ผู้สอน

10 / พฤศจิกายน /2553

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 7 วันพุธ ที่ 17 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 10.40 – 11.20 น.

นิทานเรื่อง กาดำผู้โดดเดี่ยว **เรื่องและภาพโดย** เลโอ ทิมเมอร์ส **แปลโดย** น้านกฮูก

เรื่องย่อ

กาดำผู้โดดเดี่ยว เขาไม่มีเพื่อนเลย จนวันหนึ่งเขาได้ยินเสียงของนกคึด นกแก้ว และ นกฟินซ์ เขาจึงเข้าไปทักทาย แต่ด้วยตัวที่ดำจึงไม่มีใครเล่นกับเขา กาดำจึงคิดหาหนทางเปลี่ยน สี ให้เหมือนนกตัวอื่น โดยอาศัยมาทาตัว แต่พอนกทั้งสามเห็นก็ยิ่งกลัวและหนีไป กาดำนั่งร้องไห้ เสียใจจนสีที่ทาไว้หลุดกลายเป็นสีดำดั้งเดิม พวกนกทั้งสามกลับมาทักทายอีกครั้ง เพราะคิดว่ากาดำ ไล่ปีศาจนกไป แล้วทั้งหมดก็กลายเป็นเพื่อนกัน

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังนิทานและการตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบจากการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูนำหนังสือนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กดู แล้วใช้คำถามดังต่อไปนี้

- 1.1 ใครรู้อย่างไรว่าภาพบนหน้าปกหนังสือนิทานคือนกอะไร (แนวการตอบคำถาม: นกกา)

1.2 จากภาพที่เด็กๆ เห็น คิดว่านกมันกำลังทำอะไร (แนวการตอบคำถาม: ทาสีให้ตัวเอง)

2. ครูแนะนำหนังสือนิทานที่จะเล่าให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กลองคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในนิทานก่อนที่จะดำเนินการเล่า

ขั้นดำเนินการเล่า

3. ครูเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบการเล่า

4. เด็กตอบคำถามจากนิทานที่ฟังจบไป โดยครูใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 กาคามีลักษณะแตกต่างจากนกตัวอื่นอย่างไร (แนวการตอบคำถาม: ตัวโตและมีสีคำทั้งตัว)

4.2 สิ่งที่กำลังทำและนกทั้งสามเหมือนกันคืออะไร (แนวการตอบคำถาม: เป็นนก บินได้)

4.3 เพราะอะไรกาคาจึงถูกเรียกว่า กาคาผู้โดดเดี่ยว (แนวการตอบคำถาม: อยู่ตัวเดียว ไม่มีเพื่อน)

4.4 กาคาทำอะไรเมื่ออยากเป็นเพื่อนกับนกตัวอื่น (แนวการตอบคำถาม: เอาสีมาทาตัวให้เหมือนกับนกตัวนั้น)

4.5 เมื่อถูกนกตัวอื่นรังเกียจ กาคารู้สึกอย่างไร (แนวการตอบคำถาม: เศร้า เสียใจ)

4.6 เด็กๆ คิดว่ากาคามีนิสัยอย่างไร (แนวการตอบคำถาม: อารมณ์ดี เป็นมิตร)

4.7 เพราะอะไรนกทั้งสามตัวจึงยอมเป็นเพื่อนกับกาคา (แนวการตอบคำถาม : เพราะคิดว่ากาคาช่วยไล่ปีศาจนกให้หนีไป)

ขั้นสรุป

5. เด็กและครูช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องนิทาน โดยใช้คำถามปลายเปิดที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

5.1 ถ้าเจอเพื่อนที่มีลักษณะเหมือนกาดำ เด็กๆ จะทำเหมือนนกทั้งสามตัวที่ทำกับกาดำหรือไม่ เพราะอะไร

5.2 ให้เด็กๆ บอกวิธีการที่ทำให้ตนเองมีเพื่อนเยอะๆ มากน้อย 2 วิธี

สื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

หนังสือนิทานเรื่อง กาดำผู้โดดเดี่ยว

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในฟังและการตอบคำถามจากนิทานที่ฟัง
2. สังเกตจากการตอบคำถามที่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆ และอธิบายเหตุผลในการเปรียบเทียบ

บันทึกผลหลังการสอน

เด็กที่มีส่วนร่วมในการตอบคำถามยังเป็นเด็กกลุ่มเดิมซึ่งยังเป็นจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนเด็กทั้งกลุ่ม

เปิดโอกาสให้เด็กที่ไม่มีพฤติกรรมการตอบคำถามมีโอกาสในการตอบคำถาม เช่น การเรียกชื่อเด็กเป็นรายบุคคลให้ตอบคำถามนั้นๆ โดยไม่ตัดสินคำตอบที่เด็กตอบว่าถูกหรือผิด แล้วให้แรงเสริม เช่น การปรบมือ คำชม เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ซึ่งการเรียกชื่อเด็กให้ตอบเป็นรายบุคคลนั้นควรใช้คำพูดในเชิงบวก เช่น คุณครูอยากฟังคำตอบของน้องโบ น้องโบบอกคุณครูได้ไหมคะว่า..... เป็นต้น เพื่อให้เด็กไม่รู้สึว่าการเรียกชื่อเป็นรายบุคคลของครูนั้นเป็นการทำโทษ

ลงชื่อ พรรณทิพา มีสาวงษ์ ผู้สอน

17 / พฤศจิกายน /2553

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 11 วันพฤหัสบดี ที่ 25 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 10.40 – 11.20 น.

นิทานเรื่อง แม่มดกับนางฟ้า **เรื่องและภาพ** เอวา มอนตานารี แพล น้านกฮูก

เรื่องย่อ

เรื่องราวของโคลทิลดา ผู้ซึ่งไม่เหมือนทั้งนางฟ้า และเหล่าแม่มด บ่อยครั้งที่เธอได้แต่ยืนมองเหล่านางฟ้าและเหล่าแม่มดแบ่งพวกเล่นกันอย่างสนุกสนาน คืบหนึ่งเธอได้เป็นผู้ตัดสินการต่อสู้เป็นพระมิดที่สูงที่สุด ผลปรากฏว่าทั้งสองฝ่ายต่อสู้ได้สูงเท่ากัน ต่างฝ่ายจึงร้องเรียกให้โคลทิลดาปีนขึ้นไปบนพระมิดของตนเพื่อจะได้เป็นผู้ชนะ เธอจึงต้องปีนสูงขึ้นไปบนพระมิดของทั้งสองฝ่ายจนยอดหมวกของเธอไปจิกจี๊ดดวงดาว จนดวงดาวตกลงมาติดชุดของนางฟ้าและแม่มดทำให้แยกไม่ออกว่าใครเป็นใคร ทั้งหมดหัวเราะให้กันอย่างมีความสุขที่เห็นว่าตอนนี้ไม่มีใครแตกต่างจากใครแล้ว หลังจากคืบนั้นทั้งนางฟ้าและแม่มดก็ยังสนุกสนานกับการเล่นที่ต่างกัน แต่เกมที่ทั้งสองฝ่ายชอบเล่นมากที่สุดคือ การเล่นเป็นโคลทิลดา ที่เป็นนางฟ้านิดหน่อยและเป็นแม่มดนิดนึงล่ะ

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังนิทานและการตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกจากการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูนำหนังสือนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กดู แล้วใช้คำถามดังต่อไปนี้

1.1 วันนี้ทานที่คุณครูจะเล่าให้เด็กๆ ฟังเป็นเรื่องที่พิเศษมากเลย แต่ตอนนี้ให้เด็กๆ ดูที่หน้าปกก่อน ใครบอกได้บ้างว่าเห็นอะไรบนหน้าปกหนังสือนิทาน

1.2 จากภาพที่เด็กๆ เห็น ใครบอกได้บ้างว่านิทานที่จะฟังวันนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร

2. ครูแนะนำหนังสือนิทานที่จะเล่าให้เด็กฟัง โดยการบอกชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ผู้วาดภาพ และผู้แปล

ขั้นตอนการเล่า

3. ครูเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบการเล่า

4. ครูใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงเรื่องในนิทาน ดังนี้

4.1 แม่มดมีลักษณะอย่างไร (แนวการตอบคำถาม: ชูดไม่มีดาว ปลายหมวกหักงอ จี๋ไม่กวาด)

4.2 นางฟ้ามีลักษณะอย่างไร (แนวการตอบคำถาม: ชูดมีดาว หมวกตั้งตรง และขั้บริดฟักทอง)

4.3 เพราะอะไรแม่มดกับนางฟ้าจึงไม่ยอมให้โคลทิลดาเล่นด้วย (แนวการตอบคำถาม: เพราะโคลทิลดาไม่ใช่แม่มดและไม่ใช่นางฟ้า)

4.4 โคลทิลดามีอะไรที่ไม่เหมือนแม่มด (แนวการตอบคำถาม: ยอดหมวกของเธอตั้งตรงไม่เหมือนกับแม่มด)

4.5 โคลทิลดามีอะไรที่แตกต่างจากนางฟ้า (แนวการตอบคำถาม: ชูดของเธอไม่เหมือนพวกนางฟ้า)

4.6 เพราะอะไรพวกแม่มดและนางฟ้าจึงอยากให้โคลทิลดาเป็นพวกของตน
(แนวการตอบคำถาม: จะได้เป็นฝ่ายชนะในการเล่นต่อตัวเป็นพระมิด)

4.7 สุดท้ายแม่มดกับนางฟ้าเล่นสนุกด้วยกันได้หรือไม่ เพราะอะไร (แนวการตอบ
คำถาม: ได้ เพราะดวงดาวร่วงลงมาติดที่หมวกและชุดของแม่มดและนางฟ้า จนทำให้แยกไม่ออกว่า
ใครเป็นนางฟ้าและใครเป็นแม่มด)

4.8 ถ้าเด็กๆ ไม่มีเพื่อนเล่นด้วยเหมือนกับโคลทิลดา เด็กๆ จะทำอย่างไร (แนวการ
ตอบคำถาม: เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ)

ขั้นสรุป

5. เด็กและครูช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องนิทานและลักษณะของแม่มดกับนางฟ้า โดยการทำ
แผนภูมิภาพเวนน์ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะความเหมือนและแตกต่างระหว่างแม่มดกับนางฟ้า

สื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

1. หนังสือนิทานเรื่อง แม่มดกับนางฟ้า
2. กระดาษวาดเขียนขนาดกระดาษโปสเตอร์ 1 แผ่น
3. ปากกาเมจิก 2 แท่ง (ต่างสีกัน)

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในฟังและการตอบคำถามจากนิทานที่ฟัง
2. สังเกตการตอบคำถามที่เป็นการจำแนกสิ่งของต่างๆ และอธิบายเหตุผลในการจำแนก

บันทึกผลหลังการสอน

หนังสือนิทานเพื่อนรักที่นำมาจัดกิจกรรมมีขนาดเล็กเกินไปเมื่อเทียบกับกลุ่มเด็กที่มีจำนวน 30 คน ซึ่งอาจทำให้เด็กเห็นภาพไม่ชัดเจน และไม่ทั่วถึง

ครูได้จัดทำภาพประกอบนิทานให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้เด็กเห็นภาพได้ชัดเจนและทั่วถึงมากขึ้นโดยยังคงเนื้อหาของนิทานเหมือนเดิม ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะฟังนิทาน พบว่าเด็กส่วนมากให้ความสนใจในกิจกรรม และจากการใช้แผนภูมิภาพเวนนซ์เข้ามาช่วยในการจำแนกความเหมือนความแตกต่างของแม่แมดกับนางฟ้าทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นมากขึ้น รวมถึงมีทักษะในการจำแนกมากขึ้น

ลงชื่อ พรรณทิพา มีสาวงษ์ ผู้สอน

25 / พฤศจิกายน /2553

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 14 วันพฤหัสบดี ที่ 2 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 เวลา 10.40 – 11.20 น.

นิทานเรื่อง เหมียว เมี้ยว ไม่อยากเหมียว เรื่อง ตู๊ปปอง ภาพ รติมัย หงส์วิสุทธิกุล

เรื่องย่อ

ลูกแมวเหมียวเมี้ยวคิดว่าเสียงของตนไพเราะ จึงร้องเหมียว เหมียว ทั้งวัน เพื่อนบ้านต่างเอือมระอาและขอให้เหมียวเมี้ยวหยุดร้อง เหมียวเมี้ยวน้อยใจที่ถูกดุจึงตั้งใจว่าจะไม่ร้องอีกแล้ว แต่ระหว่างเดินคอตกลับบ้าน เหมียวเมี้ยวเห็นหมาป่ามาด้อม ๆ มอง ๆ อยู่ใกล้ ๆ ลูกแมวเมี้ยวจึงตัดสินใจร้องเหมียว เหมียวอีกครั้ง จนทำให้หมาป่าตกใจหนีไป พ่อไก่ แม่ไก่ และลูกจิ้งจอกวิ่งจากกรงเล็บของหมาป่ามาได้ เพราะเสียงร้องของเหมียวเมี้ยวนี่เอง

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังนิทานและการตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกจากการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูแนะนำหนังสือนิทานที่จะเล่าให้เด็กฟัง โดยการบอกชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ผู้วาดภาพ และผู้แปล จากนั้นใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่นิทานดังนี้

- 1.1 เด็กๆ คิดว่าเหมียว เมี้ยว เป็นชื่อของใคร (แนวการตอบคำถาม : แมว)

1.2 จากชื่อเรื่องเด็กๆ คิดว่าเพราะอะไรเหมี่ยว เมี้ยว จึงไม่อยากร้องเหมี่ยว (แนวการตอบคำถาม: ให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ)

ขั้นตอนการเล่า

3. ครูเล่านิทานโดยใช้ภาพวาดขนาดเท่าใบใหญ่ที่คัดลอกมาจากหนังสือนิทาน เนื่องจากหนังสือนิทานมีขนาดเล็กและเด็กมีจำนวนมาก อาจทำให้เห็นภาพได้ไม่ชัดเจน

4. เมื่อเล่านิทานจบ ครูใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ถึงเรื่องในนิทาน ดังนี้

4.1 เพราะอะไรเหมี่ยว เมี้ยว จึงร้องเหมี่ยว...เหมี่ยว ทั้งวัน (แนวการตอบคำถาม: เพราะคิดว่าตนเองเสียงหวาน)

4.2 แม่นก แม่ไก่ และแม่วัว ดูเหมี่ยว เมี้ยว เพราะอะไร (แนวการตอบคำถาม: ส่งเสียงร้องดังตอนที่กำลังกล่อมให้ลูกนอน)

4.3 เล้า เป็นที่อยู่ของใคร (แนวการตอบคำถาม: แม่ไก่)

4.4 สัตว์ตัวใดในนิทานมีที่อยู่อาศัยแตกต่างจากพวก (แนวการตอบคำถาม: นก สร้างรังบนต้นไม้)

4.5 ถ้าเหมี่ยว เมี้ยว ไม่ส่งเสียงร้องตอนที่หมาป่าจะมากินไก่ เด็กๆ คิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น (แนวการตอบคำถาม: ให้เด็กแสดงความคิดเห็นอิสระ)

4.6 เพื่อนสัตว์ ทำอย่างไรที่รู้ว่าเหมี่ยว เมี้ยว ส่งเสียงร้องช่วยหมาป่า (แนวการตอบคำถาม: ขอบใจ เหมี่ยว เมี้ยว)

4.7 ถ้าเหมี่ยว เมี้ยว อยากส่งเสียงร้อง ควรทำอย่างไรจึงจะโดนเพื่อนสัตว์คู่อีก (แนวการตอบคำถาม: ส่งเสียงร้องให้ถูกเวลา ไม่ควรรบกวนผู้อื่น)

ขั้นสรุป

5. เด็กและครูสนทนากันเรื่องเสียงร้องของสัตว์ แล้วช่วยกันส่งเสียงร้องของสัตว์ต่างๆ ที่อยู่ในนิทาน ดังนี้

ชื่อสัตว์	เสียงร้อง
แมว	เหมียว...เหมียว
แม่ไก่	กระต๊าก...กระต๊าก
พ่อไก่	เอ้ก อี้ เอ้ก เอ้ก
ลูกเจี๊ยบ	เจี๊ยบ...เจี๊ยบ
วัว	มอ...มอ
นก	จิบ...จิบ

สื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

1. หนังสือนิทานเรื่อง
2. ภาพประกอบนิทานเรื่อง เหมียว เมี้ยว ไม่อยากเหมียว จำนวน 12 แผ่น

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในฟังและการตอบคำถามจากนิทานที่ฟัง
2. สังเกตการตอบคำถามที่เป็นการจำแนกสิ่งของต่างๆ และอธิบายเหตุผลในการจำแนก

บันทึกผลหลังการสอน

จากการสังเกตพฤติกรรมเด็กตลอดระยะเวลาของการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาพบว่า เด็กในกลุ่มเคยชินกับการตอบคำถามลักษณะใช่ ไม่ใช่ ดี ไม่ดี โดยที่ไม่มีการให้เหตุผลต่อจากคำตอบนั้นๆ

ครูใช้คำถามต่อเนื่องจากคำตอบที่เด็กตอบ เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดหาเหตุผลต่อเนื่องจากคำตอบของตน โดยไม่ตัดสินถูก ผิดในตอบตอบที่เด็กตอบ

ลงชื่อ พรรณทิพา มีสาวงษ์ ผู้สอน

2 / ธันวาคม / 2553

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถาม

สัปดาห์ที่ 6 ครั้งที่ 18 วันพฤหัสบดี ที่ 9 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 เวลา 10.40 – 11.20 น.

นิทานเรื่อง ลิงน้อยขอโทษ **เรื่องและภาพ** ปิติพร วาทิยาภรณ์

เรื่องย่อ

ลิงน้อยที่ชอบขี่เครื่องบินของเล่นมาจากรถต๋ายน้อยซึ่งเป็นเพื่อนรักของลิงน้อย แต่ด้วยความไม่ระมัดระวังทำให้เครื่องบินของเล่นที่ขี่มามีรถต๋ายน้อยตกหายไป ลิงน้อยรู้สึกไม่สบายใจจนกลั้อออกไปเล่นกับเพื่อนๆ เมื่อเพื่อนๆ และรถต๋ายน้อยมาหาถึงบ้าน ลิงน้อยดีใจมากจึงขอโทษและบอกความจริงแก่รถต๋ายน้อย รถต๋ายน้อยยิ้มพร้อมกับบอกว่าไม่เป็นไรและชวนลิงน้อยไปเล่น ระหว่างที่ลิงน้อยและเพื่อนๆ กำลังเล่นกันอย่างสนุกสนานก็พบว่าเครื่องบินของเล่นที่ลิงน้อยทำหายตกอยู่ที่พุ่มไม้ในสนามหญ้านั่นเอง เพื่อนๆ ดีใจกันใหญ่เพราะหาเครื่องบินของเล่นเจอแล้ว แต่ลิงน้อยดีใจมากกว่าใครๆ เพราะรถต๋ายน้อยไม่โกรธลิงน้อยเลยนี่นา

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังนิทานและการตอบคำถามจากเรื่องราวที่ฟัง
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการหาความสัมพันธ์จากการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูแนะนำหนังสือนิทานให้เด็กๆ รู้จัก โดยบอกชื่อเรื่อง ผู้แต่งและผู้วาดภาพ
2. ครูใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่นิทาน ดังนี้

2.1 เด็กๆ คิดว่าเพราะอะไรถึงน้อยจึงต้องขอโทษ (เปิดโอกาสให้เด็กตอบโดยอิสระ)

2.2 เด็กๆ คิดว่าเราควรกล่าวคำว่า ขอโทษ เมื่อใด (เปิดโอกาสให้เด็กตอบโดยอิสระ)

ขั้นตอนการเล่า

3. ครูดำเนินการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบการเล่า

4. ครูใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการหาความสัมพันธ์จากนิทาน
ดังนี้

4.1 ลิงน้อยทำอะไรเมื่อต้องการนำเครื่องบินของกระต่ายน้อยกลับไปเล่นที่บ้าน
(แนวการตอบคำถาม: ขอยืมจากกระต่ายน้อย)

4.2 เพราะอะไรถึงน้อยจึงต้องออกไปเล่นเครื่องบินในสนามหญ้าหน้าบ้าน (แนวการ
ตอบคำถาม: เพราะในบ้านแคบเกินไป)

4.3 ลิงน้อยทำอะไรเมื่อทำเครื่องบินของกระต่ายน้อยหาย (แนวการตอบคำถาม:
อยู่บ้านและไม่กล้าออกไปเล่นกับเพื่อนๆ)

4.4 ลิงน้อยรู้สึกอย่างไร เมื่อทำเครื่องบินของกระต่ายน้อยหาย (แนวการตอบคำถาม:
ไม่สบายใจ)

4.5 ลิงน้อยพูดคำว่า ขอโทษ เมื่อตนเองทำผิด เด็กๆ คิดว่าลิงน้อยใช้คำพูดได้เหมาะสม
หรือไม่ (แนวการตอบคำถาม: เหมาะสม)

4.6 ถ้าเด็กๆ เป็นกระต่ายน้อย เด็กๆ จะโกรธลิงน้อยหรือไม่ (แนวการตอบคำถาม:
ให้เด็กแสดงความคิดอย่างอิสระ)

4.7 ใครเป็นคนพบเครื่องบินของเล่นที่ลิ่งน้อยทำหาย และพบที่ไหน (แนวการตอบ
คำถาม : กระรอกน้อย พบที่พุ่มไม้ในสนามหญ้า)

4.8 เพราะอะไรลิ่งน้อยจึงรู้สึกดีใจมากกว่าใครๆ หลังจากเจอเครื่องบินแล้ว (แนวการ
ตอบคำถาม: เพราะกระต่ายน้อยไม่โกรธลิ่งน้อยเลย)

ขั้นสรุป

5. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับนิทานที่ฟังจบไปอีกครั้ง แล้วสรุปการใช้คำพูดที่เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้คำถามดังนี้

5.1 ลิ่งน้อยแบ่งขนมให้หมีน้อย หมีน้อยควรพูดคำว่าอะไร (ขอใจ)

5.2 หมูน้อยเดินชนกระรอกน้อยโดยไม่ได้ตั้งใจ หมูน้อยควรพูดว่าอะไร (ขอโทษ)

5.3 แล้วกระรอกควรพูดคำว่าอะไร หลังจากหมูน้อยขอโทษแล้ว (ไม่เป็นไร)

สื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

หนังสือนิทานเรื่อง ลิ่งน้อยขอโทษ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในฟังและการตอบคำถามจากนิทานที่ฟัง
2. สังเกตการตอบคำถามที่เป็นการบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และอธิบายเหตุผลของความสัมพันธ์จากนิทานที่ฟังจบไป

บันทึกผลหลังการสอน

เด็กยังไม่คุ้นกับการใช้คำถามที่สัมพันธ์กับทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาในการใช้คำถามแต่ละคำถามเป็นเวลาค่อนข้างนานและจะทำให้มีโอกาสดำเนินคำถามค่อนข้างน้อย

ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดวิเคราะห์จากคำถามได้ง่ายขึ้น และใช้เวลาไม่นานในการคิด เช่น วาดภาพประกอบคำถามนั้นๆ สื่อจำลองของจริงต่างๆ เป็นต้น โดยที่สื่อนั้นๆ ต้องมีความเกี่ยวข้องกับคำถามหรือเรื่องราวในนิทานที่เด็กฟัง

ลงชื่อ พรรณทิพา มีสาวงษ์ ผู้สอน

9 / ธันวาคม / 2553

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความสอดคล้องและผลของการประเมินความสอดคล้อง

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

เรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ มีการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่าน โดยการให้คะแนนลงในช่อง “คะแนนการพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่มีการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยตามที่ระบุไว้

ตารางผนวกที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่	เรื่อง	หน้า	ข้อ	คะแนนการพิจารณา		
				1	0	-1
1	ความสามารถด้านการรับรู้ทางสายตา	แอปเปิ้ล ปู ไก่ เต่า เครื่องบิน ผีเสื้อ นก หอยทาก	(1) สตรอเบอร์รี่ (2) เป็ด (3) กบ (4) แมว (5) รถยนต์ (6) มด (7) ม้าน้ำ (8) กระต่าย			

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ตอนที่	เรื่อง	หน้า	ข้อ	คะแนนการพิจารณา		
				1	0	-1
2	ความสามารถด้านการจำแนก	ร่ม ของขวัญ โคมไฟ แจกัน หมึก ลูกโป่ง สับปะรด มะเขือเทศ	(9) หมวก (10) ลูกบอล (11) โทรศัพท์ (12) นาฬิกา (13) เต้าทอง (14) ว่าว (15) อุ่น (16) ฟักทอง			
3	ความสามารถด้านการเปรียบเทียบ	ม้า หนู กวาง	(17) ม้าลาย (18) กระรอก (19) แพะ			
4	ความสามารถด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์	ดอกไม้ โลมา ลิง	(20) พระอาทิตย์ (21) ฉลาม (22) นกฮูก			
5	ความสามารถด้านการหาความสัมพันธ์	ปากกา ยางลบ คาว	(23) ดินสอ (24) กระเป๋ (25) หัวใจ			

ตารางผนวกที่ 2 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์
ของเด็กปฐมวัย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	รวม	IOC
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00
9	1	1	1	3	1.00
10	1	1	1	3	1.00
11	1	1	1	3	1.00
12	1	1	1	3	1.00
13	1	1	0	2	0.67
14	1	1	1	3	1.00
15	1	1	1	3	1.00
16	1	1	1	3	1.00
17	1	1	1	3	1.00
18	1	1	1	3	1.00
19	1	1	1	3	1.00
20	1	1	1	3	1.00
21	1	1	1	3	1.00
22	1	1	1	3	1.00
23	1	1	1	3	1.00
24	1	1	1	3	1.00
25	1	1	1	3	1.00

ภาพผนวกที่ 6 เด็กปฐมวัย ขณะร่วมกิจกรรมการฟังนิทานประกอบการใช้คำถามที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ภาพผนวกที่ 7 เด็กปฐมวัย ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มอาสาออกมาสรุปเรื่องราวในนิทานให้เพื่อนๆ ฟังอีกครั้งหลังจากครูเล่านิทานจบแล้ว

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวพรรณทิพา มีสาวงษ์

วัน เดือน ปีเกิด

วันที่ 14 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2523

สถานที่เกิด

จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติการศึกษา

ครุศาสตรบัณฑิต เอกวิชาการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนอนุบาลจิดาภา สีพระยา

เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500